

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชูด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท

THE CURRICULUM DEVELOPMENT OF A TRAINING COURSE
ON LONGSONG SURAI UNARUT DANCE

พิมลศิริ วงศ์ชูชัยสถิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา

คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุทนต์รายอุณรุท

พิมลศิริ วงศ์ชูชัยสถิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยที่เกิดจากการค้นคว้าและวิจัย ขณะที่ข้าพเจ้าศึกษาอยู่ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ดังนั้นงานวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และข้อความต่างๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม่มีการคัดลอกหรือนำงานวิจัยของผู้อื่นมานำเสนอในชื่อของข้าพเจ้า

This thesis consists of research materials conducted at Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi and hence the copyright owner. I hereby certify that the thesis does not contain any forms of plagiarism.

พิมพ์ศิริ

(นางสาวพิมพ์ศิริ วงศ์ชูชัยสถิต)

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหรัยอุณรุท
The Curriculum Development of a Training Course on Longsong
Surai Unarut Dance

ชื่อ - นามสกุล

นางสาวพิมลิริ วงศ์ชูชัยสถิต

สาขาวิชา

นาฏศิลป์ศึกษา

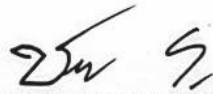
อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาโนช บุญทองเล็ก, ประ.ด.

ปีการศึกษา

2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ชวลิต สุนทรานนท์, ศษ.ด.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รินดี ปาปะโน, ค.ด.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์คำณ สุนทรานนท์, ศศ.ม.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาโนช บุญทองเล็ก, ประ.ด.)

กรรมการ

(อาจารย์กัญพร ต้นทอง, ศป.ด.)

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาโนช บุญทองเล็ก, ประ.ด.)

วันที่ 15 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2567

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท
ชื่อ - นามสกุล	นางสาวพิมสิริ วงศ์ชัยสถิต
สาขาวิชา	นาฏศิลป์ศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานะ บุษยทองเล็ก, ประ.ด.
ปีการศึกษา	2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

กลุ่มเป้าหมายการวิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา จำนวน 53 คน กลุ่มตัวอย่างการวิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร ได้แก่ นักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา (โขนพระ-ละครพระ) วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมพัทธ์แบบมีโครงสร้าง และหลักสูตรฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมายการฝึกอบรม โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาการอบรม แนวดำเนินการจัดอบรม กิจกรรมการอบรม การวัดและประเมินผล และโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน รวม 10 วัน 26 ชั่วโมง 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ด้านความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา รูปแบบองค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งค่าที่อยู่ที่ระดับ 13.99* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ด้านการปฏิบัติ การขับร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างครั้งที่ 2 สูงขึ้นกว่าครั้งที่ 1 และด้านทักษะการปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.00 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.49 และ 3) ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรฝึกอบรม รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท

Thesis Title	The Curriculum Development of a Training Course on Longsong Surai Unarut Dance
Name-Surname	Miss Phimsiri Wongchuchaisatid
Program	Performing Arts Education
Thesis Advisor	Assistant Professor Manoch Boontonglek, Ph.D.
Academic Year	2024

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) develop a training curriculum for the Longsong Surai Unarut Dance series, 2) study students' academic achievement gained from the training course for performing the Longsong Surai Unarut Dance and 3) study the satisfaction of the trainees towards the training course for performing the Longsong Surai Unarut Dance.

The research target group drawn by using a purposive sampling technique included experts of Thai dance teaching, administrators, curriculum instructors, and students, for a total of 53 people. The research samples of 10 people drawn by using a volunteer selection method were students in Department of Thai Dance Studies (Khon Phra - Lakhon Phra) at Suphanburi College of Dramatic Arts in the 2nd semester of the academic year 2023. All were interested in the training course for performing the Longsong Surai Unarut Dance. The tools used for collecting data were questionnaires, structured interviews, and a training curriculum. The statistical devices used in data analysis were mean, standard deviation, and t-value.

The results of the research revealed that: 1) the training curriculum for performing the Longsong Surai Unarut Dance comprised 9 elements: principles, training aims, structure, scope of content, training time, guidelines for organizing the training, training activities, measurement and evaluation, and the structure of the learning management plan together with 10 plans of learning management for a total of 10 days and 26 hours. 2) Regarding to students' academic achievement gained from the training course for the performance of the Longsong Surai Unarut Dance in terms of knowledge about the history, formats, elements, and occasions in the performance of the Longsong Surai Unarut Dance, it was found that the academic achievement was higher than that before studying, with a t-value of 13.99* at the .05 level of statistical significance. Due to the aspect of performance in terms of singing for performing the Longsong Surai Unarut Dance, it was found that the academic achievement of the sample group in the 2nd time was higher than that in the 1st time. In addition, the skills of performing dance moves in the Longsong Surai Unarut Dance, it was shown that the academic achievement of the sample group had an average of 16.00 out of 20 points. The standard deviation was 1.49. Lastly, 3) the satisfaction of the trainees towards the training course for performing the Longsong Surai Unarut Dance was overall at the highest level with an average of 4.61.

Keywords: curriculum development, training course, Longsong Surai Unarut Dance

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความความอนุเคราะห์และความเมตตาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์มาโนช บุญทองเล็ก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ท่านกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดระยะเวลา ท่านได้แนะนำและชี้แนะแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์เพื่อให้สามารถวางแผนและดำเนินงานไปในทิศทางที่ถูกต้องสมบูรณ์ ทั้งยังคอยผลักดันให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้มากขึ้นในด้านการศึกษาในการขอจริยธรรมวิจัยในมนุษย์และการเขียนบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ (TCI1) ท่านสละเวลาอันมีค่าในการอธิบายและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง อีกทั้งยังคอยให้กำลังใจและคอยสนับสนุนในด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คุณครูวีระชัย มีบ่อทรัพย์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขนพระ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่กรุณาถ่ายทอดกระบวนการทำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ ซึ่งเป็นกระบวนการทำรำที่สืบทอดกันมาช้านาน รวมทั้งกรุณาให้สัมภาษณ์ในด้านความรู้และเทคนิคการถ่ายทอดกระบวนการทำรำ อีกทั้งยังอนุญาตให้ผู้วิจัยได้นำความรู้มาใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์เพื่อส่งต่อความรู้ให้กับลูกศิษย์คนอื่น ๆ ต่อไป

ขอขอบพระคุณ ดร.ชวลิต สุนทรานนท์ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รินรติ ปาปะโน รองศาสตราจารย์คำรณ สุนทรานนท์ และ ดร.กัญชพร ต้นทอง ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ทั้งยังให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี ที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ยิ่ง และอนุเคราะห์สถานที่ในการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์และมีคุณภาพ จนสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณครอบครัว นางเจริญ รอดเหลือ และนางวัลลภา รอดเหลือ ที่สนับสนุนทุนการศึกษา และคอยให้กำลังใจตลอดเส้นทางการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

พิมสิริ วงศ์ชูชัยสถิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(10)
บทที่ 1 บทนำ.....	11
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	11
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	13
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	13
1.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	15
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	15
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	16
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	16
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
2.1 การพัฒนาหลักสูตร.....	18
2.2 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา 4 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562)	27
2.3 การฝึกอบรม.....	33
2.4 การแสดง ชุด รำลงทรงสุหรั่งอุณรุท.....	45
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
3.2 แบบแผนการวิจัย.....	67
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
3.4 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	75
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4.1 ผลการพัฒนาหลักสูตร.....	77
4.2 ผลการทดลองใช้หลักสูตร.....	88
4.3 ผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ.....	93
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	98
5.2 อภิปรายผล.....	99
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	112
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	113
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหนังสือราชการ.....	115
ภาคผนวก ค ผลการประเมินและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	119
ภาคผนวก ง เอกสารการรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์.....	143
ภาคผนวก จ แบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ.....	145
ภาคผนวก ฉ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)	152
ภาคผนวก ช คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ.....	159
ภาคผนวก ซ แบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการ แสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ.....	162
ภาคผนวก ฌ รูปภาพกิจกรรมการฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ..	169
ประวัติผู้เขียน.....	175

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้.....	68
ตารางที่ 4.1 คำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชูต รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำ หลักสูตร จำแนกตามระดับการศึกษา (n=12).....	78
ตารางที่ 4.2 คำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชูต รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท สำหรับนักศึกษา จำแนกตามเพศ (n=40).....	78
ตารางที่ 4.3 คำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชูต รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท สำหรับนักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา (n=40)	79
ตารางที่ 4.4 คำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชูต รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท สำหรับนักศึกษา จำแนกตามสถานภาพ (n=40).....	79
ตารางที่ 4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการที่มีการเลือกตอบมากที่สุด 2 ลำดับ ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชูต รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา โดยกำหนดสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้ กลุ่ม A หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และกลุ่ม B หมายถึง นักศึกษา.....	80
ตารางที่ 4.6 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้.....	86
ตารางที่ 4.7 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชูต รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท โดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบความแตกต่างก่อนและหลังเรียน.....	88
ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชูต รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย(Mean).....	88
ตารางที่ 4.9 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชูต รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 1.....	89
ตารางที่ 4.10 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชูต รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 2.....	90
ตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการ ปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชูต รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 (n=10).....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.12 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำ ลงสรงสุหร่ายอุณรุท.....	92
ตารางที่ 4.13 คำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อ หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท จำแนกตามระดับการศึกษา(n=10)	93
ตารางที่ 4.14 คำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ (n=10).....	93
ตารางที่ 4.15 แสดงผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท.....	94

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	16
ภาพที่ 2.1 พิธีล้างบาปในแม่น้ำคงคาของชาวฮินดู.....	46
ภาพที่ 2.2 พระครูสุตตันตมุนี ประกอบพิธีเสกน้ำสรงในชั้นพระสาคร.....	47
ภาพที่ 2.3 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงหลั่งน้ำพระพุทธมนต์ด้วยพระ มหาสังข์ทักษิณวัฏที่พระเศียร พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา.....	47
ภาพที่ 2.4 พระราชพิธีโสกันต์.....	48
ภาพที่ 2.5 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงรับน้ำอภิเชษจากผู้แทนผสกนิกร ทั้งแผ่นดิน.....	48
ภาพที่ 2.6 การสืบทอดกระบวนการทำรำลงสรงสุหร่ายอุณรุท.....	52
ภาพที่ 2.7 บทลงสรงของพระอุณรุท.....	54
ภาพที่ 2.8 เครื่องแต่งกายของพระอุณรุท.....	55
ภาพที่ 2.9 วงปี่พาทย์เครื่องคู่.....	57
ภาพที่ 2.10 ตำแหน่งการวางอุปกรณ์ประกอบการแสดง.....	58
ภาพที่ 4.1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท.....	77

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์โลกปัจจุบัน กระแสการพัฒนาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยยังคงไม่หยุดนิ่งในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ สิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่จะสามารถเป็นตัวกระตุ้นการส่งเสริมการขับเคลื่อนในการพัฒนาสังคมและการศึกษาของประเทศได้ คือ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์จากการศึกษายุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช 2561 - 2580 ประเด็นที่สำคัญเห็นได้ชัดว่า ประเด็นในการพัฒนาได้มีหลายประการ หนึ่งในนั้น คือ ระบบการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 โดยการมุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในศึกษาและการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา การส่งเสริมให้มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การมุ่งส่งเสริมเปลี่ยนบทบาทของผู้สอน การเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการบริหารการจัดการศึกษา และการมุ่งส่งเสริมพัฒนาระบบการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, น. 33) ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจและยุทธศาสตร์ของกระทรวงวัฒนธรรม ในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานในการจัดการศึกษา การวิจัย การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมด้านศาสนาและศิลปะ (แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) ของกระทรวงวัฒนธรรม, 2566, น. 90)

วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี เป็นสถานศึกษาหนึ่งที่อยู่ในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น สามารถแบ่งการศึกษาเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา เห็นได้ว่าการจัดการศึกษาหลายระดับนั้น หลักสูตรถือเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะเป็นตัวควบคุมกรอบแนวคิด และการมุ่งเน้นสู่การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน และนักศึกษาได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เป็นไปตามสมรรถนะตามจุดมุ่งหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ (มารุต พัฒนาผล, 2562, น. 1)

ปัจจุบันการมุ่งเน้นต่อจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (ระดับปริญญาตรี) ของวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จัดการศึกษาประกอบด้วย 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรศึกษาศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา และสาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา (5 ปี) และหลักสูตรศึกษาศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา และสาขาวิชาดนตรีศึกษา

(4 ปี) (วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี, 2562, น. 3) ซึ่งทั้งสองหลักสูตรนี้มีความสอดคล้องกับแผนนโยบายในการพัฒนาองค์กร ของอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในเรื่องของหลักสูตร คือ ให้มีการปรับหลักสูตรเดิม เพิ่มหลักสูตรใหม่ ขยายหลักสูตรระยะสั้น และสอดคล้องกับนโยบายของผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี คือ ให้มีการจัดทำหลักสูตรระยะสั้น ด้านดนตรีและนาฏศิลป์

การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นหรือหลักสูตรฝึกอบรม การศึกษาหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันถือเป็นสิ่งสำคัญ จากการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา (5 ปี) และหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี) พบว่า มีการจัดการเรียนการสอนตามสาขาวิชาเอก คือ โขนพระ โขนยักษ์ โขนลิงละครพระ และละครนาง ซึ่งมีหลักสูตรการแสดงชุดต่าง ๆ หลายชุด อาทิ การแสดงรำและระบำมาตรฐาน การรำเพลงหน้าพาทย์ การรำตรวจพล การรำเดี่ยวและรำคู่ ในการแสดงรำเดี่ยวของตัวละครพระ ในเรื่องของการรำลงทรง มีปรากฏในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) (4 ปี) คือ รำลงทรงโทน(อิเหนา) เท่านั้น แต่ยังคงขาดในเรื่องของการรำลงทรงชุดอื่น ๆ ซึ่งมีกระบวนการทำรำที่งดงามแตกต่างกันออกไป (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม, 2562, น. 45-49)

การแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท เป็นบทบาทของพระอุณรุท จากละครในเรื่องอุณรุท ถือเป็นการแสดงชุดสำคัญชุดหนึ่งที่สืบทอดต่อกันมาจากวังสวนกุหลาบ มีขนบธรรมเนียมในการรำที่แตกต่างจากการรำลงทรงชุดอื่นอย่างชัดเจน เนื่องจากการรำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ประกอบไปด้วยกระบวนการทำรำที่แสดงถึงการลงทรง การทรงพระสุคนธ์ และการทรงเครื่อง ที่มีความประณีตงดงาม สอดคล้องกับบุคลิกและบทบาทของตัวละครการเดาะเท้าหรือเล่นเท้า มีทั้งจังหวะช้าและเร็ว นอกจากนี้ยังมีการนำเพลงหน้าพาทย์มาใช้ประกอบกับบทร้อง ซึ่งไม่ปรากฏในการแสดงรำลงทรงชุดใด (วีระชัย มีบ่อทรัพย์, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2564)

จากข้อมูลข้างต้น ประกอบกับการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัย การแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ได้มีผู้รวบรวมองค์ความรู้ไว้หลายท่าน แต่เอกสาร ตำรา เหล่านี้เป็นเพียงการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ และการถ่ายทอดองค์ความรู้นั้น เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้จากครูสู่ลูกศิษย์เพียงคนเดียว ยังไม่ปรากฏผู้ใดนำข้อมูลมาจัดทำในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้ผู้วิจัย ได้พิจารณาถึงความสำคัญที่จะพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องตามนโยบายของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และนโยบายของวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จึงต้องการนำองค์ความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ที่มีกระบวนการรำลงทรงที่แตกต่างจากชุดอื่น ๆ มาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเป็นการอนุรักษ์ สืบสานทำรำอันทรงคุณค่าที่ได้รับการสืบทอดจากบรมครูด้านนาฏศิลป์ไทยให้คงอยู่สืบต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.2.1 เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท
- 1.2.2 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท
- 1.2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ได้แบ่งขอบเขตตามระยะการดำเนินงานวิจัย ออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตร

ก่อนการพัฒนาผู้วิจัยได้ศึกษาถึงหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารตำรา และงานวิจัยในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม การฝึกอบรม และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการถ่ายทอดกระบวนการทำรำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท

2) ระยะที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ได้กำหนดเนื้อหาในการศึกษา ออกเป็น 2 ส่วน คือ ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ได้แก่

- **ภาคทฤษฎี** ประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญ ได้แก่ ความหมายและความเป็นมาของการลงสรง การรำลงสรงในการแสดงนาฏศิลป์ไทย ประวัติที่มา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท

- **ภาคปฏิบัติ** การฝึกปฏิบัติการร้องเพลงและการฝึกปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท กรณีศึกษาคุณครูวิระชัย มีป่อทรัพย์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย(โขนพระ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3) ระยะที่ 3 ประเมินผลหลักสูตร

ระหว่างที่ในการดำเนินการ การทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลหลักสูตรด้วยการให้นักศึกษาทำแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ด้วยแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ประเมินผลการปฏิบัติ การร้องเพลงและการปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่าย

อุดรฯ โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ และให้นักศึกษาประเมินความพึงพอใจในการฝึกอบรม หลังจากเข้าร่วมการฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตร

สอบถามความต้องการและประเด็นสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 52 คน ด้วยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 3 คน ผู้บริหารวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 4 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 5 คน และนักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทย (โขน-ละครพระ) ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 40 คน นอกจากนี้ยังสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการถ่ายทอดท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ จากผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย จำนวน 1 คน

2) ระยะที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตร

ระยะการทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้วิธีการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร (Voluntary Selection) เป็นการคัดเลือกจากนักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา (โขนพระ-ละครพระ) วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความสนใจในอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ จำนวน 10 คน

3) ระยะที่ 3 ประเมินผลหลักสูตร

ประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา (โขนพระ-ละครพระ) วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ จำนวน 10 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลาและสถานที่

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ มีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตร

ภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2566 ณ วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

2) ระยะที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตร

ระยะเวลาในการฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ จำนวน 10 วัน รวมทั้งสิ้น 26 ชั่วโมง

3) ระยะที่ 3 ประเมินผลหลักสูตร

ระยะเวลาในการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท จำนวน 10 วัน รวมทั้งสิ้น 26 ชั่วโมง

1.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท

1.4.2 ตัวแปรตาม คือ ผลของการใช้หลักสูตรในการฝึกอบรม ได้แก่

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท

2) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรเดิมหรือสร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัด และการประเมินผล เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

1.5.2 หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง หัวข้อวิชา เนื้อหาสาระสำคัญ วิธีการการจัดกิจกรรม สร้างเสริมประสบการณ์ ที่ผู้จัดการฝึกอบรมมุ่งจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง ในด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ ตามทิศทางที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ การนำผลงานการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท มาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีทักษะที่สำคัญด้านความรู้ ด้านการปฏิบัติการขับร้อง และด้านการปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท

1.5.3 ลงทรง หมายถึง การอาบน้ำของพระมหากษัตริย์ หรือหากใช้ในทางดนตรีไทย จะหมายถึง คำเรียกชื่อเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการทำความสะอาดด้วยน้ำ เช่น การลงน้ำพระพุทธรูป การลงน้ำ เทวรูป หรือในทางการแสดง จะหมายถึง การอาบน้ำของตัวละคร

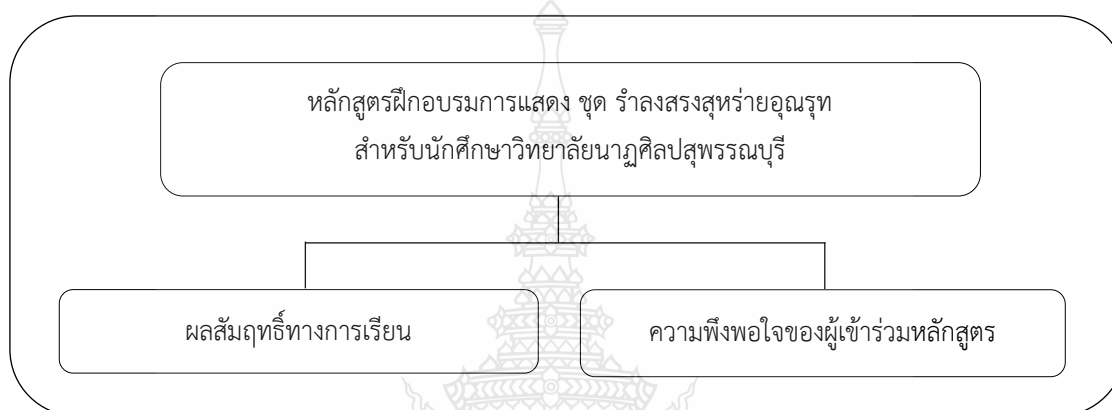
1.5.4 สุหร่าย หมายถึง คำจากภาษาเปอร์เซียที่หมายถึงเครื่องโปรยน้ำให้เป็นฝอยคล้ายกับ ฝักบัวอาบน้ำ เมื่อใช้เป็นกริยาจะเติมคำว่า “ทรง” เข้าไปด้านหลังเป็น “ทรงพระสุหร่าย” จะหมายถึง ทรงโปรยน้ำหรือสาดน้ำ

1.5.5 รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท หมายถึง การรำลงทรงสุหร่ายของบทบาทพระอุณรุท ในการแสดง ละครใน เรื่อง อุณรุท ตอน ศุภลักษณ์อุ้มสม

1.5.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง สมรรถนะที่ปรากฏตามความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจากกระบวนการฝึกอบรม การเรียนรู้ตามหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชูต รำลงสร่งสุหร่ายอุณรุท

1.5.7 ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับผลการความพึงพอใจในการประเมินด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาที่เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชูต รำลงสร่งสุหร่ายอุณรุท

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.7.1 สถานศึกษาสามารถนำไปกำหนดเป็นนโยบายและเป็นแนวทางการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมประเภทการพัฒนาทักษะการรำเดี่ยว เป็นต้นแบบในการพัฒนาทักษะของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์อื่น ๆ

1.7.2 ได้ต้นแบบหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชูต รำลงสร่งสุหร่ายอุณรุท ด้วยกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนรู้ ตามเทคนิค และในกลวิธีการถ่ายทอดความรู้ของคุณครูวีระชัย มีบ่อทรัพย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขนพระ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

1.7.3 ได้สร้างนวัตกรรมการสืบสานเทคนิคและกระบวนการถ่ายทอดท่ารำการแสดง ชูต รำลงสร่งสุหร่ายอุณรุท ของคุณครูวีระชัย มีบ่อทรัพย์

1.7.4 นักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทย (โขน-ละครพระ) ได้ชุดการพัฒนาทักษะการแสดงด้านการรำเดี่ยว ประเภทการรำลงสร่ง

1.7.5 เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านทักษะการปฎิบัตินาฏศิลป์ และแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เชิงวิชาการด้วยการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ทางด้านนาฏศิลป์ไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัยอุณรุท” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมผลงานที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือ บทความ เอกสารงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 การพัฒนาหลักสูตร
 - 2.1.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 2.1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 2.1.3 การประเมินหลักสูตร
 - 2.1.4 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์
- 2.2 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา 4 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562)
 - 2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตร
 - 2.2.2 ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
 - 2.2.3 โครงสร้างหลักสูตร
 - 2.2.4 การพัฒนาผลการเรียนรู้หมวดวิชาเฉพาะด้าน
- 2.3 การฝึกอบรม
 - 2.3.1 ความหมายและความสำคัญของการฝึกอบรม
 - 2.3.2 ประเภทของการฝึกอบรม
 - 2.3.3 กระบวนการฝึกอบรม
 - 2.3.4 การวัดประเมินผลการฝึกอบรม
- 2.4 การแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัยอุณรุท
 - 2.4.1 ความหมายและความเป็นมาของการลงทรง
 - 2.4.2 การลงทรงในพระราชพิธี
 - 2.4.3 การรำลงทรงในการแสดงนาฏศิลป์ไทย
 - 2.4.4 ประวัติที่มา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัยอุณรุท
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การพัฒนาหลักสูตร

การจัดการเรียนรู้หลักสูตรคือหัวใจของการศึกษา นับเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งในการพัฒนาเยาวชนในสังคมและประเทศ การพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยต่อบริบทสังคม สภาพเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง การศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ผู้ที่พัฒนาดำเนินการพัฒนาได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบ

2.1.1 ความหมายของหลักสูตร

คำว่า “หลักสูตร” ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายที่แตกต่างกันไปตามความเชื่อของปรัชญาที่แตกต่างกัน ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 1272) กล่าวว่า หลักสูตร คือ มวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในสถานศึกษา ตามวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น. 5) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผน แนวทาง หรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะมุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียน โดยส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถ ส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดตามสมรรถนะของตน รวมถึงลำดับขั้นของการประมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ระบบดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่สั่งสมไปสู่การปฏิบัติ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีชีวิตอยู่ในสถานศึกษา ชุมชน สังคม อย่างมีความสุข

คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good, 1973, p. 157) กล่าวว่า หลักสูตร คือ รายวิชาที่ได้จัดไว้อย่างเป็นระบบ เป็นกลุ่ม หรือเป็นลำดับวิชาที่บังคับสำหรับการจบการศึกษา โดยจะได้รับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นต้น

ทาบา และ ฮิลดา (Taba & Hilda, 1962, p. 10-11) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายของการเรียนรู้ และจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจง เป้าหมาย และจุดประสงค์เหล่านี้จะเป็นเครื่องชี้แนวทาง ในการเลือก และจัดสาระเนื้อหา บอกถึงวิธีการ การจัดการเรียนการสอน รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

มาเรียม นิลพันธุ์ (2554, น. 15) กล่าวว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับทั้งภายใน และภายนอกสถาบันการศึกษา โดยการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่สถานศึกษากำหนด โดยสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียนเอง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556, น. 3) กล่าวว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลาย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาให้เขามีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวังไว้

มารุต พัฒนาผล (2562, น. 3) กล่าวว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทางการศึกษาทั้งหมด ที่ได้รับจากสถานศึกษา ในการวางแผนและการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2564, น. 267) กล่าวว่า กระบวนการที่มีระบบเป็นเหตุเป็นผลในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้นเหมาะสมต่อผู้เรียน หรือกระบวนการในการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคม รวมทั้งมีการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตรเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

จากความหมายของหลักสูตรที่กล่าวมาเบื้องต้น จะเห็นได้ว่ามีความหมายทั้งกว้างและแคบ ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามมุมมอง แนวคิด ของปรัชญาความเชื่อที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม อาจสรุปโดยรวมได้ว่า หลักสูตร หมายถึง การกำหนดมวลประสบการณ์ที่สถานศึกษา หรือกลุ่มบุคคลจัดให้แก่ผู้เรียน ให้เป็นไปตามแนวทาง หรือทิศทางตามจุดประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามที่คาดหวัง และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสถานศึกษา ชุมชน สังคม และโลกได้อย่างมีความสุข

2.1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรถือเป็นส่วนที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรมีความสมบูรณ์ และเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างของหลักสูตรได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากการศึกษาพบว่า นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1949, p. 1) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 ประการ คือ

- 1) วัตถุประสงค์ (Educational Purpose) ที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล
- 2) ประสบการณ์ (Educational Experience) ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมาย

บรรลุผล

3) วิธีการจัดประสบการณ์ (Organizational of Educational Experience) เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

4) วิธีการประเมิน (Determination of What to Evaluate) เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ฮิลดา ทาบ (Hilda Taba, 1962, p. 11) กล่าวว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ เช่นกัน คือ

1) วัตถุประสงค์ (Objective) เป็นการกำหนดว่า ในการเรียนการสอนนั้นมีความมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเป็นอย่างไร

2) เนื้อหาวิชา (Content) เป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนด

3) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งแปลงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนเนื้อหาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด ด้วยวิธีสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามเป้าหมาย

4) การประเมินผล (Evaluation) เป็นการหาคำตอบว่าการดำเนินการของหลักสูตรเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด

อ้าง บัณฑิต (2542, น. 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร 6 ประการ คือ

1) จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

2) จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่จบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดไว้

3) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and Experience) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ

4) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง กระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้และอื่น ๆ ตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

5) วัสดุ และสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media and Materials)

6) การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตรและการประเมินผล การเรียนการสอน

อมรา เล็กเรณูสินธุ์ (2540, น. 9) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย สาระสำคัญ 4 ส่วน คือ

1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นทิศทางของการจัดการศึกษา เป็นส่วนที่จะทำให้ทราบว่าพัฒนาผู้เรียนไปในลักษณะใด การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะต้องกระทำหลังจากที่ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานแล้วว่า ควรจะดำเนินการแก้ปัญหาและสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียนได้อย่างไร และต้องให้สอดคล้องสัมพันธ์กับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติด้วย

2) เนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ มีความสำคัญในฐานะที่เป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เนื้อหาที่สมบูรณ์จะผนวกความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม ทักษะคติเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้ พัฒนานิสัย ระบบความคิด และการกระทำที่เหมาะสมประกอบกันไป

3) การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกระบวนการที่จะทำให้หลักสูตรกลายเป็นการปฏิบัติขึ้นมาก การนำหลักสูตรไปใช้รวมถึงกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง แต่กิจกรรมที่สำคัญที่สุด คือ การเรียนการสอน

ครูจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการใช้หลักสูตร ถ้าครูศึกษาหลักสูตรจนเข้าใจถ่องแท้ สามารถนำไปใช้ได้
อย่างดี ก็จะทำให้หลักสูตรให้มีประสิทธิผลได้

4) การประเมินผล เป็นองค์ประกอบสุดท้าย หลังจากที่ได้นำหลักสูตรไปใช้แล้ว
จะต้องมีการประเมินผลว่า การนำหลักสูตรไปใช้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด
ทั้งนี้เพื่อจะนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น. 14-16) กล่าวว่า หลักสูตร มี 4 องค์ประกอบที่สำคัญ
ซึ่งสอดคล้องกับ ฮิลดา ทาบา และอมรา เล็กเริงสินธุ์ คือ

1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ความตั้งใจหรือความคาดหวัง
ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตร มีความสำคัญอย่างมากเพราะเป็นตัวกำหนดทิศทาง
และขอบเขตในการให้การศึกษาแก่เด็ก ช่วยในการเลือกเนื้อหาและกิจกรรม ตลอดจนใช้เป็นมาตรการ
อย่างหนึ่งในการประเมินผล

เป้าหมายหลักของการศึกษามีหลายระดับ ได้แก่ การวางจุดมุ่งหมายระดับหลักสูตร
เป็นจุดมุ่งหมายที่บอกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้เป้าหมายของหลักสูตรนั้น ๆ จุดมุ่งหมายกลุ่มวิชา วิชาแต่ละกลุ่ม
จะสร้างคุณลักษณะที่แตกต่างกันให้กับผู้เรียน ดังนั้น แต่ละกลุ่มวิชาจึงมีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ต่างกัน
จุดมุ่งหมายรายวิชาเป็นจุดหมายที่มีความละเอียดเฉพาะเจาะจงกว่าจุดมุ่งหมายกลุ่มวิชา ผู้สอนรายวิชา
จะกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนเนื้อหาแต่ละบทแต่ละหน่วยขึ้น ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
แม้ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาจะมีหลายระดับ แต่จุดมุ่งหมายทุกระดับย่อมสอดคล้องกันและนำไปสู่
จุดหมายปลายทางเดียวกัน

2) เนื้อหา (Content) เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว กิจกรรมต่อไป คือ
การเลือกเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
โดยดำเนินการตั้งแต่การเลือกเนื้อหาสาระและประสบการณ์ การเรียงลำดับเนื้อหาสาระ พร้อมทั้ง
การกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

3) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำหลักสูตรไปสู่
การปฏิบัติ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดทำเครื่องมือประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือครู
เอกสารหลักสูตร แผนการสอน แนวการสอน และแบบเรียน เป็นต้น การจัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร
และสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน จำนวนครูและสิ่งแวดล้อม
อำนวยความสะดวกต่าง ๆ การดำเนินการสอน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้
เพราะหลักสูตรจะได้ผลหรือไม่ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครู ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ในด้าน
การถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ การวัดและประเมินผล จิตวิทยาการสอน ตลอดจนทั้งปรัชญาการศึกษา
ของแต่ละระดับ จึงทำให้การเรียนของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

4) การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) การประเมินผลหลักสูตร คือ การแสวงหาคำตอบว่าหลักสูตรนั้นสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่ หรือมากน้อยเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุ การประเมินผลหลักสูตรเป็นงานใหญ่และมีขอบเขตกว้างขวาง ซึ่งผู้ประเมินมีความจำเป็นต้องวางโครงการประเมินผลไว้ล่วงหน้า

สุนันทา คันธานนท์ (2561, น. 90-91) ในการจัดทำหลักสูตร ไม่ว่าจะป็นหลักสูตรระดับใดก็ตาม จะต้องกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรตามส่วนประกอบ ดังนี้

1) หลักการ เป็นเป้าหมายปลายทางของหลักสูตรนั้น จะบอกให้รู้ว่าหลักสูตรนั้น ๆ จัดขึ้นเพื่ออะไร ซึ่งจะกำหนดไว้ในลักษณะเชิงปรัชญาของหลักสูตร

2) จุดมุ่งหมาย แสดงความคาดหวังของหลักสูตรว่าผู้ที่เรียนจบหลักสูตรนี้แล้วจะมีคุณลักษณะอย่างไร

3) จุดมุ่งหมายเฉพาะ หรือจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาและรายวิชา ระบุเฉพาะเจาะจงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนเมื่อเรียนจบแต่ละกลุ่มวิชา และแต่ละรายวิชา

4) โครงสร้างของหลักสูตร แสดงภาพรวมของทั้งหลักสูตรว่าได้จัดเนื้อหาและประสบการณ์ของหลักสูตรในลักษณะใด สัดส่วนของเนื้อหาและประสบการณ์ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นอย่างไร ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนแสดงการแบ่งเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละเนื้อหา ความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ และเวลาโดยรวมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร

5) เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ขอบเขตเนื้อหาความรู้ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการได้ลงมือทำหรือปฏิบัติ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้เนื้อหาและประสบการณ์ต่าง ๆ

6) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วยแนวทางหรือวิธีการวัดผล และประเมินผลว่าผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วหรือยัง รวมถึงระยะเวลาการประเมินผล

7) แนวทางการใช้หลักสูตร ให้คำแนะนำแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ให้ใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

มนสิข สิริสมบุญ (2563, น. 11) กล่าวว่า ในการจัดทำหลักสูตรนั้น ไม่ว่าจะป็นการจัดทำหลักสูตรระดับใด จะต้องมีการกำหนดรายละเอียดโดยมีส่วนประกอบของหลักสูตรดังต่อไปนี้

1) หลักการ เป็นเป้าหมายปลายทางของหลักสูตรนั้น กำหนดไว้บอกให้รู้ว่าหลักสูตรนั้น ๆ จัดขึ้นเพื่ออะไร ซึ่งจะกำหนดไว้ในลักษณะเชิงปรัชญาของหลักสูตร

2) จุดมุ่งหมาย แสดงความคาดหวังของหลักสูตรว่า ผู้ที่เรียนจบหลักสูตรนี้ จะมีคุณลักษณะเป็นอย่างไร

3) จุดมุ่งหมายเฉพาะ หรือจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาและรายวิชา ระบุเฉพาะคุณลักษณะของผู้เรียนเมื่อเรียนจบแต่ละกลุ่มวิชา และแต่ละรายวิชา

4) โครงสร้างของหลักสูตร แสดงภาพรวมของทั้งหลักสูตรว่าได้จัดเนื้อหาและประสบการณ์ของหลักสูตรในลักษณะใด สัดส่วนของเนื้อหา และประสบการณ์ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นอย่างไร ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน แสดงการแบ่งเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร

5) เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหาความรู้ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการได้ลงมือทำหรือปฏิบัติ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้เนื้อหาและประสบการณ์ต่าง ๆ

6) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย แนวทางหรือวิธีการวัดผล และประเมินผลว่าผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์รายวิชา จุดประสงค์กลุ่มวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แล้วหรือยัง รวมถึงระยะเวลาการประเมินผล

7) แนวทางการใช้หลักสูตร ให้คำแนะนำแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ให้ใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า มีองค์ประกอบของหลักสูตรที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งส่วนใหญ่จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นสิ่งที่จะบอกว่าหลักสูตรนั้นต้องการสิ่งใด หรือพัฒนามาเพื่อวัตถุประสงค์ใด 2. เนื้อหาวิชา เป็นสิ่งที่ต้องระบุไว้ว่าจะจัดเนื้อหาหรือประสบการณ์ใดให้กับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการนำหลักสูตรไปสู่กระบวนการปฏิบัติ และ 4. การประเมินผล เป็นการหาคำตอบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร

2.1.3 การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ถือเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญ เพราะผลการประเมินนั้นจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นมีคุณภาพเช่นใด ควรปรับปรุงหรือพัฒนาหรือไม่ จากการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร สามารถแบ่งออกได้ 6 ประเด็น คือ ความหมาย จุดมุ่งหมาย รูปแบบการประเมิน เกณฑ์การประเมิน และขั้นตอนในการประเมิน ดังนี้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น. 290-302) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรนั้น ๆ มีประสิทธิภาพแค่ไหน เมื่อนำไปใช้แล้วบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีอะไรที่ต้องแก้ไขเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าต่อไป โดยจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรเพื่อเป็นการหาคุณค่า และตัดสินว่าหลักสูตรนั้นมีคุณภาพดีหรือไม่ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างไร เป็นการติดตามผลผลิตจากหลักสูตร และช่วยพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยรูปแบบของการประเมิน

หลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบของการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จใหม่ ๆ เป็นการประเมินผลก่อนนำหลักสูตรไปใช้ และรูปแบบของการประเมินหลักสูตรในระหว่างหรือหลังการใช้หลักสูตร ซึ่งแบ่งได้อีก 4 กลุ่มคือ การประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก การประเมินหลักสูตรที่ไม่ยึดเป้าหมาย การประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก และการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ โดยมีเกณฑ์การประเมิน 10 ข้อดังนี้

1. มีจุดประสงค์ในการประเมินที่แน่นอน การประเมินผลหลักสูตรจะต้องกำหนดลงไปให้แน่นอนชัดเจนว่าประเมินอะไร
2. มีการวัดที่เชื่อถือได้ โดยมีเครื่องมือและเกณฑ์การวัดซึ่งเป็นที่ยอมรับ
3. ข้อมูลเป็นจริงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการประเมินผล ดังนั้น ข้อมูลจะต้องได้มาอย่างถูกต้องเชื่อถือได้ และมากพอที่จะใช้เป็นตัวประเมินค่าหลักสูตรได้
4. มีขอบเขตที่แน่นอนชัดเจนว่าเราต้องการประเมินในเรื่องใดแค่ไหน
5. ประเด็นของเรื่องที่จะประเมินอยู่ในช่วงเวลาของความสนใจ
6. การรวบรวมข้อมูลมาเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ และกำหนดเครื่องมือในการประเมินผลจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ
7. การวิเคราะห์ผลการประเมินต้องทำอย่างระมัดระวังรอบคอบ และมีความเที่ยงตรง ในการพิจารณา
8. การประเมินผลหลักสูตรควรใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี
9. มีเอกภาพในการตัดสินใจผลการประเมิน
10. ผลต่าง ๆ ที่ได้จากการประเมินควรนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทั้งในด้านการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงในโอกาสต่อไป เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดี และมีคุณค่าสูงสุดตามที่ต้องการ
11. ต้องถือปฏิบัติสืบเนื่องสม่ำเสมอตลอดเวลาซึ่งขั้นตอนในการประเมินหลักสูตรนั้น แบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่
 - 11.1 ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการประเมิน
 - 11.2 ขั้นกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการที่ใช้ในการประเมินผล
 - 11.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 11.4 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 11.5 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล
 - 11.6 ขั้นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมิน
 - 11.7 ขั้นนำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรในโอกาสต่อไป

มนสิข สิทธิสมบุรณ์ (2563, น. 162) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรคือ การรวบรวม และศึกษาข้อมูล รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูล การพิจารณาตรวจสอบตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณค่า บรรลุ จุดมุ่งหมาย ที่กำหนดมาน้อยเพียงใด โดยจุดมุ่งหมายสำคัญในการประเมินหลักสูตร คือ เพื่อตัดสินว่า การกำหนดเนื้อหาสาระ การบริหารหลักสูตร และการจัดประสบการณ์การสอน เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง หรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้เป็นหลักสูตรที่สมบูรณ์ ตรงตามจุดมุ่งหมาย ที่กำหนดไว้ต่อไป รูปแบบการประเมินหลักสูตร แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการประเมินหลักสูตร ที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก และรูปแบบการประเมิน หลักสูตรที่ช่วยการตัดสินใจ โดยมีเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาการประเมินหลักสูตร คือ ความเที่ยงตรงภายใน ความเที่ยงตรงภายนอก ความเชื่อถือได้ ความเป็นปรนัย ความตรงประเด็น ความสำคัญ ขอบข่าย ของการประเมิน ความเชื่อถือและการยอมรับ เวลา ขอบเขตของการใช้ผลการประเมิน และประสิทธิภาพ ซึ่งมีขั้นตอนการประเมินหลักสูตร 11 ขั้นตอน ดังนี้

1. พิจารณาเป้าหมายการประเมินหลักสูตร
2. กำหนดคณะกรรมการประเมินหลักสูตร
3. ประชุมคณะกรรมการ
4. กำหนดวัตถุประสงค์และขอบข่ายการประเมินหลักสูตร
5. เลือกกิจกรรมการประเมินหลักสูตร
6. พัฒนาเครื่องมือและเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. กำหนดแหล่งทรัพยากรและการคาดการณ์เกี่ยวกับปัญหาอันอาจเกิดขึ้น
8. เรียงลำดับความสำคัญของกิจกรรมการประเมินหลักสูตร
9. กำหนดวันที่เสร็จการประเมินหลักสูตร
10. วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตร
11. เขียนรายงานการประเมินหลักสูตร

มารุต พัฒนาผล (2558, น. 51-52) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร คือการตรวจสอบ คุณภาพของหลักสูตรในลักษณะการตัดสิน คุณค่าในประเด็นต่างๆ ว่ามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด หรือไม่เพียงใด โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน ตลอดจนผู้สำเร็จการศึกษา ว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือไม่เพียงใด แล้วนำผลการประเมิน มาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยเกณฑ์การประเมินคุณภาพของหลักสูตรมี 3 ข้อ ดังนี้

1. เกณฑ์ความเป็น วิทยาศาสตร์ ได้แก่ ความเที่ยงตรงภายใน ความเที่ยงตรง ภายนอก ความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัย

2. เกณฑ์การนำไปปฏิบัติได้จริง ได้แก่ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ความมีคุณค่า และความสำคัญ ความมีขอบเขตที่ชัดเจน ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสมของเวลา การเผยแพร่ผลการ ประเมิน

3. เกณฑ์ด้านความคุ้มค่า

จากการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรนั้น สามารถสรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรคือการนำหลักสูตรมาพิจารณาและตัดสินคุณค่าว่าหลักสูตรนั้นตรงกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ จำแนกรูปแบบการประเมินหลักสูตรออกได้ 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก และรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยการตัดสินใจโดยขั้นตอนการประเมินหลักสูตรนั้นแตกต่างกันออกไปตามบริบท

2.1.4 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์

การพัฒนาหลักสูตรนั้น นักการศึกษาแต่ละท่านมีรูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่แตกต่างกันออกไป แต่จากการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ เป็นที่นิยมมาก โดยมีแนวทางการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2556, น. 65) กล่าวว่า ไทเลอร์(Tyler) อธิบายรูปแบบเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งกำหนดเกณฑ์ไว้ 4 ประการ คือ

- 1) สถานศึกษาควรแสวงหาจุดประสงค์ทางการศึกษาว่ามีอะไรบ้าง
- 2) จัดประสบการณ์ทางการศึกษาที่สามารถทำให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
- 3) มีขั้นตอนในการกำหนดประสบการณ์จากข้อที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
- 4) มีหลักการและเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของประสบการณ์การเรียนรู้

เพื่อที่จะตัดสินการบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

มารุต พัฒนาผล (2562, น. 5-6) กล่าวว่า ไทเลอร์(Tyler) ได้กำหนดหลักการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นหลักการร่วมสมัยที่นักพัฒนาหลักสูตรใช้กันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรควรตอบคำถาม 4 ข้อ ดังนี้

- 1) จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่โรงเรียนควรบรรลุคืออะไร
- 2) มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรที่สามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
- 3) ประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านี้สามารถจัดให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร
- 4) เราจะทราบได้อย่างไรว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ ไทเลอร์ยังมีฐานคิดและมุมมองต่อการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยใช้จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาหลักสูตร เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วจะนำไปสู่การกำหนดประสบการณ์เรียนรู้ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

ซึ่งสอดคล้องกับ จอห์น ดิวอี้(John Dewey) ศาสตราจารย์ด้านปรัชญา มหาวิทยาลัยโคลัมเบียที่เขียนไว้ในหนังสือ How We Think ว่า จุดมุ่งหมายคือสิ่งที่ควบคุมกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

รุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงศ์ (2557, น. 99) กล่าวว่า รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของราล์ฟ ไทเลอร์ (Ralph Tyler) เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในวงการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดในการวางกรอบโครงสร้างหลักสูตรของไทเลอร์ โดยใช้วิธีการที่เรียนว่าเทคนิควิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Technical - Scientific Models) ไทเลอร์ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน ชื่อว่า Basic Principles of Curriculum and Instruction หลักการพัฒนาหลักสูตรของ ไทเลอร์ เริ่มด้วยการหาคำตอบจาก คำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ

- 1) มีวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอะไรที่โรงเรียนควรจะบรรจุและกำหนด
- 2) จะมีวิธีเลือกประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไร จึงจะเกิดประโยชน์บรรลุตามวัตถุประสงค์
- 3) จะดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไร เพื่อจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ
- 4) ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะถูกประเมินอย่างไร

จากคำถามพื้นฐานทั้ง 4 ข้อนี้ แสดงถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน การพัฒนาหลักสูตรในแต่ละขั้นตอนต้องคำนึงถึง การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดประสบการณ์ทางการศึกษา การจัดประสบการณ์ทางการศึกษาให้ผู้เรียน และการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าหากต้องการพัฒนาหลักสูตรตามแนวทางของไทเลอร์นั้น ผู้พัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึงจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการพัฒนาหลักสูตร ประสบการณ์ที่จัดขึ้นนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายหรือไม่ ทำอย่างไรการจัดประสบการณ์จึงจะมีประสิทธิภาพสูงสุด และหลักเกณฑ์ใดที่จะสามารถตอบได้ว่าประสบการณ์ที่จัดนั้นบรรลุตามจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย

2.2 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา 4 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562)

การพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา 4 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) เป็นการพัฒนามิติใหม่ ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีศักดิ์ศรีความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพ ให้เป็นครูดี ครูเก่ง ที่มีความความสามารถ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรอบรู้ สามารถบูรณาการศาสตร์การสอนด้านดนตรีและนาฏศิลป์เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีพัฒนาการอย่างสม รวมทั้งพัฒนาตนในสังคมแห่งการเรียนรู้

2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตร

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี) ปรับปรุง พ.ศ. 2562 เป็นหลักสูตรที่ พัฒนามาจากหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (5 ปี) พ.ศ. 2558 เพื่อให้เป็นไปตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) พ.ศ. 2562 และมีความเหมาะสมทันสมัยขึ้น มีข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรดังต่อไปนี้ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562, น.1-9)

2.2.1.1 ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย : หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา

ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Education Program in Drama Education

2.2.1.2 ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม : ศึกษาศาสตรบัณฑิต (นาฏศิลป์ศึกษา)

: Bachelor of Education (Drama Education)

ชื่อย่อ : ศษ.บ. (นาฏศิลป์ศึกษา)

: B.Ed. (Drama Education)

2.2.1.3 จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

ไม่น้อยกว่า 139 หน่วยกิต

2.2.1.4 รูปแบบของหลักสูตร

รูปแบบ : หลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปี

ประเภทของหลักสูตร : ปริญญาตรีทางวิชาชีพ

ภาษาที่ใช้ : หลักสูตรจัดการศึกษาเป็นภาษาไทย

การรับเข้าศึกษา : รับนักศึกษาไทย และนักศึกษาต่างชาติ

การร่วมมือการสถาบันอื่น : เป็นหลักสูตรของสถาบันโดยเฉพาะ

การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา : ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว

2.2.2 ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.2.2.1 ปรัชญา

ครูดี ครูเก่ง ที่เรื่องปัญญา มีความเป็นเลิศด้านศิลปะ ตามเอกลักษณ์วิถีสอน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.2.2 ความสำคัญหลักสูตร

ความเป็นพลวัตของโลก และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของมนุษย์ ตลอดจนพัฒนาการของวิทยาการใหม่ที่เป็นศาสตร์บูรณาการ

และข้ามวัฒนธรรมกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์(หลักสูตรสี่ปี ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 2/2562 วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2562 ได้ประกาศให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำ หลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) โดยต้องมุ่งให้เกิดมาตรฐานการเรียนรู้ของบัณฑิต มีการจัดการเรียนการสอนและองค์ประกอบอื่น ๆ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ.2562 เพื่อผลิตบัณฑิตครูให้มีคุณลักษณะ และค่านิยมร่วมที่เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในวิชาชีพครู เป็นผู้เรียนรู้และฉลาดรู้ มีความสามารถสูงในการจัดการเรียนรู้สร้างสรรค์นวัตกรรม และมีจิตสำนึก เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบัน อุดมศึกษาที่ดำเนินการจัดการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ ประกอบกับที่อธิการบดีได้แถลงนโยบายต่อสภาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เกี่ยวกับการ พัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ (สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562, น.5) จึงได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) สาขาวิชา นาฏศิลป์ไทยศึกษา มาเป็นหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี)

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จัดการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ ตามเอกลักษณ์วิถีสอน โดยการศึกษาด้านดนตรี นาฏศิลป์ ทัศนศิลป์ในยุคแรก ที่เป็นการศึกษาในระบบ เริ่มจัดการเรียนการสอนที่พระราชวังบวรสถานมงคลหรือวังหน้า เนื้อหา รูปแบบ การจัดการเรียนการสอนด้านดนตรี นาฏศิลป์ยึดรูปแบบราชสำนักซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบมาตรฐาน ส่วนด้านทัศนศิลป์ยึดรูปแบบของมหาวิทยาลัยศิลปากรซึ่งถือเป็นรูปแบบมาตรฐานเช่นกัน ปัจจุบัน สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ยังคงยึดรูปแบบการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรี นาฏศิลป์ ตามรูปแบบมาตรฐาน และเมื่อมีการขยายการศึกษาไปยังภูมิภาค ได้นำรูปแบบจากส่วนกลางซึ่งเป็นรูปแบบ มาตรฐานตามเอกลักษณ์วิถีสอน ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและได้เพิ่มการนำศิลปะพื้นบ้าน หรือศิลปะท้องถิ่นเข้ามาสู่ระบบของการศึกษาทั้งนี้เป็นไปตามบริบทของที่ตั้งของแต่ละวิทยาลัย

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเฉพาะ มีความลุ่มลึก เนื่องจากวิทยาลัย ได้จัดการเรียนการสอนทางวิชาชีพนาฏศิลป์ ดนตรี คีตศิลป์ อย่างต่อเนื่องและยาวนานกว่าสองทศวรรษ ผู้สอนนาฏศิลป์ของวิทยาลัยได้รับการถ่ายทอดมาจากครูอาจารย์ทางนาฏศิลป์ ศิลปินประจำราชสำนัก ซึ่งได้อิทธิพลมาสังกัดกรมศิลปากร ทำให้ผู้สอนมีทักษะการรำที่สวยงามตามแบบแผนที่ได้รับการถ่ายทอด

สามารถเป็นต้นแบบแก่ศิษย์ และพัฒนาการสอน ประยุกต์สร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ ตลอดจนการนำองค์ความรู้ไปให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม ก่อให้เกิดความเข้มแข็งและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ทั้งนี้ วิทยาลัยมีศิลปินแห่งชาติด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ส่งเสริมให้เห็นถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

นอกจากนั้น วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรียังมีอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณวุฒิ ความเชี่ยวชาญตรงตามสาขา ด้านหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้านทั้งในกลุ่มวิชาชีพครู และกลุ่มวิชาเอกที่มีมาตรฐานความรู้ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งผลให้บัณฑิตครูนาฏศิลป์ศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี เป็นครูที่ดีพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม มีความมุ่งมั่น รอบรู้ เชี่ยวชาญทางศาสตร์สาขาวิชานาฏศิลป์ทั้งด้านวิชาการ ทักษะปฏิบัติ และมีนวัตกรรมการสอนที่สามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

ปัจจุบันครูเป็นอาชีพที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เนื่องจากมีความมั่นคงในแนวทางการประกอบอาชีพ และครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการสร้างพลเมืองที่ดีให้แก่ประเทศชาติ ดังคำกล่าวที่ว่า “ครูคือพระเจ้าผู้สร้างโลก” โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลกยุค 4.0 ซึ่งเป็นยุคของการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์มาเป็นหลักในวิถีชีวิตของมนุษย์ สังคมเทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างก้าวหน้าและกว้างไกล ผลกระทบจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดสิ่งแวดลอมและสังคมใหม่ เป็นสังคมที่มีเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการ วิธีการทำงาน การให้บริการโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษารวมทั้งวิธีการเรียนรู้ของมนุษย์

สังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีเป้าหมายของการหลอมรวมเป็นเอกภาพ ดังนั้นครูซึ่งเป็นผู้นำทางสังคม นอกจากจะมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์เฉพาะด้านและมีความรอบรู้ในศาสตร์ทั่วไปแล้ว ครูจะต้องมีคุณธรรม มีจิตวิญญาณของความเป็นครู ชำนาญทั้งศาสตร์และศิลป์ ในด้านการสอนการถ่ายทอดวิชาความรู้ด้วยอุดมการณ์ที่มุ่งมั่นต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทยและสังคมโลก ซึ่งการเป็นครูมีอาชีพนั้นสามารถพัฒนาได้จากการเข้ารับการศึกษาในหลักสูตร เพื่อสร้างความพร้อมทั้งองค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูและบุคลิกภาพของความเป็นครู โดยผ่านกระบวนการฝึกฝน และบ่มเพาะที่ยาวนานจนสามารถปฏิบัติการสอนและพัฒนาผู้เรียนได้ดีครบทุกด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพทางการศึกษาพร้อมที่จะออกไปรับใช้สังคมได้

จากความสำคัญดังกล่าว จะเห็นได้ว่าหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร

ที่ต้องการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อนำไปพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาชาติ อีกทั้งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพตามสาขาวิชา ที่ตนเองมีความถนัด และเชี่ยวชาญ เพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมต่อไป

2.2.2.3 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตบัณฑิตครูที่มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) มีความรู้ ทักษะ และเชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ สามารถคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์งานศิลป์
- 2) เป็นครูนาฏศิลป์ ที่สามารถถ่ายทอดและประยุกต์ความรู้ มีความเป็นเลิศในศาสตร์ด้านนาฏศิลป์
- 3) สร้างสรรค์นวัตกรรม และหรืองานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และบูรณาการความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
- 4) พัฒนางานให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและมีความพร้อมในการร่วมมือทางวิชาการกับองค์กรทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
- 5) มีความสามารถในการสื่อสาร การคิดแก้ปัญหา และใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2.2.3 โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	ไม่น้อยกว่า 139 หน่วยกิต
2.2.3.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 31 หน่วยกิต
1) กลุ่มวิชาบังคับ	29 หน่วยกิต
2) กลุ่มวิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต
2.2.3.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน	102 หน่วยกิต
1) กลุ่มวิชาชีพครู	38 หน่วยกิต
- วิชาชีพครู	26 หน่วยกิต
- การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	29 หน่วยกิต

2) กลุ่มวิชาเอก	ไม่น้อยกว่า 64 หน่วยกิต
- วิชาเอกบังคับ	40 หน่วยกิต
- วิชาเอกเลือก	ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต
2.2.3.3 หมวดวิชาเสรี	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

2.2.4 การพัฒนาผลการเรียนรู้หมวดวิชาเฉพาะด้าน (หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา 4 ปี)

2.2.4.1 ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- 1) รัก ศรัทธาและภูมิใจในวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณและอุดมการณ์ความเป็นครู และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู
- 2) มีจิตอาสา จิตสาธารณะ อุตุนอดกลั้น มีความเสียสละ รับผิดชอบและซื่อสัตย์ ต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ และสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ และเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3) มีค่านิยมและคุณลักษณะเป็นประชาธิปไตย คือ การเคารพสิทธิ และให้เกียรติ คนอื่น มีความสามัคคี และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ใช้เหตุผลและปัญญาในการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจ
- 4) มีความกล้าหาญและแสดงออกทางคุณธรรมจริยธรรม สามารถวินิจฉัย จัดการและคิดแก้ปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรมด้วยความถูกต้องเหมาะสมกับสังคม การทำงาน และสภาพแวดล้อม โดยอาศัยหลักการ เหตุผล และใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม ความรู้สึกของผู้อื่นและประโยชน์ของสังคมส่วนรวม มีจิตสำนึกในการธำรงความโปร่งใสของสังคม และประเทศชาติ ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และความไม่ถูกต้อง ไม่ใช่ข้อมูลบิดเบือน หรือการลอกเลียน ผลงาน

2.2.4.2 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- 1) มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาสาระด้านวิชาชีพของครู อาทิ ค่านิยมของครู คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ จิตวิญญาณครู ปรัชญาความเป็นครู จิตวิทยา สำหรับครู จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้และช่วยเหลือ แก้ปัญหา ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรและวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารการศึกษาและการเรียนรู้ การวัดประเมินการศึกษาและการเรียนรู้ การวิจัยและการพัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน และภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับครู ทักษะการนิเทศและการสอน งาน ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะในการบูรณาการความรู้กับการปฏิบัติจริงและการบูรณาการ ข้ามศาสตร์ อาทิ การบูรณาการการสอน (Technological Pedagogical Content Knowledge: TPCK)

การสอนแบบบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ (Science Technology' Engineering and Mathematics Education: STEM Education) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) และมีความรู้ในการประยุกต์ใช้

2) มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาวิชาที่สอน สามารถวิเคราะห์ความรู้และเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง สามารถติดตามความก้าวหน้าด้านวิทยาการและนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน โดยมีผลลัพธ์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้ของแต่ละสาขาวิชา

3) มีความรู้ เข้าใจชีวิต เข้าใจชุมชน เข้าใจโลกและการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม สามารถเผชิญและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสามารถนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและพัฒนาตน พัฒนางานและพัฒนาผู้เรียน

4) มีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน

5) ตระหนักรู้ เห็นคุณค่าและความสำคัญของศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน พัฒนาผู้เรียน พัฒนางานและพัฒนาชุมชน

2.3 การฝึกอบรม

2.3.1 ความหมายและความสำคัญของการฝึกอบรม

2.3.1.1 ความหมายของการฝึกอบรม

จากการศึกษาหนังสือเรื่องการจัดการฝึกอบรมและการสัมมนา สุนันทา คันทานนท์ (2561, น. 25) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่าการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบ ที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคลหรือผู้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้

นอกจากนี้ มงคล กรัตนะนุตตะ(2556, น. 15) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ และทัศนคติของบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิด ความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understand) ชำนาญ (Skill) และทัศนคติ(Attitude) เพื่อสามารถปฏิบัติงานในปัจจุบันอย่างสัมฤทธิ์ผล และมีความพร้อมที่จะทำงานในหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรในอนาคต

ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงเดือน จันทรเจริญ(2560, น. 6) ที่กล่าวถึงความหมายของการฝึกอบรมว่าการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้และเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดี และเป็นเทคนิคที่สำคัญในการช่วยพัฒนาบุคลากรในองค์กร อีกทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ชูชัย สมितिไกร (2558, น. 265) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง เครื่องมือหรือกิจกรรมต่างๆที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ระหว่างผู้ฝึกและผู้รับการอบรมและระหว่างผู้รับการอบรมด้วยกันเองเพื่อให้ผู้รับการอบรมมีความรู้ ทักษะความสามารถและทัศนคติตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

สมคิด บางโม (2559, น. 13) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรมหมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านของบุคคล โดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ทักษะ และทัศนคติ อันจะนำไปสู่การยกมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังจะเห็นว่าการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคลนั่นเอง

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือองค์กรในอนาคต

2.3.1.2 ความสำคัญของการฝึกอบรม

มงคล กรัตะนุตตะ(2556, น. 14) ได้กล่าวในหนังสือ Training Handbook : เทรนนิงแบบมืออาชีพ ถึงความสำคัญในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคนไว้ 3 ประการว่า

- 1) คนเป็นแรงขับเคลื่อนองค์กร
- 2) คน ต้องพัฒนาตลอดเวลา
- 3) คน ต้องก้าวทันเทคโนโลยี

โดยหากองค์กรไหนปราศจากคนในการทำงาน องค์กรนั้นย่อมไม่สามารถเดินหน้าต่อไปได้ การฝึกอบรมจึงมีความสำคัญต่อองค์กรและการพัฒนาบุคลากรเป็นอย่างมาก

ดวงเดือน จันทรเจริญ (2560, น. 7) กล่าวว่า การฝึกอบรม เป็นวิธีหรือกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และพัฒนาฝีมือในการทำงาน ตลอดจนเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคลากรในทางที่ดีขึ้น การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีช่วยแก้ไขปัญหาและปรับปรุงคุณภาพงานให้ดีขึ้น เพื่อให้บุคลากรสามารถทำงานในตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ขีดความสามารถอย่างเต็มที่

ศิลป์วิชัย จันท์พุด (2560, น. 24) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมไว้ 6 ประการ คือ ช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ลดปัญหาในการปฏิบัติงาน ลดอัตราการลาออกจากงาน ลดเวลาในการเรียนรู้งานอันเป็นการแบ่งเบาภาระของหัวหน้างาน และช่วยให้มีทัศนคติที่ดี และส่งเสริมความมั่นคงต่อองค์กร

วรรณสิริ ฐระแพง (2560, น. 16) กล่าวว่า การฝึกอบรมสามารถที่จะ ดำเนินการไปแล้วทำให้บุคลากรและองค์กรสามารถที่จะเกิดการพัฒนาและก้าวหน้าต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบุคลากรและองค์กรสามารถที่จะขับเคลื่อนไปด้วยกัน เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา

พัทธนันท์ ปันแก้ว (2557, น. 46) อธิบายถึงความสำคัญของการฝึกอบรมไว้ 2 ลักษณะว่า คือความจำเป็นของหน่วยงานที่ต้องการประสิทธิผลจากการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การขยายตัวขององค์กรการเปลี่ยนแปลงที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุง เพื่อให้สอดคล้องกับองค์กรและความจำเป็นของบุคลากรที่ต้องมีการพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในการงานจึงต้องมีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษา ทำให้พบว่า การฝึกอบรมมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นกระบวนการที่จะพัฒนาบุคลากร เป็นการช่วยแก้ปัญหา หรือพัฒนาบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเพื่อพัฒนาองค์กรให้เกิดความก้าวหน้าต่อไป

2.3.2 ประเภทของการฝึกอบรม

ดวงเดือน จันท์เจริญ (2560, น. 10-13) กล่าวว่า การฝึกอบรมสามารถจัดประเภทได้หลายลักษณะแตกต่างกันออกไป เช่น แบ่งตามลักษณะของหลักสูตร ลักษณะขององค์กรหรือตามจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตลอดจนการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับลักษณะความต้องการของการฝึกอบรมนั้น ๆ โดยสามารถแบ่งการฝึกอบรมออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. แบ่งตามลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (Trainee characteristic)

1.1 การฝึกอบรมแบบปฐมนิเทศ (orientation) เพื่อรู้จักคน รู้จักงาน และหน่วยงานอื่นที่ต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และรู้จักสถานที่ต่างๆ ของที่ทำงานเพื่อความคุ้นเคยและใช้ประโยชน์

1.2 การฝึกอบรมในงาน (On-the-Job Training--OJT) คือ ทำงานไปเรียนรู้งานไปด้วยในเวลาเดียวกัน

1.3 ฝึกอบรมในห้องทดลองปฏิบัติงาน (lab or workshop) เพื่อทดสอบคิดค้น และสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ

1.4 การฝึกหัดช่างฝีมือ (apprenticeship training) คือ แบบ “start from the Bottom” เรียนรู้งานตั้งแต่ขั้นตอนแรก

1.5 การฝึกงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์ (internship training) จัดให้สำหรับผู้ใกล้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร หรือผู้กลับมาศึกษาวิชาชีพเฉพาะอย่างในส่วนงานหาความชำนาญงานเพิ่มเติม เช่น แพทย์ ครู และวิศวกร เป็นต้น

1.6 การฝึกอบรมระดับพนักงานปฏิบัติการ (employee training) เป็นการฝึกอบรมที่จัดให้แก่พนักงานระดับปฏิบัติการ ซึ่งทำหน้าที่ผลิตสินค้าหรือให้บริการแก่ลูกค้าโดยตรง โดยมักจะเป็นการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะและขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เช่น การซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องจักร การโต้ตอบทางโทรศัพท์ หรือเทคนิคการขาย เป็นต้น

1.7 การฝึกอบรมระดับหัวหน้างาน (supervisory training) มุ่งเน้นกลุ่มพนักงานที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับต้นขององค์กร โดยให้ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารงาน

1.8 การฝึกอบรมระดับผู้จัดการ (managerial training) กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มพนักงานระดับผู้จัดการฝ่ายหรือผู้จัดการระดับกลางขององค์กร เนื้อหาของการฝึกอบรมมุ่งเน้นความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการและบริหารงานที่ลึกซึ้งมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้สามารถบริหารงานและจัดการคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.9 การฝึกอบรมระดับผู้บริหารชั้นสูง (executive training) มุ่งเน้นให้ผู้รับการอบรมผู้บริหารระดับสูงขององค์กร เช่น ผู้อำนวยการฝ่าย กรรมการบริหาร ประธานและรองประธานบริษัท มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการบริหารองค์กร เช่น การวางแผนและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (strategic planning and decision-making) หรือการพัฒนาองค์กร (organization development) เป็นต้น

2. แบ่งตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ (Job description)

2.1 ฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน (pre-service training) เช่น การฝึกอบรมในตำแหน่งงานที่ทำก่อนบรรจุ หรือการฝึกช่างฝีมือเบื้องต้น เช่น ช่างท่อ ช่างเชื่อม ช่างก่ออิฐ ถูปูน ช่างเดินสายไฟฟ้า เป็นต้น

2.2 การฝึกอบรมในงาน (on-the-job training) เป็นการเรียนรู้งานโดยทำงานไปด้วย กรณีที่มีผู้ฝึกงานหรือเตรียมบรรจุอยู่ราย และลักษณะงานนั้นเป็นงานประจำ ทำตามขั้นตอนโดยลงมือปฏิบัติงานจริงในสถานที่ทำงานจริง ภายใต้การดูแลของพนักงานซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง โดยแสดงวิธีการปฏิบัติงานพร้อมทั้งอธิบายประกอบ จากนั้นจึงให้ผู้รับการอบรมปฏิบัติตามพี่เลี้ยงจะคอยดูแลให้คำแนะนำและช่วยเหลือหากมีปัญหาเกิดขึ้น

2.3 ฝึกอบรมเพิ่มความรู้ความชำนาญ (in-service training) เป็นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาระดับฝีมือแรงงานหรือให้พนักงานเรียนรู้เทคนิควิธีการทำงานใหม่ ๆ โดยในแต่ละหน่วยงานหมุนเวียนพนักงานกันไปเข้ารับการฝึกอบรมระหว่างเวลาทำงาน

2.4 การฝึกอบรมนอกงาน (off-the-job training) ส่งบุคลากรออกไปศึกษา ฝึกงานภายนอกที่ทำงาน เพื่อได้รู้ได้เห็นสิ่งใหม่ ๆ ความเจริญก้าวหน้า ขยายทัศนคติให้กว้างไกลจะได้นำมา ปรับปรุงใช้กับงานในหน้าที่ โดยเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสถานที่ฝึกอบรมโดยเฉพาะ และต้องหยุดพักการปฏิบัติงาน ภายในองค์กรไว้เป็นเวลาชั่วคราวจนกว่าการฝึกอบรมจะเสร็จสิ้น

3. แบ่งตามแหล่งของการฝึกอบรม (Sources of training)

3.1 การฝึกอบรมภายในองค์กร (in-house training) การฝึกอบรมแบบนี้ เป็นสิ่งที่องค์กรจัดขึ้นเองภายในที่ทำงาน โดยหน่วยฝึกอบรมขององค์กรจะเป็นผู้ออกแบบและพัฒนา หลักสูตร กำหนดตารางเวลา และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายใน และภายนอกองค์กรมาเป็นวิทยากร การฝึกอบรมประเภทนี้มีข้อดีตรงที่ว่า องค์กรสามารถกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างเต็มที่ แต่ข้อเสียคือ องค์กรอาจจะต้องใช้ ทรัพยากรทั้งในด้านกำลังคนและงบประมาณมากพอสมควร เนื่องจากองค์กรจำเป็นต้องเป็นผู้รับผิดชอบ การดำเนินการทั้งหมด ตั้งแต่การออกแบบพัฒนาหลักสูตร การจัดหาวิทยากร การจัดการด้านต่าง ๆ รวมทั้งการประเมินผล

3.2 การซื้อการฝึกอบรมจากภายนอก (outsourse) การฝึกอบรมประเภทนี้ มิได้เป็นสิ่งที่องค์กรจัดขึ้นเอง แต่เป็นการจ้างองค์กรฝึกอบรมภายนอกให้เป็นผู้จัดการฝึกอบรมแทน หรืออาจจะส่งพนักงานเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจัดขึ้นโดยองค์กรภายนอก องค์กรที่รับจัดการฝึกอบรม ให้แก่ผู้อื่นมีอยู่ด้วยกันหลายองค์กร

4. แบ่งตามทักษะที่ต้องฝึก (Skills needed)

4.1 การฝึกอบรมทักษะด้านเทคนิค (technical skills training) เป็นการฝึกอบรม ที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านเทคนิค เช่น การบำรุงรักษาเครื่องจักร การวิเคราะห์ สิ้นเชื้อ การซ่อมแซมรถยนต์ เป็นต้น

4.2 การฝึกอบรมทักษะด้านการจัดการ (managerial skills training) เป็นการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะด้านการจัดการและบริหารงาน โดยส่วนใหญ่แล้วผู้รับ การฝึกอบรมมักจะมีตำแหน่งเป็นผู้จัดการหรือหัวหน้างานขององค์กร

4.3 การฝึกอบรมทักษะด้านการติดต่อสัมพันธ์ (interpersonal skills training) การฝึกอบรมประเภทนี้มุ่งเน้นให้ผู้รับการฝึกอบรมมีการพัฒนาทักษะในด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน

ศิลป์ปวิชญ์ จันทรพุทธ (2560, น. 56) กล่าวว่า ประเภทของการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น การฝึกอบรมก่อนการทำงานและระหว่างการทำงานโดยกำหนดเกณฑ์ความต้องการในการฝึกอบรม

ให้เหมาะสมกับช่วงเวลาในการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมรวมถึงเนื้อหาการฝึกอบรม และจุดมุ่งหมายในการฝึกอบรม

วรรณสิริ ฐระแพง (2560, น. 31) กล่าวว่า ประเภทของการฝึกอบรมที่มีความสำคัญ ประกอบด้วย 7 ประเภท คือ การฝึกอบรมก่อนการทำงานหรือการปฐมนิเทศ การฝึกอบรมในขณะทำงาน การฝึกอบรมระดับพนักงาน การฝึกอบรมระดับบริหาร การฝึกอบรมเพื่อการแนะนำงาน การฝึกอบรม นอกที่ทำงาน และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำงาน

ณัฐพล ภมรคนเสวิต และ นิตยา วงศ์กิ้นันท์วัฒนา (2561, น. 66) ได้ศึกษาวิธีการ ฝึกอบรมที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ และกล่าวว่า การฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 10 ประเภท ดังนี้

1. การฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน (On the job training) เป็นการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอด ประสบการณ์และเทคนิคในการทำงานจากผู้ทำการฝึกอบรมไปยังผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. การฝึกอบรมแบบการบรรยาย (Lectures) เป็นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เพิ่มมากขึ้น โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาแนวคิดมากกว่าการปฏิบัติงานจริง
3. การฝึกอบรมแบบการอภิปราย (Discussion) เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมมีแนวคิดจากทรรศนะที่ต่างกันของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
4. การฝึกอบรมแบบเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Self-study) เป็นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนา องค์ความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติมจากความรู้เดิมหรือเพื่อการหาความรู้ใหม่ โดยมุ่งเน้น ผลการของผู้ทำการฝึกอบรม
5. การฝึกอบรมแบบการให้คำปรึกษา (Coaching) เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมมีความมั่นใจว่าในกรณีที่มีปัญหาในการทำงาน สามารถขอคำปรึกษาจากผู้ที่ทำหน้าที่ ฝึกอบรมได้
6. การฝึกอบรมแบบการสาธิต (Demonstration) เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมได้รับประสบการณ์ใกล้เคียงกับประสบการณ์ตรงมากที่สุด
7. การฝึกอบรมแบบการฝึกปฏิบัติ (Practical exercise) เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมเพิ่มทักษะความชำนาญของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
8. การฝึกอบรมแบบการใช้กรณีศึกษา (Case study) เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมได้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบ แก้ไขปัญหาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
9. การฝึกอบรมแบบการแสดงบทบาทสมมุติ (Role playing) เป็นการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเองและของผู้อื่น

10. การฝึกอบรมแบบการใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้การแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ใกล้เคียงของจริง

จากการศึกษาเรื่องประเภทของการฝึกอบรม พบว่าการฝึกอบรมสามารถแบ่งได้หลายประเภท เช่น แบ่งตามลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบ่งตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ แบ่งตามแหล่งของการฝึกอบรม และแบ่งตามทักษะที่ต้องการฝึกอบรม แต่การจะเลือกประเภทการฝึกอบรมแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม หลักสูตร กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทักษะที่ต้องการพัฒนา ซึ่งวิธีการฝึกอบรมต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายและประโยชน์ที่ได้รับไม่เหมือนกัน โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรทางด้านความรู้ ทักษะ ทักษะคนดี และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.3.3 กระบวนการฝึกอบรม

กระบวนการฝึกอบรม เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้จัดการฝึกอบรมมีทิศทางในการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ โดยมีผู้อธิบายถึงกระบวนการหรือขั้นตอนของกระบวนการฝึกอบรมไว้หลายท่าน ดังนี้
ณัชชา วชิรหัตถพงศ์ (2558, น. 22) ได้อธิบายกระบวนการฝึกอบรมไว้ว่า มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม การกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรม และสุดท้ายคือการประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม

อมรรัตน์ ศรีสง (2559, น. 42) กล่าวว่า กระบวนการฝึกอบรมเป็นขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้การอบรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเริ่มจากการทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น หลังจากนั้นจึงตั้งวัตถุประสงค์ในการอบรมว่าต้องแก้ปัญหาที่จุดใดบ้าง และสร้างเนื้อหาที่จะอบรม กำหนดวัน เวลา สถานที่ในการฝึกอบรม จึงดำเนินการฝึกอบรม และติดตามผลเพื่อสรุปผลการอบรมให้กับผู้บังคับบัญชาได้ทราบ

ศิลป์วิชัย จันทร์พุธ (2560, น. 58) กล่าวว่า กระบวนการฝึกอบรมคือการนำวิธีการระบบที่มีขั้นตอนการวิเคราะห์ความต้องการการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรการดำเนินการและการประเมินผลการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดการฝึกอบรมเพื่อให้การฝึกอบรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วรรณสิริ ธุระแพง (2560, น. 43) กล่าวว่า กระบวนการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 8 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ การพิจารณาหรือวิเคราะห์ความต้องการและปัญหา การกำหนดความจำเป็นในการฝึกอบรม การกำหนดวัตถุประสงค์ การคัดเลือกและออกแบบการฝึกอบรม การกำหนดวิธีการฝึกอบรม และสื่อ การสร้างหรือพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรและการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรม การประเมินและติดตามผล

สุนันทา คันธานนท์ (2561, น. 31-32) กล่าวว่า กระบวนการฝึกอบรมจำแนกได้เป็นสี่ระยะดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่หนึ่ง (Phase One) เริ่มต้นด้วยการประเมินความต้องการ (Needs Assessment) ในการฝึกอบรม ผู้จัดการวิเคราะห์เพื่อกำหนดงานบุคคลและฝ่ายใดที่มีความจำเป็นต้องฝึกอบรม การวิเคราะห์งานและการวัดผลงาน (Performance Measurement) มีประโยชน์อย่างมากในการใช้เพื่อจุดมุ่งหมายนี้

ระยะที่สอง (Phase Two) เกี่ยวพันกับการออกแบบโปรแกรมการฝึกอบรม จากพื้นฐานการประเมินความต้องการวัตถุประสงค์การฝึกอบรม และเนื้อหาการฝึกอบรมได้รับการจัดสร้างขึ้น เช่น บริษัทหนึ่งต้องการให้พนักงานขายเรียนรู้ว่าจะเข้าถึงลูกค้าได้อย่างไร และจะปรึกษาคำหรือกับลูกค้าถึงพีเจอร์และประโยชน์ที่บริษัทจะบริการให้ลูกค้าได้อย่างไร เป็นต้น

ระยะที่สาม (Phase Three) เกี่ยวพันกับการตัดสินใจวิธีการฝึกอบรมที่จะใช้ และการฝึกอบรมในระหว่างทำงาน (On-the-job) หรือนอกเวลา (Off-the-job) เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ และปรับปรุงทักษะ เป็นวิธีการฝึกอบรมที่นิยมกันมากวิธีหนึ่งและสามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งพนักงานระดับล่างและผู้จัดการ

ระยะที่สี่ (Phase Four) เป็นระยะสุดท้ายของกระบวนการฝึกอบรม ระยะนี้เป็นการประเมินความมีประสิทธิภาพของโปรแกรมการฝึกอบรม การวัดความมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การสำรวจปฏิบัติการของพนักงาน การทดลองการเรียนรู้ การปรับปรุงพฤติกรรมในการทำงาน และผลประกอบการอื่น ๆ

จากการศึกษาเรื่องกระบวนการฝึกอบรม พบว่าประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นแรก คือการศึกษาความต้องการหรือความจำเป็นขององค์กรในการจัดอบรมนั้น ๆ ขั้นที่สองคือการตั้งวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม ขั้นที่สาม คือการออกแบบรูปแบบหรือวิธีการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ขั้นที่สี่ คือการจัดอบรม และขั้นที่ห้า การประเมินผลการฝึกอบรมนั้น ๆ

2.3.4 การวัดประเมินผลการฝึกอบรม

การวัดประเมินผลการฝึกอบรมนั้น เป็นอีกหนึ่งขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้ผู้จัดการอบรมนั้น ทราบว่าการจัดฝึกอบรมนั้น ๆ มีผลเป็นอย่างไร ตรงตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยมีผู้อธิบายถึงวิธีการวัดประเมินผลการฝึกอบรมไว้หลายท่าน ดังนี้

สุนันทา คันธานนท์ (2561, น. 208) กล่าวว่า การประเมินผลการฝึกอบรม คือ การตัดสินใจคุณค่าของโครงการหรือกิจกรรมการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาเทียบกับเกณฑ์การตัดสินใจที่กำหนด แบ่งการประเมินผลการฝึกอบรมออกได้เป็น 4 ระดับ คือ

ระดับที่หนึ่ง การประเมินการตอบสนองของผู้เข้ารับการอบรมโดยให้คะแนนหลักสูตร และผู้สอนในช่วงที่มีการฝึกอบรม

ระดับที่สอง การประเมินการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม โดยการทำแบบทดสอบภายหลังจากอบรมเสร็จ เทียบผลกับการทำแบบทดสอบก่อนการอบรม และอาจมีการเปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบของกลุ่มที่ไม่ได้เข้ารับการอบรม

ระดับที่สาม การประเมินพฤติกรรมผู้เข้ารับการอบรม เป็นการประเมินการนำทักษะที่ได้จากการอบรมไปใช้กับการปฏิบัติงานจริงว่ามากน้อยเพียงใด และแตกต่างจากผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการอบรมหรือไม่

ระดับที่สี่ การประเมินผลตอบแทนจากการอบรม การประเมินผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้จากการอบรม ถึงแม้ว่าการวิเคราะห์ผลตอบแทนที่ได้จากการอบรมจะมีความสำคัญ แต่สำหรับการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจ การวัดผลจากการอบรมว่าประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายทางธุรกิจหรือไม่นั้น อาจสำคัญกว่าการวิเคราะห์ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน

ขวัญจิรา หวังจิตต์ (2564, น. 6-7) ได้ศึกษาแนวคิดการประเมินผลโครงการฝึกอบรมตามรูปแบบของโด널ด์ แอล เคิร์กแพทริก ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ชั้น คือ

1. การประเมินปฏิกิริยาการตอบสนอง (Reaction Evaluation) เป็นการประเมินความรู้สึกของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม พอใจหรือไม่ต่อสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรม เช่น หลักสูตร เนื้อหาสาระ วิทยากร เอกสาร สถานที่ สื่อทัศนูปกรณ์ ระยะเวลา ฯลฯ และพอใจมากน้อยเพียงใด การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองต้องการได้รับข้อมูลของผู้เข้ารับการอบรมที่เป็นจริง เพราะข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการฝึกอบรมเป็นอันดับแรก วิธีการที่จะช่วยให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับปฏิกิริยาตอบสนองที่ตรงตามความเป็นจริงจากผู้เข้ารับการอบรมมีดังนี้คือ

1.1 กำหนดให้ชัดเจนว่าต้องการรับข้อมูลอะไร เช่น ปฏิกิริยาตอบสนองของเนื้อหาหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม วิทยากร สถานที่ฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม บรรยากาศการฝึกอบรม ฯลฯ

1.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต้องมีความเหมาะสม

1.3 ข้อคำถามที่ใช้สามารถนำข้อมูลที่ได้อาเปลี่ยนเป็นตัวเลขแจกแจงความถี่และวิเคราะห์ในเชิงปริมาณได้

1.4 กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เขียนแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อคำถาม

1.5 แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลไม่ควรให้ผู้รับการฝึกอบรมเขียนชื่อตนเอง เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล้าแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง ผ่านแบบสอบถามตามความเป็นจริง

2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เป็นการประเมินความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าได้รับความรู้ เกิดความเข้าใจ และทักษะอะไรบ้าง และมีเจตคติอะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลง

ไปจากเดิม เพราะความรู้ ทักษะ เจตคติ เป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการอบรม วิธีการที่จะช่วยให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลในส่วนนี้มีดังนี้

2.1 ต้องวัดทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.2 วิเคราะห์ทั้งคะแนนรายข้อและคะแนนรวมโดยเปรียบเทียบระหว่าง ก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.3 หากสามารถทำได้ควรใช้กลุ่มควบคุมซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมแล้วเปรียบเทียบคะแนนความรู้ ทักษะ และเจตคติของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าแตกต่างหรือไม่อย่างไร

3. การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการอบรม (Behavior Evaluation) การประเมิน ขึ้นนี้เพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทิศทาง ที่พึงประสงค์หรือไม่ โดยจะต้องมีการติดตามประเมินผลในสถานที่ทำงานจริงของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3.1 ควรวัดพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลัง การฝึกอบรม

3.2 ระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรมกับการประเมินผลหลังการฝึกอบรม ควรห่างกันพอสมควร เพื่อให้แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานได้เกิดขึ้นจริง หรือควรมีการ ประเมินซ้ำเป็นระยะ ๆ เช่น ประเมินทุก 3 เดือน เป็นต้น

4. การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร (Result Evaluation) เป็นการประเมินที่จะให้ รู้ว่าการฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานอย่างไรบ้าง (Outcomes) เช่น การปรับปรุงประสิทธิภาพ การทำงานการเพิ่มปริมาณการขายและการผลิต อัตราการลาออกลดลง เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นการประเมินผล ที่ยากที่สุด เพราะในความเป็นจริงมีตัวแปรอื่นมากมายนอกเหนือจากการฝึกอบรมที่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน ซึ่งตัวแปรเหล่านั้นบางครั้งก็ยากต่อการควบคุม การประเมินผลในขั้นนี้จึงควรดำเนินการดังนี้

4.1 ควรจัดสถานการณ์หรือเงื่อนไขก่อนการฝึกอบรมเอาไว้ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับสถานการณ์ภายหลังการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่สังเกตได้หรือวัดได้

4.2 ควรควบคุมตัวแปรอื่นซึ่งน่าจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงผลที่ต้องการ ให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน

พัชรिता เอี่ยมสุนทรชัย (2559, น. 24) กล่าวว่า การจัดฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลนั้น ควรประเมินผลด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากความรู้หรือทักษะที่เพิ่มขึ้น ซึ่งหากผลการประเมิน ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็จะไปสู่การพัฒนาต่อไป โดยอาจแบ่งออกเป็นขั้น ของการประเมินความพึงพอใจ ในภาพรวม เช่น หลักสูตรที่จัด วิธีสอน เอกสาร บรรยากาศ โดยประเมิน เป็นแบบสอบถามหรือสัมภาษณ์

เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก หลังจากนั้นจะเป็นการประเมินความรู้ ทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรม โดยใช้แบบทดสอบเพื่อประเมินก่อนและหลังการฝึกอบรม

กล่าวว่า การประเมินผลการฝึกอบรม ให้มีประสิทธิภาพและได้ผลที่น่าเชื่อถือจะต้องพิจารณาปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการประเมินผลการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้าของการฝึกอบรม(Input)

1.1 การวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรมมีการวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรมหรือไม่ความจำเป็นดังกล่าว สามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรมหรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์หลักของการฝึกอบรมวัตถุประสงค์หลักของโครงการฝึกอบรมสอดคล้องกับความจำเป็นในการฝึกอบรมสัมมนาหรือไม่วัตถุประสงค์หลักของโครงการเขียนในลักษณะที่สามารถจะประเมินผลได้หรือไม่วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมสัมมนามีส่วนสนับสนุนโครงการเพียงใด

1.3 โครงการและกำหนดการฝึกอบรมหัวข้อวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการหรือไม่วัตถุประสงค์รายวิชาแต่ละวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการหรือไม่ระยะเวลาของแต่ละหัวข้อวิชาเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชาของวิชานั้น ๆ หรือไม่เทคนิคและวิธีการฝึกอบรมสัมมนาที่ใช้ในแต่ละหัวข้อวิชา เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และระยะเวลาของหัวข้อวิชานั้นหรือไม่ การจัดลำดับของหัวข้อวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรฝึกอบรมเหมาะสมหรือไม่

1.4 เอกสารการอบรมเอกสารการฝึกอบรมที่แจกให้ก่อนการฝึกอบรมเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการฝึกอบรมหรือไม่

1.5 การคัดเลือกวิทยากรมีความรู้ และประสบการณ์ในหัวข้อที่จะบรรยายหรือไม่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ในหัวข้อที่จะบรรยายได้ดีเพียงไร

1.6 การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรมที่กำหนดไว้ในโครงการฝึกอบรมเหมาะสมหรือไม่ จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเหมาะสมหรือไม่ หน่วยงานคัดเลือกผู้ที่จะส่งเข้าอบรมสัมมนาอย่างเหมาะสมตรงกับคุณสมบัติที่กำหนดในโครงการหรือไม่

1.7 การคัดเลือกสถานที่จัดฝึกอบรม และ/หรือ สถานที่ศึกษา/ดูงานการคัดเลือกสถานที่จัดฝึกอบรม และ/หรือสถานที่ศึกษาดูงานของโครงการฝึกอบรมดังกล่าว เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการฝึกอบรมโครงการดังกล่าว

2. กระบวนการดำเนินการฝึกอบรม (Process)

2.1 วิทยากรมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาให้ผู้เข้าอบรมสัมมนาทราบ หรือไม่มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชานั้นหรือไม่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้/กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ได้เพียงพอ

2.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจและเอาใจใส่ต่อการฝึกอบรมสัมมนา ไม่มีการซุกกัก แสดงความคิดเห็น หรือแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมสัมมนา ความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างการอบรม สัมมนาหรือไม่

2.3 เอกสารประกอบการบรรยายแต่ละวิชา มีเอกสารประกอบการอบรม สัมมนาหรือไม่ เนื้อหาสาระของเอกสารประกอบการอบรมสัมมนา สอดคล้องและสนับสนุนวัตถุประสงค์ ของหัวข้อวิชานั้น

2.4 สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การจัดสถานที่อบรม สัมมนา รวมทั้งโต๊ะ เก้าอี้ เหมาะสมหรือไม่ อุณหภูมิ การถ่ายเทอากาศเหมาะสมหรือไม่ แสงสว่าง เพียงพอหรือไม่ เสียงดังชัดเจนหรือไม่ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการฝึกอบรมสัมมนา มีเพียงพอหรือไม่

3. ผลจากการฝึกอบรม (Outputs)

3.1 การเรียนรู้ (Learning) ผู้เข้าอบรมสัมมนาเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ ในวัตถุประสงค์หลักของโครงการหรือไม่

3.2 ปฏิกริยา (Reaction) ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่าทุกหัวข้อในหลักสูตร การฝึกอบรมนี้ เหมาะสมและเพียงพอหรือไม่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่า การจัดดำเนินการฝึกอบรม ในครั้งนี้เหมาะสมหรือไม่

3.3 พฤติกรรม (Behavior) ผู้เข้าอบรมสัมมนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามที่คาดหวังไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้นำเอาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับ จากการฝึกอบรมในครั้งนี้ ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานหรือไม่

3.4 ผลลัพธ์ (Results) การปฏิบัติงานของผู้ผ่านการฝึกอบรม มีผลต่อหน่วยงาน อย่างไร การปฏิบัติงานของผู้ผ่านการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ และ/หรือ ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นกว่าเดิมหรือไม่

จากการศึกษาเรื่องการประเมินผลการฝึกอบรมสามารถสรุปได้ว่า การประเมินผล การฝึกอบรมนั้นสามารถแบ่งออกได้ 4 ส่วน ได้แก่ 1. การประเมินกิริยาการตอบสนองของผู้เข้ารับการอบรม เช่น ความพึงพอใจต่อหลักสูตร การดำเนินกิจกรรมการอบรม สถานที่ ระยะเวลา เป็นต้น 2. การประเมินทักษะความรู้ โดยจะประเมินทั้งก่อนและหลังการเข้ารับการอบรม 3. การประเมินพฤติกรรม หลังการอบรม ว่าหลังเข้ารับการอบรมมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ ในทิศทางใด และ 4. การประเมิน ผลตอบแทนที่ได้รับจากการจัดอบรม ว่าส่งผลต่อองค์กรหรือผู้จัดการฝึกอบรมหรือไม่อย่างไร

2.4 การแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท

2.4.1 ความหมายและความเป็นมาของการลงทรง

2.4.1.1 ความหมายของการลงทรง

คำว่า "ลงทรง" มีผู้ให้ความหมายไว้ในหลายแง่มุม อาทิ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กล่าวว่า “ลงทรง” หมายถึง การอาบน้ำ เป็นคำราชาศัพท์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525, น. 718) ส่วนในสารานุกรมเพลงไทย หมายถึง “เพลงหน้าพาทย์ที่ใช้บรรเลงประกอบกับการทำความสะอาดด้วยน้ำ เช่น การสรงน้ำพระพุทธรูป สรงน้ำเทวรูป การอาบน้ำเจ้านาค ภายหลังการปลงศพแล้ว ในการแสดงโขนละคร ใช้บรรเลงตอนตัวละครอาบน้ำ” (ณรงค์ชัย ปัญญกริชต์, 2542, น. 243) คุณครูไพฑูรย์ เข้มแข็ง ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทยโขนและผู้นประกอบพิธีไหว้ครู โขน ละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ ให้ความหมาย ไว้ว่า หมายถึง การอาบน้ำแต่งตัวของตัวละคร หรือพระมหากษัตริย์ หากนำมาใช้ในพิธีไหว้ครู มีความหมายถึงการรดน้ำเทวรูป อาทิ พระอิศวรปางนาฏราช ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของเหล่าเทพเทวดา ครูบาอาจารย์ ที่อันเชิญมาร่วมในพิธี และการใช้เพลงลงทรง ประกอบพิธีการอาบน้ำ หรือรดน้ำของตัวละครในทางการแสดง “รำลงทรง” โดยผู้แสดงจะทำท่าทาง เกี่ยวกับการอาบน้ำ เช่น การวกน้ำขึ้นมาล้างหน้า ลูบแขน ลูบขา ซึ่งเป็นการแสดงท่าทางประกอบการบรรเลงดนตรี โดยไม่มีบทร้องเรียกว่าลงทรงปีพาทย์ หากเมื่อมีการนำบทร้องที่บรรยายถึงลักษณะ การอาบน้ำ และแต่งตัวเข้ามาใช้ประกอบในการรำ จึงทำให้การรำลงทรงนี้บางครั้งเรียกว่า “รำลงทรง ทรงเครื่อง”

ดังนั้น เมื่อนำมารวมกันแล้ว คำว่าลงทรง หมายถึง การอาบน้ำแต่งตัวของพระมหากษัตริย์หรือเจ้านาย และใช้ในการบรรเลงดนตรีประกอบพิธีตัวละครอาบน้ำ หรือรดน้ำ หากใช้ในพิธีไหว้ครู หมายถึง การรดน้ำเทวรูป ซึ่งเป็นตัวแทนของเหล่าเทพเจ้า

2.4.1.2 ความเป็นมาของการลงทรง

การลงทรง เป็นกิจกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ ใช้เพื่อชำระล้างร่างกายเป็นปกติ แต่การลงทรงประกอบพระราชพิธีต่าง ๆ ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีครั้งแรกเมื่อใด สมัยใด แต่สันนิษฐานว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้มีพระราชพิธีลงทรงเกิดขึ้นแล้ว โดยพบหลักฐานที่มีการกล่าวถึง การลงทรงในหนังสือ พระราชพิธีโสกันต์ว่า “จากคำให้การของชาวกรุงได้กล่าวถึง พิธีสมโภชพระราชกุมาร พระราชโอรส และพระราชธิดา ซึ่งพระราชพิธีลงทรงถือเป็นพิธีอย่างหนึ่งในพิธีสมโภชลูกหลวง 10 อย่าง ในสมัยกรุงศรีอยุธยา” และพบว่า มีการกล่าวถึงพิธีลงทรงส่นาน ในวรรณกรรมเรื่อง ลิลิตพระลอ ว่า “...ให้พระลอราช หายหลง ให้ท้าว ฐ สรงอุทกมนต์ เจ้าสากสว้างเบย เสวยโอสถประสิทธิ์ อันมีฤทธิ์พิเศษสระพระเศศ พระสกลัน ตั้งมณฑลสามชั้นขึ้นในไฉวอารักษ์ กลางไฉยภัยบริบาล ทวารนอกปีศาจ อากาศไฉวภูตคณา อยู่รักษาทุกแห่งแล้วแต่งการเอิกเกริกเบิกสโภช พิธีเบิกบายศรีทำขวัญราช”

นอกจากการ อาบน้ำ จะมีความสำคัญ และสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อชำระล้างร่างกายในชีวิตประจำวันแล้ว การอาบน้ำยังเป็นขั้นตอนที่มีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อพิธีกรรมที่รับมาจากพราหมณ์-ฮินดู เห็นได้จากบทความต่าง ๆ ที่มีการกล่าวถึงการอาบน้ำไว้ว่า หากใครได้อาบหรือได้กินน้ำในแม่น้ำคงคาจะได้อายุมากและสามารถล้างบาปได้ ความชั่วที่ทำไว้ทั้งหมดจะถูกลอยไปกับสายน้ำกลายเป็นผู้บริสุทธิ์ทั้งกายและทางใจ

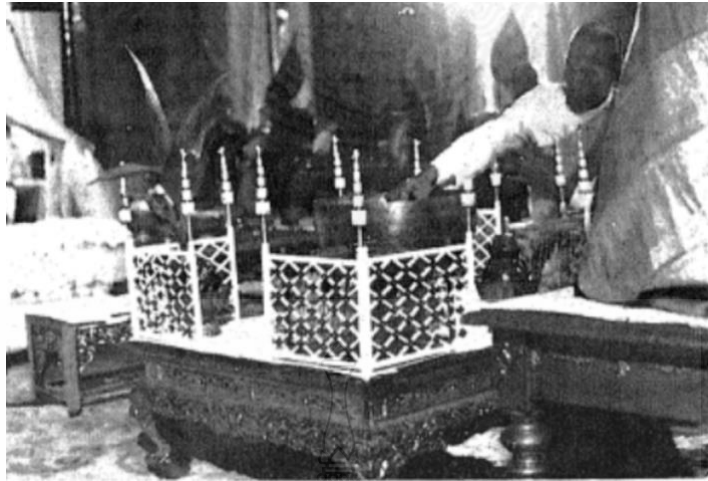

ภาพที่ 2.1 พิธีล้างบาปในแม่น้ำคงคาของชาวฮินดู

ที่มา : <http://www.whiteelephanttravel.co.th/2018/07/05/เทศกาลกุ่มภ-เมลา-kumbh-mela/>

จากการศึกษาเรื่องการลงสรงในพระราชพิธีต่าง ๆ ของไทย พบการลงสรงประกอบราชพิธีสำคัญพบจำนวนมาก อาทิ

- 1) พระราชพิธีสมโภชเดือนและขึ้นพระอู่ เป็นพระราชพิธี ที่ยึดถือปฏิบัติตามประเพณีไทยแต่โบราณ คนไทยในอดีตนั้นไม่ว่าจะมีฐานะอย่างไรเมื่อกำเนิดบุตรธิดาก็จะจัดให้มีพิธีทำขวัญเป็นการรับขวัญเด็กถึงสองระยะ คือ เมื่ออายุเพียงสามวันก็จะมีการทำพิธีรับขวัญที่ชาวบ้านเรียกกันว่า พิธีร้อนกระดัง และในพิธีนี้ญาติผู้ใหญ่ก็จะนำรูกเด็กไปฝังด้วย เมื่อเด็กอายุได้หนึ่งเดือนทางบิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ ก็จะจัดให้มีพิธีทำขวัญเดือนขึ้น เพื่อให้เกิดสิริมงคลแก่ตัวเด็กโดยในพิธีนี้จะมีการตั้งชื่อเด็กด้วย

ภาพที่ 2.2 พระครูสถานันท์หมื่น ประกอบพิธีเสกน้ำสรงในชั้นพระสาคร

ที่มา : จดหมายเหตุ พระประสูติการ พระราชพิธีสมโภช 3 วัน สมโภชเดือนและขึ้นพระอู่

ภาพที่ 2.3 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงหลังน้ำพระพุทธรณ์ด้วยพระมหาสังข์ทักษิณาวัฏที่พระเศียร พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

ที่มา : จดหมายเหตุ พระประสูติการ พระราชพิธีสมโภช 3 วัน สมโภชเดือนและขึ้นพระอู่

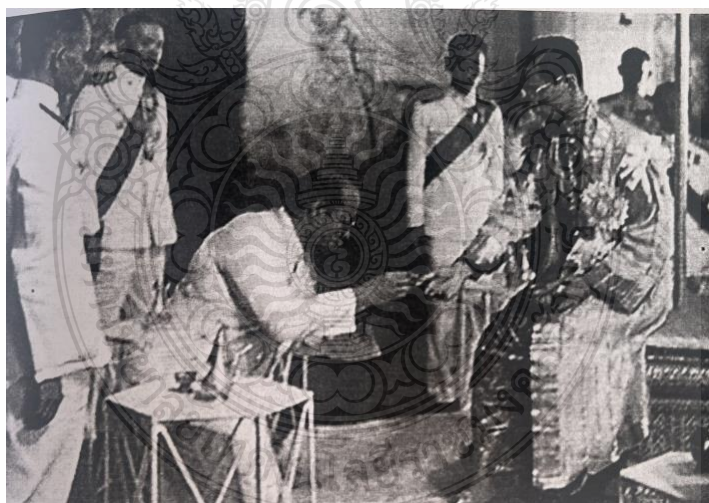
2) พิธีโกนจุก เป็นพิธีกรรมและประเพณีที่มีมาแต่โบราณ และยังมีการปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน เด็กไทยในสมัยโบราณส่วนใหญ่นิยมไว้จุกกันทั่วไป เมื่อเด็กผู้หญิงมีอายุสิบเอ็ดปี เด็กผู้ชายมีอายุประมาณสิบสามถึงสิบห้าปี ซึ่งเป็นวัยที่ย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาว แล้วก็ต้องทำพิธีตัดผมนี้ทิ้งไป เรียกว่าพิธีมงคลโกนจุก การโกนจุกพิธีหลวง คือ การโกนจุกของชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไปเรียกว่า “พระราชพิธีโสกันต์” ของเจ้านายชั้นรองรองลงมาเรียกว่า “เกศากันต์” พระราชพิธีนี้ ในสมัยโบราณมักทำกันเป็นพระราชพิธียาย และมีการเล่นประกอบพิธีด้วย เช่น ระเบง โหม่งครุ่ม กุลาตีไม้ เป็นต้น

ภาพที่ 2.4 พระราชพิธีโสกันต์

ที่มา : <https://www.sanook.com/horoscope/107097/>

3) พระราชพิธีบรมราชาภิเษก ตามพระราชประเพณีที่ถือกันมาแต่โบราณ เมื่อพระเจ้าแผ่นดินเสด็จขึ้นครองราชย์ ยังไม่ถือว่าเป็นพระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์จนกว่าจะได้ประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ซึ่งมีความหมายถึงพิธีการแต่งตั้งองค์พระประมุขของราชอาณาจักร

ภาพที่ 2.5 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงรับน้ำอภิเษกจากผู้แทนพสกนิกรทั้งแผ่นดิน

ที่มา : นฤมล ชื่นสัมฤทธิ์, 2558

4) พระราชพิธีทรงผนวช พระมหากษัตริย์หลายพระองค์ก่อนครองราชสมบัติ ทรงผนวชตั้งแต่พระชนมายุครบ 20 พรรษา แต่ที่ทรงพระผนวชเมื่อทรงดำรงสิริราชสมบัติแล้วมีเพียง 4 พระองค์ คือ ญาณิโธแห่งกรุงสุโขทัย สมเด็จพระบรมมาไตรโลกนาถแห่งกรุงศรีอยุธยา พระบาทสมเด็จพระ

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

5) พระราชพิธีสงฆ์น้ำพระบรมศพและพระศพ นนทพร อยู่มั่งมี และ ถิชชัย ยอดพิชัย (2551, น. 19-27) กล่าวว่า การสงฆ์น้ำพระบรมศพหรือพระศพ อนุโลมเรียกอย่างชาวบ้าน คือ อาบน้ำศพ เป็นการอาบน้ำชำระศพให้สะอาด ทำเนียบนี้ถือเป็นเรื่องการทำความสะดวกเพื่อให้ผู้ตาย ไปอยู่ในภพภูมิอื่นในลักษณะบริสุทธิ์หมดจด บางทีเชื่อกันว่าเป็นการเตรียมตัวสำหรับไปไหว้พระจุฬามณี ยกตัวอย่างเช่น การสงฆ์น้ำพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กระทำบนพระที่นั่งอัมพรสถาน ครั้งแรกให้ฝ่ายในสงฆ์น้ำพระบรมศพ ที่ประทับบนพระแท่นที่เคยบรรทม มีสมเด็จพระบรมราชเทวีประทับเป็นองค์ประธาน จากนั้นเจ้าพนักงานภูษามาลาได้เชิญพระบรมศพไปที่ห้องบรรณาคม จัดบรรทมบนพระแท่นทองที่นำมาจากพระบรมมหาราชวัง เพื่อให้พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายหน้าถวายน้ำสงฆ์ทั่วกัน

2.4.2 การจำลองสร้างในการแสดงนาฏศิลป์ไทย

นฤมล ชันสัมฤทธิ์ (2558 น. 49-53) กล่าวว่า การจำลองสร้าง ในวรรณคดีไทยนั้น ได้มีการเลียนแบบบางอย่างมาจากละครและการแต่งตัวของพระมหากษัตริย์ ถ้าตัวละครนั้น ๆ จะทำการสำคัญ เช่น การตรวจพล ยกทัพจับศึก การเข้าเฝ้า การเข้าไปหานาง ก็มักจะต้องการลงเสี้ยก่อน แสดงความหมายถึงการอาบน้ำแต่งตัวของตัวละครที่มีฐานันดรศักดิ์เป็นพระมหากษัตริย์ หรือเชื้อพระวงศ์ โดยการใช้เพลงลงสงฆ์ ประกอบการอาบน้ำของตัวละคร ส่วนการจำลองสร้างเพื่อแสดงความหมายของการอาบน้ำแต่งตัวของตัวละครที่มีฐานันดรศักดิ์ ชุมนาง คนธรรมา หรือตัวละครเอก จะเรียกการแสดงชุดนั้น ๆ ว่า ทรงเครื่อง หรือชมตลาด หรือ แต่งตัว เช่น สาวเครือฟ้าแต่งตัว หนุมานทรงเครื่อง พระยาน้อยชมตลาด เป็นต้น

2.4.2.1 จุดมุ่งหมายของการจำลองสร้าง

จะแตกต่างกันไปตามบทประพันธ์ เหตุการณ์ในเรื่อง ได้แก่ การอาบน้ำตอนเช้าตื่นนอน การอาบน้ำก่อนเข้านอน การอาบน้ำก่อนออกเดินทาง การอาบน้ำก่อนขึ้นเฝ้าเจ้านายหรือกษัตริย์ การอาบน้ำเพื่อเข้าประกอบพิธีกรรม การอาบน้ำก่อนเข้าหานางอันเป็นที่รัก การอาบน้ำก่อนออกไปรบทำศึกสงคราม แต่ในการแสดงจำลองสร้าง สามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

1) การจำลองสร้างเพื่อออกเดินทาง เป็นการจำลองสร้างเพื่ออาบน้ำ แต่งตัวเพื่อออกเดินทางไม่ว่าจะเป็นการเดินทางในระยะทางใกล้หรือไกล เช่น อิเหนาลงสงฆ์เพื่อออกไปเมืองดาหา

2) การจำลองสร้างก่อนออกไปรบ ทำศึกสงคราม เป็นการจำลองสร้างเพื่ออาบน้ำแต่งตัวเพื่อออกไปรบ เช่น อิเหนา กะหัดตะปาตี สุหรานางง สังคามาระดา และระเด่นดาหยนลงสงฆ์ เพื่อไปออกรบกับท้าวกระหมังกุหนิง

3) การจำลองสร้างเพื่อเข้าเฝ้าเจ้านายหรือกษัตริย์ เป็นการจำลองสร้างเพื่อเข้าเฝ้าน้ำแต่งตั้งตัวเพื่อเข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์ หรือเจ้าเมือง เช่น อิเหนาลงสร้างเพื่อเข้าเฝ้าท้าวดาหา

4) การจำลองสร้างเพื่อเข้าประกอบพิธีกรรม เป็นการจำลองสร้างเพื่ออาบน้ำแต่งตั้งตัวเพื่อการกระทำพิธีต่าง ๆ อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น พิธีบูชา การสักการะ การปฏิบัติในการทำต่าง ๆ เพื่อความเป็นสิริมงคล บำบัดความทุกข์โศก หรือพิธีเปิดเป่าความชั่วร้ายให้หมด เช่น พระลอลงสร้างสนานเพื่อคลายมนต์เสน่ห์ของปู่เจ้าสมิงพราย พระลอล้างน้ำ เป็นต้น

2.4.2.2 ลักษณะของการจำลองสร้าง

1) การจำลองสร้างเดี่ยว เป็นการลงสร้าง ตัวละครหรือผู้แสดง จำนวน 1 คน เช่น อิเหนาลงสร้างเพื่อลักนางบุษบา

2) การจำลองสร้างคู่ เป็นการลงสร้าง ตัวละครหรือผู้แสดงจำนวน 2 คน เช่น การแสดงละครใน ชมตลาดของอุณรุทกับนางศรีสีดา

3) การจำลองสร้างแบบกลุ่ม เป็นการลงสร้างตัวละครหรือผู้แสดงจำนวนตั้งแต่ 3 ตัวละครขึ้นไป เช่น การแสดงละครใน เรื่อง อิเหนา ตอนศึกกระหมังกุหนิง ท้าวกระหมังกุหนิง วิทยาสะก้า ท้าวปาหยัง และท้าวประหมัน ลงสร้างเพื่อออกเดินทางไปรบกับอิเหนา

2.4.3 ประวัติที่มา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด จำลองสร้างสุหร่ายอุณรุท

2.4.3.1 ประวัติที่มา

การแสดง ชุด จำลองสร้างสุหร่ายอุณรุท เป็นแสดงชุดหนึ่งที่อยู่ในการแสดงละครในเรื่อง อุณรุท ตอน ศุภลักษณ์อุ้มสม ซึ่งเป็นบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เนื้อเรื่องกล่าวถึงตอนที่นางศุภลักษณ์ได้วาดรูปพระอุณรุทไปให้นางอุษาดู เมื่อนางอุษาจำได้ว่า เป็นบุรุษที่นางได้พบในความฝัน นางศุภลักษณ์จึงไปทูลเชิญพระอุณรุทให้เสด็จไปพบนางอุษาก่อนออกเดินทาง พระอุณรุทได้มีการลงสร้าง ประพรมเครื่องหอม และทรงเครื่องแต่งกายอย่างงดงาม

การแสดงชุดนี้ถือเป็นการแสดงที่สำคัญชุดหนึ่ง มีกระบวนการทำรำที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 สู่ละครวังสวนกุหลาบ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จนถึงวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในปัจจุบัน

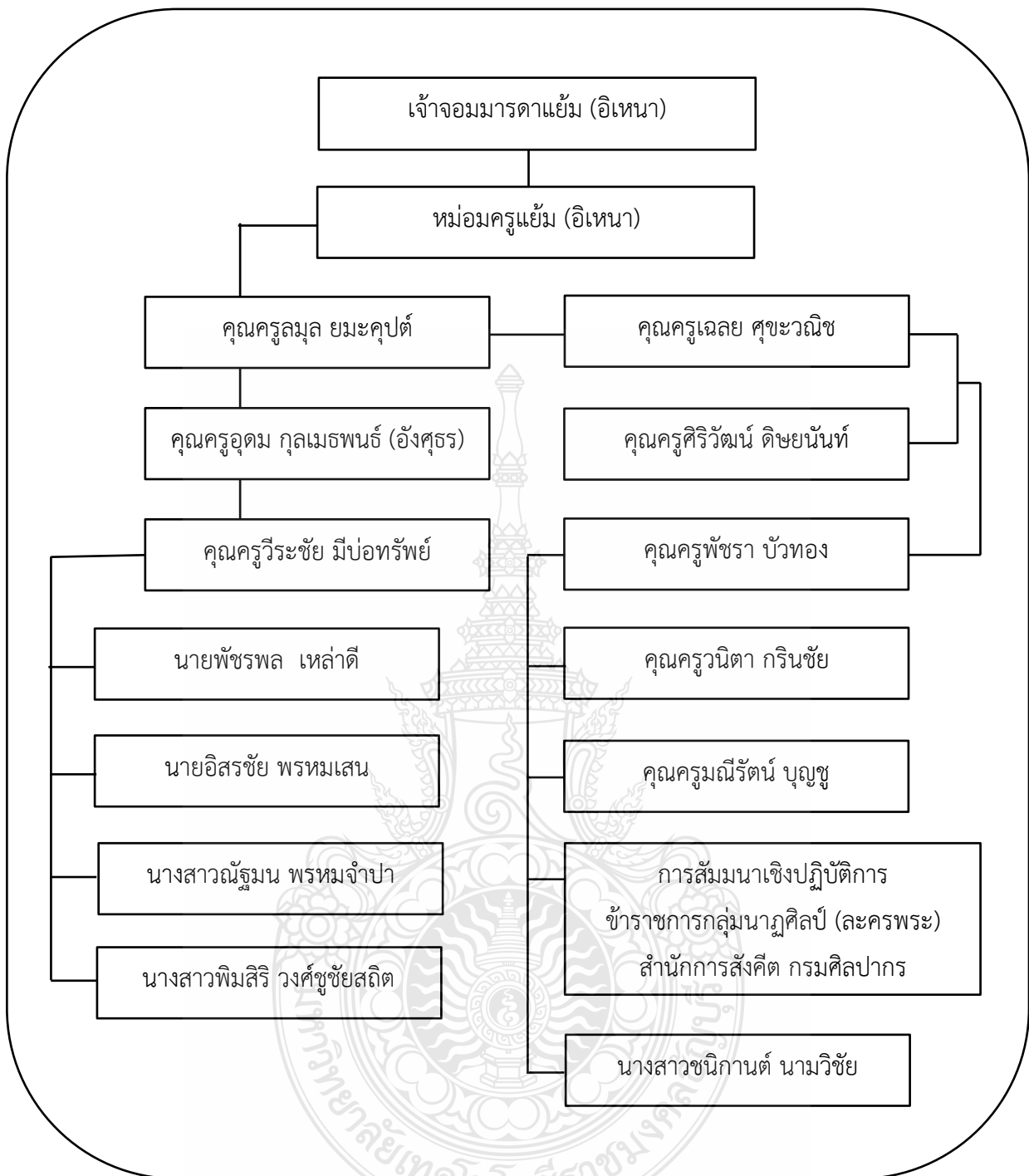
2.4.3.2 การสืบทอดกระบวนการทำรำ

กระบวนการทำรำการแสดง ชุด จำลองสร้างสุหร่ายอุณรุท สันนิษฐานว่าสืบทอดมาจากครูละครหลวงในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเจ้าจอมมารดาแย้ม (อิเหนา) หรือ “คุณโตแย้ม” พระสนมในรัชกาลที่ 2 ได้มีศิษย์รักคนหนึ่ง

ซึ่งมีความสามารถในการชิงการรำ มีความเฉลียวฉลาดและเขววันดี สามารถรำได้ฝึไม่ลายมือเสมอท่าน
ท่านเลยยกชื่อให้แก่ศิษย์คนนั้นว่า “แย้ม” หรือ “หม่อมครูแย้ม (อิเหนา)” (กรมศิลปากร, 2543, น. 84)

เมื่อหม่อมครูแย้ม (อิเหนา) ได้เข้ามาเป็นครูสอนประจำ ณ วังสวนกุหลาบ
ได้ถ่ายทอดท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัยอุณรุท ให้กับคุณครูมูล ยมะคุปต์ เมื่อครั้งพลตรี
หลวงวิจิตรวาทการ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศิลปากร ได้ก่อตั้ง “โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์” และได้เชิญ
คุณครูมูล ยมะคุปต์ เข้ามาเป็นครูสอนตัวพระให้กับนักเรียน คุณครูได้ถ่ายทอดท่ารำลงทรงสุหรัยอุณรุท
ให้กับคุณครูอุดม กุลเมธพนธ์ (นามสกุลเดิม อังศุธร) ครูสอนโขนพระ วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร
(อิสริชัย พรหมเสน และ พงศธร ช้อนทอง, 2564 น. 76-77)

ภาพที่ 2.6 การสืบทอดกระบวนทำร้ายลงสรสสุหรัยอุณรุท

ที่มา : พิมลสิริ วงศ์ชูชัยสถิต, 2565

2.4.3.3 รูปแบบการแสดง

ช่วงต้น จะเป็นการรำเปิดตัวละคร โดยการที่ตัวละครออกมารำในเพลงหน้าพาทย์ ต้นเข้ามา ณ รูปแบบการรำ ตัวละครจะออกทางด้านขวาของเวทีในแนวเฉียง จากนั้นจะมาหยุดยืนอยู่ที่ตำแหน่งกลางเวที

ช่วงกลาง จะเป็นการรำที่แสดงให้เห็นถึงการอาบน้ำ แต่งตัว โดยตัวละครจะขึ้นนั่งบนเตียงสงฆ์ทางด้านขวาของเวที ในการอาบน้ำ จะใช้ขันตักน้ำจากขันสาครตกลงมาที่ตัว น้ำที่ใช้อาบเป็นน้ำที่รองมาจากท่อไขสุหร่าย หลังจากนั้นตัวละครจะลงจากเตียงสงฆ์มาขึ้นเตียงทรงพระสุคนธ์ที่ตั้งอยู่ตรงกลางของเวทีเพื่อทำการทรงพระสุคนธ์ โดยเปิดโถพระสุคนธ์เทใส่มือ ลูบไล้ที่ใบหน้าและร่างกาย จากนั้นตัวละครลงจากเตียงเพื่อรำทรงเครื่องตามบทร้องที่บรรยายถึงลักษณะของพัสดราภรณ์ ถนิมพิมพาภรณ์ และศิราภรณ์ ที่ตัวละครสวมใส่ในช่วงกลางนี้จะใช้การร้องเพลงลงสงสรสุหร่าย

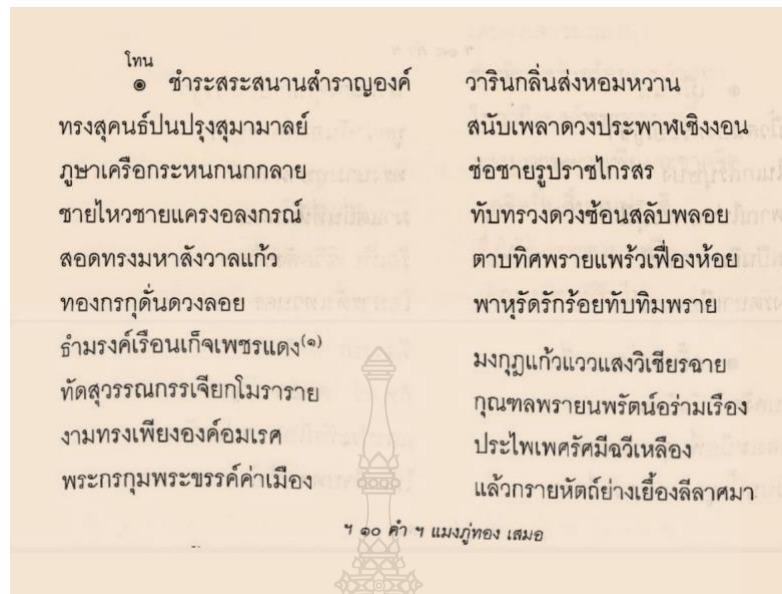
ช่วงปลาย ในช่วงปลายของการรำลงสงสรสุหร่ายอุณรุท เป็นการรำเพลงหน้าพาทย์เสมอประกอบกับบทร้อง เพื่อชมความงามของตัวละคร สุดท้ายจะจบด้วยเพลงหน้าพาทย์เสมอ (ไม้ลา) ตัวละครจะรำเข้าโรงด้วยเพลงรวทำตะโพน

2.4.3.4 ผู้แสดง

ในการคัดเลือกผู้แสดงรำลงสงสรสุหร่ายอุณรุท เนื่องจากบทประพันธ์เป็นบทบาทของพระอุณรุท ในการแสดงละครใน จึงจำเป็นต้องใช้ผู้แสดงที่เรียนตัวพระ โดยการคัดเลือกตัวพระนั้น ใบหน้าของผู้แสดงจะต้องมีใบหน้าที่รูปไข่หรือมีใบหน้าที่ยาว คิ้วดกพอสมควร จมูกโด่ง นัยน์ตาไม่พิการ ปากเป็นรูปกระจับ หูไม่พิการ และมีริมฝีปากบางพอสมควร คางไม่ป้าน หมายถึงยาวรับกับใบหน้าทั่วบริเวณใบหน้าไม่มีตำหนิ และทุกส่วนของใบหน้าที่รับกันได้สัดส่วน ลำคอจะต้องมีช่วงคอกที่ยาวพอสมควร หัวไหล่ต้องผึ่ง ไม่เป็นคนที่ไม่หล่อและหลังไม่โก่ง ออกไม่แอ่นจนเกินไป ลำตัวกลม พอสมควร แขนจะต้องไม่สั้นหรือยาวจนเกินไป และไม่พิการ

2.4.3.5 บทประพันธ์

การแสดง ชุด รำลงสงสรสุหร่ายพระอุณรุท สันนิษฐานว่าครูละครหลวงในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ได้นำบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชซึ่งเป็นบทละครในมาบรรจุเพลงขึ้นใหม่ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการแสดงดังนี้

ภาพที่ 2.7 บทลงสรของพระอนุรุธ

ที่มา : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, 2515

เนื้อเพลงการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายพระอนุรุธที่ปรับปรุงจากบทพระราชนิพนธ์

- ปี่พาทย์ทำเพลงต้นเข้ามาน -

- ร้องเพลงลงสรสุหร่าย -

ขำระสระสนานสำราญองค์	วารินกลืนส่งหอมหวาน
ทรงสุคนธ์ปิ่นปรงสุมามาลย์	สนับเพลาดวงประพาฬเชิงอน
ภูษาเครือกระหนกนกกลาย	ช่อช้ายรูปราชไกรสร
ชายไหวชายแครงอลงกรณ์	ทับทรวงดวงซ้อนสลัปลอย
สอดทรงมหาสังวาลแก้ว	ตาบทศพรายแพรวเพื่องห้อย
ทองกรกุดันดวงลอย	พาหุรัดรักร้อยทับทิมพราย
อำมรงค์เรือนแก้วเพชรแว	มงกุฎแก้วแวแสงวิเชียรฉาย
ทัดสุวรรณกรเจียกโมราราย	กนกพรายนพรัตน์อร่ามเรือง

- ปี่พาทย์ทำเพลงเสมอ -

- ร้องเพลงเสมอ -

งามทรงเพียงองค์อมเรศ	ประไพเพชรคมีฉวีเหลือง
พระกรกุมพระขรรค์ค่าเมือง	แล้วกรายหัตถ์ย่างเยื้องลีลาศมา

- ปี่พาทย์ทำเพลงรวทำตะโพน -

2.4.3.6 เครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกายเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการแสดงแต่ละประเภท บ่งบอกฐานันดรศักดิ์ของตัวละคร และสามารถสร้างความวิจิตรตระการตาแก่ผู้พบเห็น เครื่องแต่งกาย การแสดงโขน ละคร จะประกอบไปด้วย ศิราภรณ์ พัสตราภรณ์ และถนิมพิมพาภรณ์ เครื่องแต่งกาย ในการแสดง ชุต รำลงสรสูงห้ายอณรุท คือ แต่งกายยืนเครื่องพระขนยาวสีเหลือง เหตุที่ต้องใช้สีเหลือง ในการแต่งกายของตัวละครเนื่องจากบทพระราชนิพนธ์มีการกล่าวถึงลักษณะผิวกายของตัวพระอณรุท ว่ามีผิวพรรณผุดผ่องเป็นสีเหลือง ดังบท

งามทรงเพียงองค์อมเรศ

ประไพเพชรศรีฉวีเหลือง

พระกรกุมพระขรรค์ค่าเมือง

แล้วกรายหัตถ์อย่างเยื้องลีลาสมา

(พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช. 2515. เล่ม 2 : 258)

ภาพที่ 2.8 เครื่องแต่งกายของพระอณรุท

ที่มา : อิศรชัย พรหมแสน, 2566

ศิราภรณ์ ประกอบด้วย ขฎายอดชัย ดอกไม้ทัดและอุบะ พัสตราภรณ์ ประกอบด้วย ฉลององค์ตัวใน ฉลององค์ตัวนอก สนับเพลลา ภูษา ชายไหว ชายแครง รัดพัสดุ กรองคอ และอินทธนู ถนิมพิมพาภรณ์ ประกอบด้วย กุณฑล ทับทรวง สันกาล พาหุรัด เข็มขัดและปิ่นแห่ง ทองกร ปะวะหล้า แหวนรอบข้อมือ ลูกไม้ปลายมือ กำมรงค์ กำไลเท้า แหวนรอบข้อเท้า

2.4.3.7 ทำนองเพลงและวงดนตรี

ทำนองเพลงและวงดนตรี เป็นสิ่งสำคัญที่มีบทบาทต่อการออกแบบท่ารำนอกจากนี้ยังช่วยเสริมบรรยากาศในการแสดง การถ่ายทอดความรู้สึกให้ผู้ชมรู้สึกคล้อยตามบทบาทการแสดง ช่วยให้การแสดงดูสมจริงและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากการศึกษาพบว่าการแสดง ชุต

รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ประกอบด้วย 3 เพลง ได้แก่ เพลงหน้าพาทย์ต้นเข้ามา เพลงลงสรงสุหร่าย เพลงเสมอ และเพลงรวทำตะโพน

1) เพลงหน้าพาทย์ต้นเข้ามา เป็นเพลงหน้าพาทย์สำหรับประกอบอาภักดิ์ไป - มา ในระยะสั้น ๆ ของตัวละคร เช่น เข้าห้องบรรทม หรือเข้าห้องลงสรง เป็นต้น เพลงนี้เรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “เพลงต้นซุบ” นอกจากนี้ยังเป็นเพลงอันดับที่ 6 ของเพลงชุดโหมโรงเย็น มีความหมายถึงเทพบริวารไปกราบทูลเทพเจ้าผู้เป็นใหญ่ อาทิ พระอิศวร พระนารายณ์ พระพรหม ท้าวเวสสุกรรม ให้ทรงทราบว่าขณะนี้ผู้อยู่เชิญไปสู่งานหรือมณฑลพิธี(ณรงค์ชัย ปิฎกักรัตน์, 2542 น. 156)

2) เพลงลงสรงสุหร่าย เป็นเพลงหน้าพาทย์ใช้บรรเลงประกอบอาภักดิ์ไป - มา ของตัวละคร ตอนที่ตัวละครทำการอาบน้ำ ก่อนออกไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ลงสรงสุหร่ายนี้จะปรากฏเฉพาะการแสดงละครในเพียงเท่านั้น เป็นเพลงอัตราจังหวะสองชั้นที่มีลีลาการเอื้อนค่อนข้างยาวมาก นับเป็นเพลงที่ต้องใช้ฝีมือในการร้องมากเพลงหนึ่ง (สุภาวดี โพธิเวชกุล, 2537 น. 22)

3) เพลงเสมอ เป็นเพลงหน้าพาทย์อันดับที่ 11 ในชุดโหมโรงเย็น เพลงนี้ใช้บรรเลงประกอบไป - มา ในระยะใกล้ ๆ ของตัวละคร บทลงสรงสุหร่ายในการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท มีความพิเศษที่ใช้เพลงหน้าพาทย์เสมอประกอบบทร้องสำหรับการรำตีบทในช่วงไม้เดิน ต่อด้วยการรำ ตามกระบวนท่าหน้าพาทย์เสมอในช่วงไม้ลา (สุภาวดี โพธิเวชกุล, 2537 น. 22)

4) เพลงรวหรือเพลงรวทำตะโพน เป็นเพลงหน้าพาทย์ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโขนหรือละคร เป็นเพลงที่ช่วยสร้างบรรยากาศที่เร้าใจ เป็นการใช้จังหวะเพื่อสร้างให้ผู้ฟังรับรู้ถึงความสำคัญของช่วงเวลานั้น ๆ เหตุที่เรียกว่ารวทำตะโพนนั้น สันนิษฐานว่ามาจากการบรรเลงทำนองยกทำระหว่งที่บรรเลงเพลงรว ซึ่งเป็นคำที่ศิลปินด้านดนตรีไทยนิยมเรียก โดยขณะนั้น ผู้แสดงจะรำในลักษณะที่มีการใช้ตัว ยกตัว หรือยกท่า ซึ่งในบางครั้งผู้แสดงนิยมเรียกการยกทำนี้ว่า “ทำตะโพน” (ศราวุธ จันทรโพธิ์, 2562, น. 16)

สำหรับวงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท จะใช้วงปี่พาทย์สามารถใช้วงปี่พาทย์เครื่องห้า วงปี่พาทย์เครื่องคู่ หรือวงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ก็ได้ โดยใช้ไม้ฉิ่งประกอบประกอบการแสดง จากการวิเคราะห์ในเรื่องของการเลือกใช้ไม้ฉิ่ง ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า ไม้ฉิ่งมีเสียงทุ้ม นุ่มนวล สอดคล้องกับการร้องเพลงละครใน และไม่ดังกึกกวดเหมือนกับไม้แข็ง ซึ่งเหมาะสมกับการแสดงเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 2.9 วงปี่พาทย์เครื่องคู่

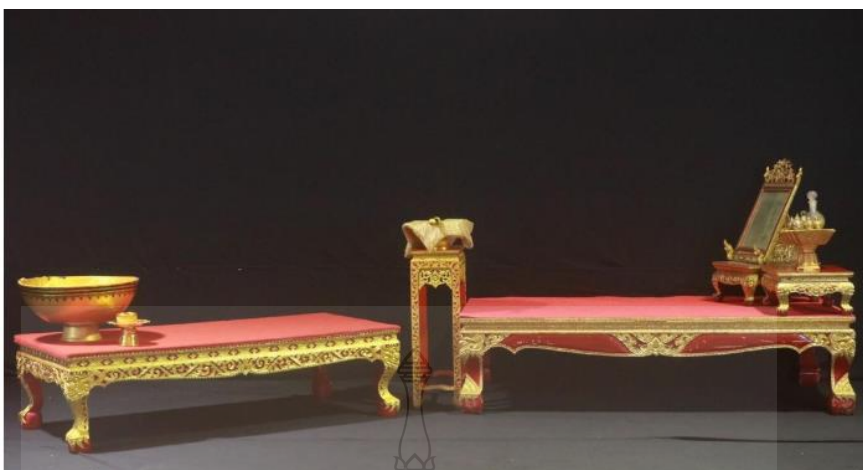
ที่มา : อิศรชัย พรหมแสน และพงศธร ช้อนทอง, 2564

วงปี่พาทย์เครื่องคู่ ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้

1. ระนาดเอก	2. ระนาดทุ้ม
3. ฆ้องวงใหญ่	4. ฆ้องวงเล็ก
5. ตะโพน	6. กลองทัด
7. กลองแขก	8. ฉิ่ง
9. ฉาบเล็ก	10. กรับ
11. ขลุ่ยเพียงออ	12. ซออู้

2.4.3.8 ฉากและอุปกรณ์ประกอบการแสดง

อุปกรณ์ประกอบการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท มีส่วนสำคัญในการแสดงเป็นอย่างมาก เนื่องจากจะช่วยให้ผู้ชมเข้าใจและเห็นภาพได้อย่างชัดเจน การแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท มีการตั้งอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ใช้สำหรับตัวละครประกอบฉากปกริยาการลงสรง การทรงพระสุคนธ์ และการทรงเครื่อง โดยมีเตียงจำนวน 2 เตียง เตียงแรกใช้สำหรับการอาบน้ำ โดยมีอ่างน้ำหรือขันสาครสำหรับรองน้ำอาบ และใช้ขันน้ำเล็กในการตักน้ำขึ้นมารดที่ร่างกาย เตียงที่สองใช้สำหรับทรงพระสุคนธ์โดยตัวละครจะทำการประพรมเครื่องหอมที่ใบหน้าและร่างกาย อุปกรณ์ประกอบด้วย เครื่องพระสำอาง คันฉ่อง และตั้งสำหรับวางอาวุธ ดังภาพ

ภาพที่ 2.10 ตำแหน่งการวางอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ที่มา : อิสระชัย พรหมแสน และพงศธร ช้อนทอง, 2564

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิราภรณ์ เกตุแก้ว (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 2) เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ระหว่างก่อนและหลังใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายจุดหมายและขอบเขต ขั้นที่ 2 การออกแบบหลักสูตร ขั้นที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ และขั้นที่ 4 การประเมินหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2558 โดยการคัดกรองนักศึกษาที่มีจิตสาธารณะต่ำหรือน้อยที่สุด จำนวน 30 คนเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ แบบวัดจิตสาธารณะ แบบวัดความพึงพอใจ ของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ t - test (One sample group) ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนาหลักสูตรได้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่มี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร กิจกรรมในหลักสูตร สื่อประกอบการฝึกอบรม และการวัดและการประเมินผล ซึ่งทุกองค์ประกอบมีความสอดคล้องกัน 2. ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายก่อนการทดลอง

และหลังการทดลองใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับมาก

พิสมัย หาญมงคลพิพัฒน์ (2561) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเกม A Study of Game-based Learning โดยวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบ เกมคาซู! กับกลุ่มตัวอย่างนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ศาสตร์แห่งแผ่นดิน ภาคต้น ปีการศึกษา 2560 หมู่เรียน 892 จำนวน 318 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยเกมคาซู! ระบบกิจกรรมผ่านเกม เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟนหรืออุปกรณ์พกพาของนิสิต และแบบสำรวจความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยเกมคาซู! สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า การตอบคำถามผ่านเกมคาซู! นิสิตตอบคำถามถูก คิดเป็นร้อยละ 70.77 โดยนิสิตตอบคำถามได้คะแนนรวมสูงสุด 11,450 คะแนน ได้คะแนนรวมต่ำสุด 2,829 คะแนน ได้คะแนนรวม เฉลี่ย 8,009.52 คะแนน และนิสิตมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในรูปแบบเกมคาซู! เป็นวิธีการสอนที่แปลกใหม่แตกต่างจากการสอนแบบเดิม ๆ ทำให้การเรียน เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้ความรู้และจำเนื้อหาได้ง่าย

ปนัดดา เขียวขุ่ม (2561) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนโรงเรียน นาวิกโยธินบูรณะ จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทย ของนักเรียนโรงเรียนนาวิกโยธินบูรณะ จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา การเรียนการสอน นาฏศิลป์ไทยของนักเรียนโรงเรียนนาวิกโยธินบูรณะ จังหวัดชลบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยด้วยวิธีสุ่มแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในโรงเรียนนาวิก โยธินบูรณะ จำนวน 404 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านเพลงรำและท่ารำ ด้านเพื่อนร่วมชั้นเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย และด้านบรรยากาศในการเรียน 2) ควรส่งเสริม สนับสนุนและประชาสัมพันธ์การเรียนนาฏศิลป์ไทยของโรงเรียนนาวิกโยธินบูรณะ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรมแก่นักเรียนในจังหวัดชลบุรี

มนชนก รัตนจางค์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ ด้วยรูปแบบการสอนทางตรงผสมผสานทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย การสอนรูปแบบทางตรงผสมผสานทักษะปฏิบัติของเดวิส 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา นาฏศิลป์ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการสอนแบบปกติ และ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา

นาฏศิลป์ หลังเรียนระหว่างการสอนรูปแบบทางตรงผสมผสานทักษะปฏิบัติของเดวิส กับการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบึงบา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 59 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 29 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนรูปแบบทางตรงผสมผสานทักษะปฏิบัติของเดวิส จำนวน 3 แผน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การแสดงรำวงมาตรฐาน แบบประเมินทักษะการร้องเพลงรำขิมารำ และแบบประเมินทักษะทำรำเพลงรำขิมารำ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชีวานันท์ คนองมาก (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร “ฟ้อนออนซอนงามอนไ่คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตร “ฟ้อนออนซอนงามอนไ่คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับฟ้อนออนซอนงามอนไ่คำกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตรและหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 3) เปรียบเทียบทักษะการฟ้อนออนซอนงามอนไ่คำ ของนักเรียนหลังเรียนตามหลักสูตรกับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 4) เปรียบเทียบความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับฟ้อนออนซอนงามอนไ่คำ ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตร กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโคกเกาะวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 16 คน ซึ่งเป็นนักเรียนเลือกเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองหลักสูตร ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับฟ้อนออนซอนงามอนไ่คำกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน แบบวัดความตระหนักถึงคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นกับฟ้อนออนซอนงามอนไ่คำ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีชนิดกลุ่มสัมพันธ์กัน (Dependent samples t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1. หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 12 องค์ประกอบ คือ 1) ชื่อหลักสูตร 2) ที่มาและความสำคัญ 3) หลักการของหลักสูตร 4) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 5) สาระการเรียนรู้ 6) เนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ 7) คำอธิบายรายวิชา 8) โครงสร้างรายวิชา 9) แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผล 11) เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน และ 12) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.54, S.D. = 0.51) 2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับฟ้อนออนซอนงามอนไ่คำกับวัฒนธรรมภูมิ

ปัญหาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 3. นักเรียนมีทักษะการฟ้อนออนซอนงามงอนไ่ค่าหลังเรียน ตามหลักสูตรผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มทุกทักษะ 4. นักเรียนมีความตระหนัก ถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับฟ้อนออนซอนงามงอนไ่ค่า ตามหลักสูตร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรารณ อัจคำไพ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK) 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ตามกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK) สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู 3) เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบ แนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK) สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู 3.1) เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของ นักศึกษาวิชาชีพครู 3.2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ระหว่างก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบ แนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการของนักศึกษาวิชาชีพครู 2) แบบประเมินสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK) 3) แบบทดสอบ ความรู้ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 27 คน และสถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่าง ของความรู้ก่อน และหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้ t-test (Dependent Samples) ผลการศึกษา พบว่า 1. สภาพปัจจุบันของนักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 5 เกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ตามกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 5 มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด ความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ผู้วิจัย สังเคราะห์จากแนวคิดและทฤษฎี ได้พัฒนาองค์ประกอบของหลักสูตร 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ ของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 5) สื่อการเรียนการสอน 6) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 3. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการวางแผน และออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม ระดับอยู่ในระดับมาก สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการประเมินผลการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมการใช้หลักสูตรตามกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK) ของนักศึกษามีคะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สำนวน คุณพล (2566) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน โดยมีการดำเนินการในปีการศึกษา 2564 กลุ่มประชากรซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

พระสุเมธ เอี่ยมบวร (2566) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์ตามหลักโยนิโสมนสิการเพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันดิจิทัลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์ตามหลักโยนิโสมนสิการเพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันดิจิทัลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 2) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์ตามหลักโยนิโสมนสิการเพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันดิจิทัลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ ครูหรือบุคลากร จำนวน 296 คน ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 356 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 356 คน ซึ่งใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดจันทบุรี ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามความต้องการ 2) หลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์ 3) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจด้านการรู้เท่าทันดิจิทัล และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ความถี่ 2) ร้อยละ 3) ค่าเฉลี่ย 4) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

และ 5) การทดสอบที่ ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์ตามหลักโยนิโสมนสิการเพื่อเสริมสร้าง การรู้เท่าทันดิจิทัลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 และ 2) นักเรียนมีคะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ด้านการรู้เท่าทันดิจิทัลหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมคิดเป็นร้อยละ 100 และมีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ชนิดา ฤๅมมูล (2566) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธ ในละครเสภา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมเสริมหลักสูตร นาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้กิจกรรม เสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ของนักศึกษา ระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ระหว่างก่อนและหลังเรียน 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ของนักศึกษา จากการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา 4) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติของนักศึกษา จากการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 พัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ได้แก่ นักศึกษาสาขานาฏศิลป์ ไทยศึกษา เอกละคร จำนวน 20 คน และกลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา) จำนวน 6 คน ระยะที่ 2 ศึกษาผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่องการใช้อาวุธในละครเสภา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา เอกละคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 18 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยนำกิจกรรมไปจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน แบ่งออกเป็นด้านความรู้ 1 แผน และด้านทักษะปฏิบัติ 5 แผน ใช้เวลาในการศึกษา 18 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และ t-test dependent ผลการศึกษาพบว่า 1) การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา มีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 2) นักศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ด้านความรู้ ในระดับดีมาก 4) นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา ด้านทักษะปฏิบัติ โดยรวมในระดับดี มาก 5) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา โดยรวมในระดับมากที่สุด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการแบ่งขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมที่แตกต่างกันไป แต่ครอบคลุมตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาหาความต้องการที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม โดยเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนั้น พบว่าส่วนมากประกอบไปด้วยหลักสูตร แบบทดสอบความรู้ แบบประเมินทักษะ และแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงได้นำแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมาใช้ในการวิจัยนี้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชูดี รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร” ในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

- 3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 แบบแผนการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร ได้แบ่งประชากร และกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

3.1.1 ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตร

สอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 52 คน ด้วยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 3 คน ผู้บริหารวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 4 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 5 คน และนักศึกษานาฏศิลป์ไทย (โขนพระ-ละครพระ) ชั้นปริญญาตรีปีที่ 1-4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 40 คน นอกจากนี้ยังสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้และเทคนิคการถ่ายทอดท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน

3.1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย จำนวน 3 คน ได้แก่ นางรัตติยะ วิกสิตพงศ์ รองศาสตราจารย์นฤมล ชื่นสมฤทธิ และนางนันทา น้อยนิต มีคุณสมบัติหรือเหตุผลในการคัดเลือกดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนและการแสดงนาฏศิลป์ไทยไม่ต่ำกว่า 30 ปี
- 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนการแสดงประเภทรำลงทรง
- 3) มีตำแหน่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนาฏศิลป์ไทย (สาขาโขนพระ-ละครพระ) ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 4) เคยชมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร รูปแบบคุณครูวีระชัย มีป่อทรัพย์

5) มีความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย และยินยอมลงชื่อในเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

3.1.1.2 ผู้บริหารวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและงานวิจัย รองผู้อำนวยการฝ่ายศิลปวัฒนธรรม และรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร มีคุณสมบัติหรือเหตุผลในการคัดเลือกดังนี้

- 1) ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
- 2) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุต รำลงสร้างสุหร่ายอุณรุท ไปใช้

3) มีความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย และยินยอมลงชื่อในเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

3.1.1.3 อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) จำนวน 5 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์วาสนา บุญญาพิทักษ์ นางทิพนงค์ กุลเกตุ นายนาวี สาสงเคราะห์ นายอลัมพล สังฆเศรษฐี และนายชานนท์ ทัสสะ มีคุณสมบัติหรือเหตุผลในการคัดเลือกดังนี้

- 1) ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
- 2) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาวิชานาฏศิลป์
- 3) มีความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย และยินยอมลงชื่อในเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

3.1.1.4 นักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 40 คน มีคุณสมบัติหรือเหตุผลในการคัดเลือกดังนี้

- 1) เป็นนักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทย (โขนพระ-ละครพระ) ชั้นปริญญาตรีปีที่ 1 - 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
- 2) มีความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย และยินยอมลงชื่อในเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

3.1.1.5 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

สัมภาษณ์เนื้อหาด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการแสดง ชุต รำลงสร้างสุหร่ายอุณรุทจากผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ คุณครูวิระชัย มีบ่อทรัพย์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขนพระ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เนื่องจากเป็นเพียงท่านเดียวที่ยังมีชีวิตอยู่ และได้รับสืบทอดกระบวนการทำรำการแสดง ชุต รำลงสร้างสุหร่ายอุณรุท สายตรงสืบต่อมาจากสมัยรัชกาลที่ 2 จนถึงรัชกาลปัจจุบัน

3.1.2 ระยะที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตร

ทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร (Voluntary Selection) เป็นการคัดเลือกจากนักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา (โขนพระ-ละครพระ) วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่มีความสนใจในหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท จำนวน 10 คน

3.1.3 ระยะที่ 3 ประเมินผลหลักสูตร

ประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา (โขน-ละครพระ) วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่มีความสนใจในหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท จำนวน 10 คน

3.2 แบบแผนการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท ในครั้งนี้ มีแบบแผน การวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น แบบแผนการวิจัยเป็นแบบ One Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น. 240) ซึ่งมีการทดลองดังนี้

$$T_1 \quad X \quad T_2$$

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนการทดลอง

X คือ หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท

T₁ คือ การวัดความรู้ก่อนการฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท

T₂ คือ การวัดความรู้หลังการฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท ครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย

3.3.1 ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตร

3.3.1.1 แบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แบบเลือกตอบ(Checklist) จำนวน 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร

ฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท (ภาคผนวก จ)

3.3.1.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 เทคนิควิธีการถ่ายทอดท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท จำนวน 3 ข้อ (ภาคผนวก ฉ)

3.3.2 ระยะที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตร

ในการทดลองใช้หลักสูตรระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ในระยะที่ 1 มาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 10 หัวข้อ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมายการอบรม โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาการอบรม แนวดำเนินการจัดอบรม กิจกรรมการอบรม การวัดและประเมินผล โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ (ภาคผนวก ช)

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการ จัดการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนเวลา (ชั่วโมง)
1	ความรู้เกี่ยวกับการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท	2
2	การฝึกปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท	2
3	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 1	2
4	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 2	2
5	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 3	2
6	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 4	2
7	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 5	2
8	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 6	2
9	มองผ่านกล้อง	2
10	การนำเสนอการแสดงผลสัมฤทธิ์	8
รวม		26

3.3.3 ระยะที่ 3 ประเมินหลักสูตร

3.3.3.1 แบบทดสอบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยรายอุณรุท แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3.3.3.2 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ ประกอบด้วย

1) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยรายอุณรุท มีประเด็นการประเมิน จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เนื้อเพลงถูกต้องตามอักขระและภาษา ร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ น้ำเสียงถูกต้องตามทำนองเพลง และความมั่นใจในการร้องเพลง

2) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยรายอุณรุท มีประเด็นการประเมิน จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องตามนาฏยศัพท์ ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องตามจังหวะ ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องตามทำนองเพลง มีความมั่นใจในการปฏิบัติท่ารำ และใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงได้ถูกต้อง

3) แบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยรายอุณรุท จำนวน 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยรายอุณรุท แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5 คะแนน
มาก	มีค่าเท่ากับ	4 คะแนน
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3 คะแนน
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2 คะแนน
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1 คะแนน

และตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แบ่งออกเป็น ด้านครูผู้สอน ด้านความรู้ ด้านการจัดกิจกรรม การฝึกอบรม ด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร (ภาคผนวก ข)

3.4 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยแต่ละอย่างนั้น มีวิธีการที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบและลักษณะของเครื่องมือ สำหรับการพัฒนหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยรายอุณรุท มีวิธีการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.4.1 ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตร

1) แบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท

- ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดทำแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท

- ระบุเนื้อหา หรือประเด็นสำคัญที่จะถามตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

- กำหนดประเภทของคำถามที่ใช้ในการสอบถาม

- ร่างแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท

- นำร่างแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

- นำร่างแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถามความต้องการหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญญาพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิสวัณ อรชุน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวิทย์ ฤทธิบุณย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพนงค์ กุลเกตุ โดยใช้การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในด้านต่าง ๆ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (จุฑารัตน์ ดวงเทียน, 2558, น. 63)

ข้อคำถามที่สอดคล้อง ให้คะแนน +1

ข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง ให้คะแนน 0

ข้อคำถามที่ไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

- นำแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ไปใช้กับกลุ่มประชากร จำนวน 40 คน

- เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท

2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview)

- ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- กำหนดกรอบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
- ร่างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ตามกรอบโครงสร้าง
- นำร่างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

- นำร่างแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญญาพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ริสสวัณ อรชุน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวิทย์ ฤทธิบุญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพนงค์ กุลเกตุ โดยใช้การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในด้านต่าง ๆ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (จุฑารัตน์ ดวงเทียน, 2558, น. 63)

ข้อคำถามที่สอดคล้อง	ให้คะแนน +1
ข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน 0
ข้อคำถามที่ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

- นำร่างแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจนเสร็จสมบูรณ์
- นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูล

3.4.2 ระยะที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย มีวิธีการสร้าง ดังนี้

- 1) ศึกษาวิธีการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) ร่างหลักสูตรฝึกอบรมฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การฝึกหัดขั้นพื้นฐานสำหรับการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การปฏิบัติท่าการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ ครั้งที่ 1
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การปฏิบัติท่าการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ ครั้งที่ 2

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 3
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 4
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 5
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 6
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 จำนวน 2 ชั่วโมง
เรื่อง มองผ่านกล้อง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 จำนวน 6 ชั่วโมง
เรื่อง การนำเสนอการแสดงผลสัมฤทธิ์

3) นำร่างหลักสูตรฝึกอบรมฝึกอบรมให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4) นำร่างหลักสูตรฝึกอบรมฝึกอบรมเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมฝึกอบรม จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญญาพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ริสสวัณ อรชุน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวิทย์ ฤทธิบุลย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพนงค์ กุลเกตุ โดยใช้การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในด้านต่าง ๆ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (จุฑารัตน์ ดวงเทียน, 2558, น. 63)

ข้อคำถามที่สอดคล้อง	ให้คะแนน +1
ข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน 0
ข้อคำถามที่ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

5) นำร่างหลักสูตรฝึกอบรมมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจนเสร็จสมบูรณ์

6) นำหลักสูตรฝึกอบรมที่สมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.4.3 ระยะที่ 3 ประเมินหลักสูตร

1) แบบทดสอบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

- ศึกษาวิธีการแบบทดสอบความรู้จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ร่างแบบทดสอบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท

- นำร่างแบบทดสอบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ

- นำร่างแบบทดสอบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบและโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของแบบทดสอบ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญญาพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ริสสวัณ อรชุน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวิทย์ ฤทธิบุญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพนงค์ กุลเกตุ โดยให้การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในด้านต่าง ๆ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (จุฑารัตน์ ดวงเทียน, 2558, น. 63)

ข้อคำถามที่สอดคล้อง ให้คะแนน +1

ข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง ให้คะแนน 0

ข้อคำถามที่ไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

- นำร่างแบบทดสอบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจนเสร็จสมบูรณ์

- นำแบบทดสอบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ ประกอบด้วย แบบประเมินทักษะการปฏิบัติร้องเพลง และแบบประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำ การแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ

- ศึกษาวิธีการแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ร่างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติร้องเพลง และแบบประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ

- นำร่างแบบประเมินดังกล่าว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ

- นำร่างหลักสูตรฝึกอบรมฝึกอบรมเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญญาพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ริสสวัณ อรชุน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวิทย์ ฤทธิบุญ และดร.ทิพนงค์ กุลเกตุ โดยให้การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในด้านต่าง ๆ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (จุฑารัตน์ ดวงเทียน, 2558, น. 63)

ข้อคำถามที่สอดคล้อง ให้คะแนน +1

ข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง ให้คะแนน 0

ข้อคำถามที่ไม่สอดคล้อง

ให้คะแนน -1

- นำร่างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติร้องเพลง และแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยอุณรุท มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจนเสร็จสมบูรณ์

- นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติร้องเพลง และแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยอุณรุท ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3) แบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยอุณรุท

- ศึกษาวิธีการแบบสอบถามความพึงพอใจ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ร่างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยอุณรุท

- นำร่างแบบสอบถามดังกล่าว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

- นำร่างหลักสูตรฝึกอบรมฝึกอบรมเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสุนัน รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญญาพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลวรรณ อรุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวิทย์ ฤทธิบุลย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพนงค์ กุลเกตุ โดยใช้การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในด้านต่าง ๆ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (จุฑารัตน์ ดวงเทียน, 2558, น. 63)

ข้อคำถามที่สอดคล้อง

ให้คะแนน +1

ข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง

ให้คะแนน 0

ข้อคำถามที่ไม่สอดคล้อง

ให้คะแนน -1

- นำร่างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยอุณรุท มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจนเสร็จสมบูรณ์

- นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยอุณรุท ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยอุณรุท ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 นำหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยอุณรุท ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.5.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน

3.5.3 ดำเนินการอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ หลังจากนั้นให้กลุ่มทดลองได้ลงมือปฏิบัติจริง

3.5.4 ทำการทดสอบทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงและทักษะการปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยอูณรุท

3.5.5 ให้กลุ่มตัวอย่างประเมินความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยอูณรุท

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสรุ่ยอูณรุท ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1) ความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยวิธีสูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC โดยใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2555, น. 220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2) ความยากง่าย (Difficulty) โดยทั่วไปแบบทดสอบที่จะนำมาหาความยากง่ายนั้นเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือแบบทดสอบความถนัดที่มุ่งวัดสติปัญญาผู้เรียน ความยากง่ายของข้อสอบมีค่าไม่เกิน 1 แต่ค่าที่ยอมรับได้จะอยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8 ถ้าข้อสอบไม่มีค่าเกิน 0.8 แสดงว่าข้อสอบนั้นมีความง่ายมากเกินไปต้องตัดออกหรือปรับปรุงใหม่ แต่ถ้าข้อสอบมีค่าต่ำกว่า 0.2 ถือว่าข้อสอบนั้นมีความยากเกินไปต้องตัดออกหรือปรับปรุงเช่นเดียวกัน สูตรในการคำนวณหาความยากง่ายมีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 94)

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100 \quad \text{หรือ} \quad \frac{\bar{x}}{A} \times 100$$

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	คือ	ค่าความยากง่ายของข้อทดสอบ
	R	คือ	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูก
	N	คือ	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3.6.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น. 73) ใช้คำนวณผลคะแนนของแบบสอบถามความพึงพอใจ

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น. 73)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3) t-test (dependent) โดยคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 133) ใช้ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	D	แทน	ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

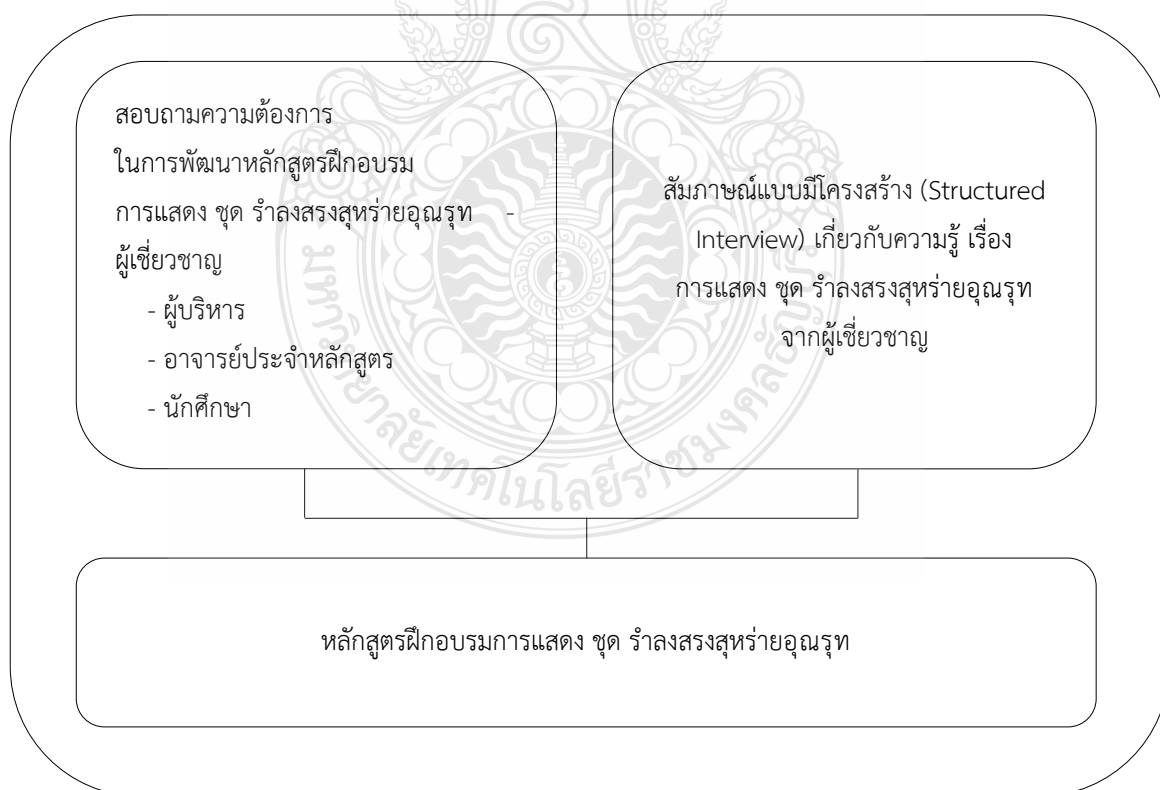
การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของการบรรยาย ตาราง และแผนภูมิตามลำดับ ดังนี้

4.1 ผลการพัฒนาหลักสูตร

4.2 ผลการทดลองใช้หลักสูตร

4.3 ผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร

4.1 ผลการพัฒนาหลักสูตร

ภาพที่ 4.1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร

การพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้มีการสอบถามความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท จากกลุ่มประชากร ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 52 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ดังนี้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำหลักสูตร จำแนกตามระดับการศึกษา (n=12)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ	ผู้เชี่ยวชาญ	3	25.00
	ผู้บริหาร	4	33.00
	อาจารย์ประจำหลักสูตร	5	42.00
ผลรวม		12	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 12 คน มีสถานภาพเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 เป็นผู้บริหาร จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 และเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00

ตารางที่ 4.2 ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท สำหรับนักศึกษา จำแนกตามเพศ (n=40)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	5	12.50
	หญิง	32	80.00
	เพศทางเลือก	3	7.50
ผลรวม		40	100.00

จากตารางที่ 4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท สำหรับนักศึกษา จำนวน 40 คน เป็นเพศชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 เป็นเพศหญิง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และเป็นเพศทางเลือก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50

ตารางที่ 4.3 ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด
รำลงสร่งสุหร่ายอุณรุท สำหรับนักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา (n=40)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา	ชั้นปริญญาตรีปีที่ 1	9	22.50
	ชั้นปริญญาตรีปีที่ 2	12	30.00
	ชั้นปริญญาตรีปีที่ 3	7	17.50
	ชั้นปริญญาตรีปีที่ 4	12	30.00
ผลรวม		40	100.00

จากตารางที่ 4.3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสร่งสุหร่ายอุณรุท สำหรับนักศึกษา จำนวน 40 คน เป็นนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 1 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 เป็นนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 2 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 เป็นนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และเป็นนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 4 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00

ตารางที่ 4.4 ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด
รำลงสร่งสุหร่ายอุณรุท สำหรับนักศึกษา จำแนกตามสถานภาพ (n=40)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ	เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า จากวิทยาลัย นาฏศิลปสุพรรณบุรีหรือ วิทยาลัยนาฏศิลป์อื่น ๆ	36	90.00
	เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าจากสถานศึกษาอื่น	4	10.00
ผลรวม		40	100.00

จากตารางที่ 4.4 ผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสร่งสุหร่ายอุณรุท สำหรับนักศึกษา จำนวน 40 คน มีสถานภาพ เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จากวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรีหรือวิทยาลัยนาฏศิลป์อื่น ๆ

จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าจากสถานศึกษาอื่น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

4.1.2 ผลการสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการที่มีการเลือกตอบมากที่สุด 2 ลำดับ ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา โดยกำหนดสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้ กลุ่ม A หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และกลุ่ม B หมายถึง นักศึกษา

ข้อที่	คำถาม	กลุ่ม A	กลุ่ม B
1	ท่านต้องการหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบใด	การฝึกอบรมแบบปฏิบัติและการฝึกอบรมแบบบรรยาย	การฝึกอบรมแบบปฏิบัติและการฝึกอบรมแบบสาธิต
2	เนื้อหา/ความรู้ เรื่องใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม	ความรู้เกี่ยวกับการรำลงสรง,ความรู้เกี่ยวกับประวัติที่มา รูปแบบองค์ประกอบการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท, การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท และการฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท และความรู้เกี่ยวกับประวัติที่มา รูปแบบ องค์ประกอบการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท
3	วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม	วิธีการสอนแบบสาธิตและวิธีการสอนทักษะปฏิบัติของदेवी	วิธีการสอนแบบสาธิตและวิธีการสอนโดยใช้เกม
4	การวัดและประเมินผลแบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม	วัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบและวัดและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินทักษะ	วัดและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติและวัดและประเมินผลโดยครู

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการที่มีการเลือกตอบมากที่สุด 2 ลำดับ ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุต รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา โดยกำหนดสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้ กลุ่ม A หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และกลุ่ม B หมายถึง นักศึกษา (ต่อ)

ข้อที่	คำถาม	กลุ่ม A	กลุ่ม B
5	สื่อ/เอกสาร รูปแบบใดที่ผ่าน ต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม	การปฏิบัติ, วัสดุและ ประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ เพลงการแสดงและ เอกสารประกอบการ อบรม, Youtube, สื่อวิดิทัศน์ทำรายการแสดง , คอมพิวเตอร์, สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI	สื่อวิดิทัศน์ทำรายการแสดง และเอกสารประกอบการ อบรม
6	สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม	ห้องฝึกปฏิบัติและโรง ละคร/เวทีสำหรับการ จัดการแสดง	ห้องฝึกปฏิบัติและห้องโถง
7	จำนวนวันที่เหมาะสมสำหรับ การฝึกอบรม	10 วัน และ 2 วัน, 4 วัน	2 วัน และ 4 วัน
8	ระยะเวลาที่เหมาะสมในการ ฝึกปฏิบัติ	2 ชั่วโมง/ครั้ง และ 3 ชั่วโมง/ครั้ง	2 ชั่วโมง/ครั้ง และ 3 ชั่วโมง/ครั้ง

จากตารางที่ 4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการที่มีการเลือกตอบมากที่สุด 2 ลำดับ ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุต รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรที่เหมือนกันในเรื่องของ 1.รูปแบบของการฝึกอบรมแบบปฏิบัติ 2.เนื้อหา/ความรู้ที่ต้องการ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประวัติที่มา รูปแบบ องค์ประกอบการแสดง ชุต รำลงทรงสุหร่ายอุณรุทและการฝึกปฏิบัติทำรายการแสดง ชุต รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท 3.วิธีการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ วิธีการสอนแบบสาธิต 4. การวัดและประเมินผล

ได้แก่ การวัดและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินทักษะ 5. สื่อ/เอกสาร ได้แก่ เอกสารประกอบการอบรม
6. สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม ได้แก่ ห้องฝึกปฏิบัติ 7. จำนวนวันที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรม ได้แก่
2 วัน และ 4 วัน และ 8. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ ได้แก่ 2 ชั่วโมง/ครั้ง และ 3 ชั่วโมง/ครั้ง

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำหลักสูตร ยังให้ข้อเสนอแนะและ
ความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ดังนี้

1. ควรฝึกปฏิบัติทักษะให้มากขึ้น โดยเฉพาะฝึกกับท่านผู้เชี่ยวชาญที่ชำนาญการเพื่อจะได้
ความรู้ และท่านสามารถบอกรายละเอียดและแก้ไขข้อบกพร่องให้ผู้ฝึกได้
2. ควรฝึกปฏิบัติกับครูผู้สอน/ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เห็นลีลาท่ารำรายละเอียดต่าง ๆ มากกว่า
ดูจาก VDO/YouTube รวมทั้งช่วยแก้ไขข้อบกพร่องได้

4.1.3 ผลการสัมภาษณ์ความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท และเทคนิควิธีการ
ถ่ายทอดท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท

ผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์คุณครูวีระชัย มีบ่อทรัพย์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขนพระ)
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับ
ความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท และเทคนิควิธีการถ่ายทอดท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรง
สุหร่ายอุณรุท เนื่องจากท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ในด้านทักษะการปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด
รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท จากการสัมภาษณ์ ท่านเป็นเพียงผู้เดียวที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน ที่ได้รับถ่ายทอด
ท่ารำสายตรงสืบต่อมาจากผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย คือ คุณครูลมูล ยมะคุปต์ และคุณครูอุดม
กุลเมธพันธ์ นอกจากนี้ ท่านยังได้ถ่ายทอดเทคนิค กระบวนการ และวิธีการถ่ายทอดท่ารำการแสดง ชุด
รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ให้กับลูกศิษย์คนอื่น ๆ จำนวน 4 คน สรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท

1. การแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท มีประวัติที่มาอย่างไร

ผลการให้คำให้สัมภาษณ์ การแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่าย อยู่ในการแสดงละครใน
เรื่อง อุณรุท ตอน อัมสม เรื่องราวกล่าวถึงพระอุณรุท พระเอกของเรื่อง ได้อาบน้ำแต่งตัวก่อนที่จะไปพบ
กับนางอุสาซึ่งก็คือนางเอก เป็นการแสดงที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยพระบาทสมเด็จพระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้พระราชนิพนธ์บทละคร เรื่อง อุณรุท ไว้ หลังจากนั้นพระบาทสมเด็จพระ
พุทธเลิศหล้านภาลัยทรงให้เจ้าจอมมารดาแย้ม พระสนมของท่าน ถ่ายทอดท่ารำชุดนี้ให้กับลูกศิษย์
มีนามว่า “แย้ม” หรือ “หม่อมครูแย้ม (อิเหนา)” ภายหลังเมื่อหม่อมครูแย้ม (อิเหนา) ได้เข้าสอนที่วัง
สวนกุหลาบ ก็ได้ถ่ายทอดให้กับครูลมูล ยมะคุปต์ ต่อมาเมื่อคุณครูลมูล ได้เข้าสอนที่โรงเรียน
นาฏดุริยางคศาสตร์ ท่านได้ถ่ายทอดท่ารำนี้ให้กับคุณครูอุดม กุลเมธพันธ์

2. การแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท มีประวัติการสืบทอดอย่างไร

ผลการให้คำให้สัมภาษณ์ เป็นกระบวนการรำที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สู่ละครวังสวนกุหลาบ โดยมีคุณครูลมูล ยมะคุปต์ ถ่ายทอดให้กับคุณครูอุดม กุลเมธพนธ์ หลังจากนั้นคุณครูอุดม กุลเมธพนธ์ ได้ถ่ายทอดทำรำต่อให้กับคุณครูวีระชัย มีบ่อทรัพย์ และคุณครูวีระชัย มีบ่อทรัพย์ ได้ถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์อีก 4 คน ได้แก่ นายพัชรพล เหล่าดี นายอิสริชัย พรหมเสน นางสาวณัฐมน พรหมจำปา และนางสาวพิมสิริ วงศ์ชูชัยสถิต

3. การคัดเลือกผู้แสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท มีการคัดเลือกอย่างไร

ผลการให้คำให้สัมภาษณ์ หลักในการคัดเลือกผู้แสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท นั้น ผู้แสดงจะต้องเป็นผู้ที่มีพื้นฐานการรำที่ดี ปฏิภาณไหวพริบ มีความเฉลียวฉลาด นอกจากนี้ต้องมีรูปร่างหน้าตาที่ดีเพื่อให้เหมาะสมกับบทบาทพระเอก อีกทั้งยังต้องเป็นลูกศิษย์ซึ่งเป็นที่รักของครู มีความกตัญญูต่อครูอาจารย์ มีความอดทน และครูสามารถไว้วางใจได้ เมื่อครูถ่ายทอดทำรำไปแล้ว ลูกศิษย์จะสามารถเก็บรักษาทำรำไว้ได้ ไม่เปลี่ยนแปลง

4. การแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท มีรูปแบบและองค์ประกอบการแสดงอย่างไร

ผลการให้คำให้สัมภาษณ์ รูปแบบการแสดงจะยึดขนบธรรมเนียมตามรูปแบบการแสดงละครใน เริ่มต้นด้วยการรำออกมาด้วยเพลงต้นเข้ามา ตามด้วยเพลงลงทรงสุหร่ายประกอบการรำลงทรง การทรงสุคนธ์ และการทรงเครื่อง และช่วงสุดท้ายจะเป็นการรำเพลงเสมอประกอบกับบทร้อง การแต่งตัวจะแต่งแบบยืนเครื่องพระแสนยาวสีเหลือง ผู้แสดงใช้ผู้แสดงหญิงหรือชายที่เรียนละครพระหรือโขนพระก็ได้ วงดนตรีจะใช้เป็นวงปี่พาทย์ ซึ่งใช้ไม้ฉิ่งในการบรรเลง อุปกรณ์ประกอบ การแสดง ประกอบด้วย เตียง อ่างน้ำ ชันน้ำ เครื่องพระสำอาง คันฉ่อง ตั้งและพานสำหรับวางอาวุธ และพระขรรค์

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับเทคนิควิธีการถ่ายทอดทำรำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท

1. เทคนิควิธีการถ่ายทอดทำรำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท จากรุ่นครูสู่ครูเป็นอย่างไร

ผลการให้คำให้สัมภาษณ์ วิธีการถ่ายทอดทำรำถ่ายทอดการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ของครูอุดม กุลเมธพนธ์ นั้น ท่านจะเริ่มต้นด้วยการรำนำ แล้วให้คุณครูวีระชัย มีบ่อทรัพย์ รำตาม หลังจากนั้นครูวีระชัย จะต้องกลับไปทบทวนด้วยตัวเอง โดยครูอุดมจะเน้นเรื่องของการปฏิบัติทำรำให้มีความสอดคล้องกับจังหวะและทำนองเพลงมากที่สุด เรื่องเทคนิควิธีการรำ ครูอุดม จะไม่ได้บอกกล่าวในเรื่องของเทคนิคในการรำอย่างชัดเจน แต่ท่านจะใช้วิธีการรำนำเพื่อให้ลูกศิษย์ดูเป็นตัวอย่าง เช่น การกำมือหลวม ๆ การชะอ่อนตัว และการใช้สายตา เพื่อแสดงให้เห็นถึงความหอม ความอ่อนหวาน และความสดชื่น ขณะที่ลงทรง การเล่นเท้าแบบต่าง ๆ ให้มีความกระฉับกระเฉง เป็นต้น

2. การเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร
มีวิธีการอย่างไร

ผลการให้คำให้สัมภาษณ์ การเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร จะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1. การสอนให้เข้าใจในประวัติที่มา เนื้อเรื่อง รูปแบบและองค์ประกอบการแสดง 2. การฝึกจดจำเนื้อเพลงและฝึกร้องเพลง และ 3. การเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติ (Warm up)

3. วิธีการฝึกปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร มีขั้นตอนอย่างไร

ผลการให้คำให้สัมภาษณ์ ครูวีระชัย มีบ่อทรัพย์ จะรำนำแล้วให้ลูกศิษย์รำตาม ขณะที่ต่อท่ารำจะค่อย ๆ ต่อท่าทีละคำครูจะคอยบอกรายละเอียดของท่ารำเพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้อง โดยจะเริ่มต้นด้วยการให้ลูกศิษย์ร้องเองรำเองก่อน เพื่อเป็นการประเมนการร้องเพลงและความสอดคล้องระหว่างทำนองเพลงกับท่ารำ เมื่อรำได้แล้วครูจึงจะให้รำเข้ากับเพลง ครูจะคอยประเมนการปฏิบัติท่ารำและคอยชี้แนะอยู่เสมอ หลังจากนั้นจะให้ลูกศิษย์ได้ลองฝึกรำกับพื้นที่หรือเวทีแสดงจริง

4.1.4 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร

ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร ประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมายการฝึกอบรม โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาการอบรม แนวดำเนินการจัดอบรม กิจกรรมการอบรม การวัดและประเมินผล โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้รายละเอียดดังนี้

หลักการ

หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่มุ่งพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องของความรู้เกี่ยวกับการรำลงทรง ประวัติที่มา รูปแบบและองค์ประกอบการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร รวมถึงมุ่งพัฒนาทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงและทักษะการปฏิบัติท่ารำ หลักสูตรฝึกอบรมในครั้งนี้ เป็นกระบวนการที่ได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 สว่างสวนกุหลาบ คุณครูลมูล ยมะคุปต์ คุณครูอุดม กุลเมธพันธ์ (อังศุธร) จนมาถึงคุณครูวีระชัย มีบ่อทรัพย์ ผู้เชี่ยวชาญสาขานาฏศิลป์ไทย(โจนพระ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

การฝึกอบรมในครั้งนี้ นอกจากผู้เข้ารับการอบรมจะได้ความรู้ทางด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติเกี่ยวกับการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดร แล้ว ยังจะได้รับความรู้เกี่ยวกับการแก้ไขท่ารำ ที่สามารถนำวิธีการไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติทำรำนานาฏศิลป์ไทยเพลงอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกในเรื่องของความสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ อีกทั้งเป็นการช่วยกันอนุรักษ์

สืบสาน ตลอดจนเป็นการช่วยกันเผยแพร่ศิลปะการแสดงที่ได้รับการสืบทอดจากบรมครูส่งต่อสู่ลูกศิษย์ มาช้านาน ให้ดำรงอยู่เป็นศิลปวัฒนธรรมของชาติสืบไป

จุดมุ่งหมายการฝึกอบรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ในเรื่องของความหมายของการลงสร การลงสรในพระราชพิธี และการลงสรกับการแสดงนาฏศิลป์ไทย ประวัติที่มา รูปแบบและองค์ประกอบ การแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท รวมถึงมีทักษะในการปฏิบัติการขับร้องเพลงและทักษะในการปฏิบัติ ทำรำการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่าย ด้วยอุณรุท

โครงสร้าง

- ความหมายของการลงสร การลงสรในพระราชพิธี และการลงสรกับการแสดง นาฏศิลป์ไทย
- ประวัติที่มา รูปแบบและองค์ประกอบการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท
- การขับร้องเพลงและการปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท

ขอบข่ายเนื้อหา

- ความรู้เกี่ยวกับความหมายของการลงสร การลงสรในพระราชพิธี และการลงสรกับการแสดงนาฏศิลป์ไทย
- ความรู้เกี่ยวกับประวัติที่มา รูปแบบและองค์ประกอบการแสดง ชุด รำลงสร สุหร่ายอุณรุท
- ความรู้เกี่ยวกับการขับร้องเพลงและการปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด รำลงสร สุหร่ายอุณรุท

เวลาการอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมจำนวน 10 วัน รวมทั้งสิ้น 26 ชั่วโมง

แนวดำเนินการจัดอบรม

- การบรรยายให้ความรู้
- การนำเสนอกระบวนการทำรำการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท เพื่อให้เห็น ถึงรูปแบบและองค์ประกอบของการแสดง
- การทดสอบประมวลความรู้ก่อนและหลังการอบรม
- การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท
- การฝึกปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท
- การนำเสนอการแสดงผลสัมฤทธิ์

กิจกรรมการอบรม

- กิจกรรมที่ 1 พิธีเปิดการฝึกอบรม

- กิจกรรมที่ 2 การทดสอบประมวลความรู้ก่อนการอบรม การบรรยายให้ความรู้ด้านทฤษฎี เรื่อง ความหมายของการลงทรง การลงทรงในพระราชพิธี การลงทรงกับการแสดงนาฏศิลป์ไทย ประวัติที่มา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท และการทดสอบประมวลความรู้หลังการอบรม

- กิจกรรมที่ 3 การฝึกทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงและการทดสอบการปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท

- กิจกรรมที่ 4 การฝึกทักษะการปฏิบัติท่ารำและการทดสอบการปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท

- กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมมองผ่านกล้อง

- กิจกรรมที่ 6 การนำเสนอการแสดงผลสัมฤทธิ์

- กิจกรรมที่ 7 พิธีปิดการฝึกอบรม

การวัดและประเมินผล

ในการวัดและประเมินผล จะเป็นการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรม ทดสอบทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงและทักษะการปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท และสอบถามความพึงพอใจการฝึกอบรมของผู้เข้าร่วม

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 4.6 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนเวลา (ชั่วโมง)
1	ความรู้เกี่ยวกับการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย	2
2	การฝึกปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท	2
3	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 1	2
4	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 2	2
5	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 3	2
6	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 4	2
7	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 5	2
8	การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 6	2

ตารางที่ 4.6 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวนเวลา (ชั่วโมง)
9	มองผ่านกล้อง	2
10	การนำเสนอการแสดงผลสัมฤทธิ์	8
รวม		26

4.1.5 ผลการประเมินและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท

จากการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท แล้วได้นำร่างหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ให้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องเหมาะสม โดยใช้การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท มีผลรวมคะแนนเฉลี่ย 4.73 ค่า IOC = 0.9 ซึ่งสรุปได้ว่าหลักสูตรมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้ โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น คือ ควรมีการปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผลเป็นระดับคุณภาพ อาทิ เช่น ดีมาก ดีพอใช้ หรือปรับปรุง และในการประเมินผลทักษะการปฏิบัติทำรำนั้น ควรมีภาพทำรำประกอบการประเมิน เพื่อให้ทราบว่าประเมินทำรำไบบ้าง

4.2 ผลการทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยนำหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาศาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา (โขนพระ-ละครพระ) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 10 คน ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมจำนวน 10 วัน รวมทั้งสิ้น 26 ชั่วโมง สรุปผลการใช้หลักสูตรได้ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท โดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบความแตกต่างก่อนและหลังเรียน

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย					
การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	10	9.90	3.65	13.99*	.00
หลังเรียน	10	18.70	1.34		

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.7 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท โดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบความแตกต่างก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มเป้าหมาย ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.90 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.65 และ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.70 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.34 เมื่อทดสอบโดยใช้สถิติ T-Test for Paired Samples Test พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท ของกลุ่มเป้าหมาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งค่า t อยู่ที่ระดับ 13.99* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย(Mean)

จำนวน	เทียบกับเกณฑ์ 100 คะแนน	ผลการประเมิน
นักศึกษาจำนวน 10 คน	935	ระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย	93.50	

จากตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ และโอกาสที่ใช้ในการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 93.50 มีผลการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 10 คน

ตารางที่ 4.9 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 1

คนที่	ประเด็นการประเมิน				รวม (10 คะแนน)
	1.เนื้อเพลง	2.ร้องเพลง	3.น้ำเสียง	4.ความมั่นใจ	
	ถูกต้อง	ได้ถูกต้อง	ถูกต้องตาม	ในการ	
	ตามอักขระ และภาษา (4 คะแนน)	ตามจังหวะ (2 คะแนน)	ทำนองเพลง (2 คะแนน)	ร้องเพลง (2 คะแนน)	
1	3	2	1	1	7
2	3	1	1	1	6
3	2	1	1	1	5
4	3	2	1	1	7
5	3	1	1	1	6
6	2	1	1	1	5
7	3	1	1	1	6
8	2	1	1	1	5
9	3	1	1	1	6
10	3	1	1	1	6
$\bar{x}$	3	1	1	1	6
SD	0.48	0.42	0.00	0.00	0.74

จากตารางที่ 4.9 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ครั้งที่ 1 พบว่า ทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่ายอุณรุท ด้านเนื้อเพลงถูกต้องตามอักขระและภาษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 ด้านร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1 จากคะแนนเต็ม 2 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 ด้านน้ำเสียงถูกต้องตามทำนองเพลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1 จากคะแนนเต็ม 2 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 และด้านความมั่นใจในการร้องเพลง

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1 จากคะแนนเต็ม 2 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 เมื่อรวมคะแนนทุกด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74

ตารางที่ 4.10 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรงสุหรัยอุณรุท ครั้งที่ 2

คนที่	ประเด็นการประเมิน				รวม (10 คะแนน)
	1.เนื้อเพลง ถูกต้อง ตามอักขระ และภาษา (4 คะแนน)	2.ร้องเพลง ได้ถูกต้อง ตามจังหวะ (2 คะแนน)	3.น้ำเสียง ถูกต้องตาม ทำนองเพลง (2 คะแนน)	4.ความมั่นใจ ในการ ร้องเพลง (2 คะแนน)	
1	4	2	1	1	8
2	4	1	1	1	7
3	4	2	1	1	8
4	3	2	1	1	7
5	4	2	1	1	8
6	3	2	1	1	7
7	4	2	1	1	8
8	3	2	1	1	7
9	3	2	1	1	7
10	4	2	1	1	8
$\bar{x}$	4	2	1	1	8
SD	0.52	0.32	0.00	0.00	0.53

จากตารางที่ 4.10 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรงสุหรัยอุณรุท ครั้งที่ 2 พบว่า ทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรงสุหรัยอุณรุท ด้านเนื้อเพลงถูกต้องตามอักขระและภาษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 ด้านร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2 จากคะแนนเต็ม 2 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 ด้านน้ำเสียงถูกต้องตามทำนองเพลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1 จากคะแนนเต็ม 2 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 และด้านความมั่นใจในการร้องเพลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1 จากคะแนนเต็ม 2 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 เมื่อรวมคะแนนทุกด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรสสุหรัยอุณรุท ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 (n=10)

ประเด็นการประเมิน	การทดสอบครั้งที่ 1		การทดสอบครั้งที่ 2	
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
1. เนื้อเพลงถูกต้องตามอักขระและภาษา (คะแนนเต็ม 4 คะแนน)	2.70	0.23	3.60	0.27
2. ร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1.20	0.18	1.90	0.10
3. น้ำเสียงถูกต้องตามทำนองเพลง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1.00	0.00	1.00	0.00
4. ความมั่นใจในการร้องเพลง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1.00	0.00	1.00	0.00
คะแนนเฉลี่ยรวม	6.00	0.74	8.00	0.53

จากตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรสสุหรัยอุณรุท ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มเป้าหมาย ครั้งที่ 2 สูงขึ้นกว่าครั้งที่ 1 โดยครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.00 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 และครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.00 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53

ตารางที่ 4.12 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำลงสรสูงหุ่ยราย
อุดรภู

คนที่	ประเด็นการประเมิน					รวม (20 คะแนน)
	1.ปฏิบัติทำรำ ได้ถูกต้องตาม นาฏยศัพท์ (4 คะแนน)	2.ปฏิบัติทำรำ ได้ถูกต้องตาม จังหวะ (4 คะแนน)	3.ปฏิบัติทำรำ ได้ถูกต้องตาม ทำนองเพลง (4 คะแนน)	4.มีความ มั่นใจในการ ปฏิบัติทำรำ (4 คะแนน)	5.ใช้อุปกรณ์ ประกอบการ แสดงได้ถูกต้อง (4 คะแนน)	
1	3	3	3	4	4	17
2	3	3	3	3	4	16
3	3	2	2	3	4	14
4	3	2	2	3	4	14
5	4	3	3	3	4	17
6	3	3	3	3	3	15
7	3	3	3	3	3	15
8	4	3	3	4	4	18
9	3	3	3	3	4	16
10	4	3	3	4	4	18
$\bar{x}$	3	3	3	3	4	16
SD	0.48	0.42	0.42	0.48	0.42	1.49

จากตารางที่ 4.12 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำลงสรสูงหุ่ยรายอุดรภู พบว่า ทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำลงสรสูงหุ่ยรายอุดรภู ด้านปฏิบัติทำรำ ได้ถูกต้องตามนาฏยศัพท์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 ด้านปฏิบัติทำรำได้ถูกต้องตามจังหวะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 ด้านปฏิบัติทำรำได้ถูกต้องตามทำนองเพลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 ด้านความมั่นใจในการปฏิบัติทำรำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 และด้านใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง ได้ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.42 เมื่อรวมคะแนนทุกด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.49

4.3 ผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท

จากการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท และนำไปทดลองใช้แล้วนั้น ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท และเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท จำแนกตามระดับการศึกษา (n=10)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา	ชั้นปริญญาตรีปีที่ 3	6	60.00
	ชั้นปริญญาตรีปีที่ 4	4	40.00
ผลรวม		10	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท จำนวน 10 คน เป็นนักศึกษาระดับชั้นชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 เป็นนักศึกษาระดับชั้นชั้นปริญญาตรีปีที่ 4 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00

ตารางที่ 4.14 ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ (n=10)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ	เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า จากวิทยาลัย นาฏศิลปสุพรรณบุรี หรือ วิทยาลัยนาฏศิลป์อื่น ๆ	8	80.00
	เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าจากสถานศึกษาอื่น	2	20.00
ผลรวม		10	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท จำนวน 10 คน เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าจากวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี หรือวิทยาลัยนาฏศิลป์อื่น ๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าจากสถานศึกษาอื่นจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

ตารางที่ 4.15 แสดงผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายอุณรุท

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	แปลผล	อันดับ
1. ด้านครูผู้สอน					
1	ความพร้อมและการเตรียมตัว ของครูผู้สอน	4.70	0.48	มากที่สุด	4
2	ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน	4.90	0.32	มากที่สุด	2
3	เทคนิคหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้ ของครูผู้สอน	4.70	0.48	มากที่สุด	4
4	การให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติท่ารำ หรือการตอบคำถามของครูผู้สอน	4.80	0.42	มากที่สุด	3
5	การแต่งกายและบุคลิกภาพ ของครูผู้สอน	5.00	0.00	มากที่สุด	1
รวมด้านครูผู้สอน		4.82	0.39	มากที่สุด	-
2. ด้านความรู้					
1	ความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงสร สุหร่ายอุณรุท หลังการฝึกอบรม	4.50	0.71	มากที่สุด	2
2	การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการ การศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ในอนาคต	4.50	0.53	มากที่สุด	2
3	การนำความรู้ไปเผยแพร่หรือถ่ายทอด ให้กับผู้อื่น	4.60	0.52	มากที่สุด	1
รวมด้านความรู้		4.53	0.57	มากที่สุด	-

ตารางที่ 4.15 แสดงผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	แปลผล	อันดับ
3. ด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม					
1	ความสอดคล้องของกิจกรรมการฝึกอบรมกับวัตถุประสงค์	4.60	0.52	มากที่สุด	2
2	ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับขั้นตอนในการฝึกอบรม	4.60	0.52	มากที่สุด	2
3	ความยืดหยุ่นหรือการปรับกิจกรรมตามความเหมาะสมของสถานการณ์การฝึกอบรม	4.60	0.52	มากที่สุด	2
4	ความหลากหลายของกิจกรรมในการฝึกอบรม	4.50	0.53	มากที่สุด	3
5	ประโยชน์หรือความรู้จากการฝึกอบรม	4.90	0.32	มากที่สุด	1
รวมด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม		4.64	0.48	มากที่สุด	-
4. ด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร					
1	อาคารสถานที่ในการฝึกอบรม	4.4	0.52	มาก	2
2	ระยะเวลาในการฝึกอบรม	4.2	0.63	มาก	3
3	ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม	4.5	0.53	มากที่สุด	1
4	อาหารและน้ำดื่มระหว่างฝึกอบรม	4.4	0.52	มาก	2
รวมด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร		4.38	0.54	มาก	-
รวม		4.61	0.51	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4.15 แสดงผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัยอุณรุท พบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 อยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมในด้านครูผู้สอน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในเรื่องการแต่งกาย

และบุคลิกภาพของครูผู้สอนมากที่สุด ด้านความรู้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในเรื่องการนำความรู้ไปเผยแพร่หรือถ่ายทอดให้กับผู้อื่นมากที่สุด ด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในเรื่องประโยชน์หรือความรู้จากการฝึกอบรมมากที่สุด และด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในเรื่องความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรมมากที่สุด

ในด้านข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในภาพรวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล่าวว่า หลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัยอุณรุท เป็นกิจกรรมที่ดีและมีประโยชน์ ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้จากการฝึกอบรมมากขึ้น ครูผู้สอนสอนละเอียด จับทำรำนักเรียนทั่วถึง ทำให้ปฏิบัติทำรำได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการนำเกมเข้ามาใช้ในกิจกรรมการฝึกอบรมอีกด้วย

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมศิลปากร. (2543). **ละครวังสวนกุหลาบ**. กรุงเทพฯ: ธนาคารกรุงเทพ.
- ชนิดา ภูละมูล. (2566). การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ เรื่อง การใช้อาวุธในละครเสภา: วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการ วิจัย และงานสร้างสรรค์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2566) หน้า 128.
- ขวัญจิรา หวังจิตต์. (2564). การประเมินโครงการ การฝึกอบรมหลักสูตรการทำวิจัยสู่การประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านสาธารณสุข สำหรับบุคลากรศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี. สืบค้นจาก https://hpc.go.th/rcenter/_fulltext/20210521133741_2409/20210521133757_1484.pdf.
- ศรารุจ จันทร์โพธิ์. (2562). **ดนตรีไทยกับบทบาทในการแสดงพิธีกรรมและศิลปวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภรณ์ เกตุแก้ว. (2559). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑารัตน์ ดวงเทียน. (2558). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การประดิษฐ์ทำประกอบเพลงคำนิยม 12 ประการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). **การพัฒนาหลักสูตร : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์.
- ชีวานันท์ คะนองมาก. (2562). **การพัฒนาหลักสูตร “เพื่อนออนไลน์งามงอนไอ้คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชูชัย สมितिไกร. (2558). **การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์. (2542). **สารานุกรมเพลงไทย**. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ณัชชา วชิรหัตถพงษ์ (2558). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานโดยใช้ M-training และ การฝึกอบรมแบบเผชิญหน้า เรื่อง การใช้กระดานอัจฉริยะสำหรับครูสังกัดโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐพล ภมรคณเสวีต และ นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2561). รูปแบบการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับทักษะในงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ: วารสารระบบสารสนเทศด้านธุรกิจ (JISB) ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2561) หน้า 69-71.
- ณัฐริยา สุขสวัสดิ์. (2560). การพัฒนาสื่อประกอบบทเรียน เรื่อง รำวงมาตรฐาน ผ่าน Application บนโทรศัพท์มือถือ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการรำวงมาตรฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ดวงเดือน จันทร์เจริญ. (2560). การออกแบบโครงการการเรียนรู้และการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิตินา แคมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัคร บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.
- นนทพร อยู่มั่งมี และธัชชัย ยอดพิชัย. (2551). ธรรมเนียมพระบรมศพและพระศพเจ้านาย. กรุงเทพฯ: มติชน.
- นลมล ชันส์มฤต. (2558). การสร้างสรรค์การแสดง ชุด พระลอหลงสรง. นครปฐม: วิทยาลัยนาฏศิลป์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปนัดดา เขียวขุ่ม. (2561). การศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนโรงเรียน
นาวิกโยธินบูรณะ จังหวัดชลบุรี. วารสารพัฒนศิลป์วิชาการ, 45-55.
- แผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) ของกระทรวงวัฒนธรรม. สืบค้นจาก
<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER88/DRAWER031/GENERAL/DATA0001/00001775.PDF>
- พระสุเมธ เอี่ยมบวร. (2566). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์ตามหลักโยนิโสมนสิการเพื่อ
เสริมสร้างการรู้เท่าทันดิจิทัลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต).
จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พัชรดา เอี่ยมสุนทรชัย. (2559). การประเมินผลโครงการฝึกอบรมผู้บริหาร คณะพาณิชยศาสตร์และ
การบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- พัทธนันท์ ปั่นแก้ว. (2557). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตาม
แนวคอนสตรัคติวิสต์ โดยการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน สำหรับครูผู้สอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัราชภัฏสงขลา.
- พิมพ์ณัฐยา เทียนเจษฎา (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้
วิทยาการคำนวณ ระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน.
- พิสมัย หาญมงคลพิพัฒน์. (2561). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบเกม A Study of
Game based Learning. การประชุมหาญใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9,
1129-1138.
- พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, พระบาทสมเด็จพระ. (2515). บทละครเรื่อง อุนรุท พระราชนิพนธ์
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ภรณ์ ศิริวิศาลสุวรรณ. (2562). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัล สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ดุขุฎิบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มงคล ภัทรนุตตะ. (2556). Training handbook : เทรนนิ่งแบบมืออาชีพ. นนทบุรี: ธิงค์ ปียอนด์.
- มนชนก รัตนจำนงค์. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ ด้วยรูปแบบการสอนทางตรงผสมผสานทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มนสิข สิทธิสมบุรณ์. (2563). การพัฒนาหลักสูตร มโนทัศน์ และการประยุกต์ใช้. พระนครศรีอยุธยา: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานิช บุญทองเล็ก. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ไทยสู่ความเป็นพลเมืองโลก. (วิทยานิพนธ์ดุขุฎิบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มารุต พัฒนา. (2558). การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จริยสุนิทวงศ์การพิมพ์.
- มารุต พัฒนา. (2562). แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- มารุต พัฒนา. (2567). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุขุฎิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- รุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงษ์. (2557). เอกสารประกอบการสัมมนา แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนที่อิงมาตรฐาน. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีอุดรธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 3.
- เรณู โกสินานนท์. (2548). นาฏยศัพท์ ภาษาทำนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2543). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณศิริ ชูระแพง. (2560). **การพัฒนากิจกรรมการฝึกอบรมโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันผ่านระบบสังคมออนไลน์สำหรับธุรกิจ เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านคลังสินค้าและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของพนักงานในองค์กรธุรกิจ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร** (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรารณ อางคำไพ. (2565). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK)**. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรัตน์ แก้วอุไร. (2564). **การพัฒนาหลักสูตร : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี. **หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี)ปรับปรุง พ.ศ. 2562**. [ม.ป.ท.]: [ม.ป.พ.].
- วิลาวัลย์ โพธิ์ทอง. (2561). **พื้นฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ปีพีเค พรินต์ติ้ง จำกัด.
- ศิลป์ปวิชญ์ จันท์พุท. (2560). **ผลการฝึกอบรมแบบผสมผสานร่วมกับการใช้เทคโนโลยีการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆที่มีต่อความสามารถในการออกแบบอินโฟกราฟิกของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม. (2562). **หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562)**. นครปฐม: วิทยาลัยนาฏศิลป สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม.
- สมคิด บางโม. (2559). **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม**. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2555). **การวัดผลการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สำนวน คุณพล. (2566). **การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1: วารสารศึกษาศาสตร์ มจร, ปีที่ 11 (ฉบับที่ 2), 247**. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/edj/article/view/261853/182550>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการการศึกษาศาสตร์แห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ ปีพุทธศักราช 2561 - 2580**. [ม.ป.ท.]: [ม.ป.พ.].
- สุนันทา คันธานนท์. (2561). **การจัดการฝึกอบรมและสัมมนา**. ภูเก็ต: สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- สุภาวดี โพธิเวชกุล. (2537). **อาศรมศึกษาทางนาฏศิลป์ไทย**. กรุงเทพฯ: สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรรัตน์ ศรีสง. (2559). **การพัฒนาชุดฝึกอบรมแบบผสมผสาน เรื่อง การใช้งานโปรแกรมระบบสารสนเทศสำหรับครู โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา**. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อิสริชัย พรหมเสน และพงศธร ช้อนทอง. (2564). **กระบวนการร่ำลงสร่งสุหรัย กรณีศึกษา คุณครูวิระชัย มีบ่อทรัพย์**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรบัณฑิต). จันทบุรี: วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- Carter V. Good, (1973). **Dictionary of Education**. New York: MCGraw-Hill.
- Taba, H. (1962). **Curriculum Development**. New York: Harcourt, Brace & World, Inc.
- Tyler, R. W. (1949). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago: The university of Chicago press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ด้านนาฏศิลป์ไทย

1.1 รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญญาพิทักษ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประวิทย์ ฤทธิบุญ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและงานวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ริสสวัณ อรชุน อาจารย์สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2. ด้านหลักสูตรและการสอน

รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. ด้านการวัดและประเมินผล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพนงค์ กุลเกตุ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและงานวิจัย วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับการแสดง ชุด รำลงสรสุหรัย (กรณีศึกษา)

นายวีระชัย มีบ่อทรัพย์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขนพระ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่สอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุหรัย

1. นางรัตติยะ วิกสิตพงศ์ (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย) ปีพุทธศักราช 2560) ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (ละครพระ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2. รองศาสตราจารย์นฤมล ชันสัมฤทธิ์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (ละครพระ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3. นางนันทา น้อยนิตย์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (ละครพระ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างหนังสือราชการ

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๙/๑๙๙

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๑๑ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสุนัน

เนื่องด้วย นางสาวพิมลสิริ วงศ์ชูชัยสถิต รหัสนักศึกษา ๑๑๖๔๗๐๗๑๐๐๒-๓ นักศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์
อยู่ระหว่างจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานะ บุญทองเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ
จึงขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัยดังกล่าว และขอเข้าพบในช่วงเดือนกันยายน
๒๕๖๖ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานะ บุญทองเล็ก)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

งานบัณฑิตศึกษาคณะฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๙ ๓๒๔๘

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๔๐๒๒

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๔/๒๖๓๔

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำบลคลองหก อำเภอลำลูกหลวง
จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๑ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากศิลปินแห่งชาติและผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์สิริ วงศ์ชูชัยสถิต รหัสนักศึกษา ๑๑๖๔๗๐๗๑๐๐๐๒-๓ นักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์
อยู่ระหว่างจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาโนช บุญทองเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา เก็บข้อมูลจากบุคลากรในสังกัดของ
ท่านในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ประกอบด้วยศิลปินแห่งชาติ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๔ ท่าน ดังนี้

๑. นางรัตติยะ วิภลิตพงศ์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (ละครพระ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย) ปีพุทธศักราช ๒๕๖๐
๒. นายวิระชัย มีบ่อทรัพย์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขนพระ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
๓. รองศาสตราจารย์ณัฏฐมล ชันสัมฤทธิ์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (ละครพระ)
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

๔. นางนันทา น้อยนิตย์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (ละครพระ) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน
ด้วยดี และขอบพระคุณอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาโนช บุญทองเล็ก)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

งานบัณฑิตศึกษาคณะฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๔ ๓๒๔๘

โทรสาร ๐ ๒๕๗๗ ๔๐๒๒

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๔/๒๖๓๔

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๑ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

เนื่องด้วย นางสาวพิมสิริ วงศ์ชูชัยสถิต รหัสนักศึกษา ๑๑๖๔๗๐๗๑๐๐๐๒-๓ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ อยู่ระหว่างจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานะ บุญทองเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าวิทยาลัยของท่านเป็นสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมในการศึกษาข้อมูล จึงขอความอนุเคราะห์นักศึกษาเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา (इन-ละครพระ ชั้นปริญญาตรีปีที่ ๑-๔ โดยขอเก็บข้อมูลในช่วงเดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ด้วยดี และขอบพระคุณอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานะ บุญทองเล็ก)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

งานบัณฑิตศึกษาคณะฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๔ ๓๒๔๘

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๔๐๒๒

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำหลักสูตร)									
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน			
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม									
สถานภาพ ☐ ผู้เชี่ยวชาญ ☐ ผู้บริหาร ☐ อาจารย์ประจำหลักสูตร	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย									
1. ท่านต้องการหลักสูตรฝึกอบรม รูปแบบใด ☐ การฝึกอบรมแบบบรรยาย ☐ การฝึกอบรมแบบสาธิต ☐ การฝึกอบรมแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง ☐ การฝึกอบรมแบบการฝึกปฏิบัติ	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.6	ใช้ได้	
2. เนื้อหา/ความรู้ เรื่องใดที่ท่านต้องการ ในหลักสูตรฝึกอบรม ☐ ความรู้เกี่ยวกับการลงทรง และการลงทรงในพระราชพิธี ☐ ความรู้เกี่ยวกับการรำลงทรง ☐ ความรู้เกี่ยวกับประวัติที่มา รูปแบบ องค์ประกอบการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย ☐ การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลง การแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย ☐ หลักการฝึกปฏิบัติท่ารำเบื้องต้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้	

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำหลักสูตร)								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
☐ การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย ☐ การแก้ไขข้อบกพร่องของท่ารำด้วยตนเอง								
3. วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม ☐ วิธีการสอนแบบบรรยาย ☐ วิธีการสอนแบบสาธิต ☐ วิธีการสอนแบบอภิปราย ☐ วิธีการสอนทักษะปฏิบัติของदेवीस् ☐ วิธีการสอนโดยใช้เกม ☐ วิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ ☐ วิธีการสอนแบบสะท้อนคิด ☐ วิธีการสอนแบบระดมสมอง ☐ วิธีการสอนแบบตั้งคำถาม ☐ วิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนความคิด	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
4. การวัดและประเมินผลแบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม ☐ วัดและประเมินผลโดยตนเอง ☐ วัดและประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ ☐ วัดและประเมินผลโดยครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำหลักสูตร)								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
☐ วัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ ☐ วัดและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ								
5. สื่อ/เอกสาร รูปแบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม ☐ เอกสารประกอบการอบรม ☐ สื่อวิดีโอทัศน์ทำรายการแสดง ☐ เครื่องเสียง ☐ สื่อคอมพิวเตอร์ ☐ Youtube ☐ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
6. สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม ☐ ห้องฝึกปฏิบัติ ☐ ห้องประชุม ☐ ห้องเรียน ☐ โรงละคร/เวทีสำหรับการจัดการแสดง ☐ ห้องโถง ☐ สนามหญ้า	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.6	ใช้ได้
7. จำนวนวันที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรม ☐ 2 วัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำหลักสูตร)								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
☐ 4 วัน ☐ 5 วัน ☐ 10 วัน ☐ 15 วัน ☐ 20 วัน								
8. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ ☐ 1 ชั่วโมง/ครั้ง ☐ 2 ชั่วโมง/ครั้ง ☐ 3 ชั่วโมง/ครั้ง ☐ 4 ชั่วโมง/ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นอื่นๆ ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
รวม							0.9	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย (สำหรับนักศึกษา)								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม								
1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง ☐ เพศทางเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. ระดับการศึกษา ☐ ชั้นปริญญาตรีปีที่ 1 ☐ ชั้นปริญญาตรีปีที่ 2 ☐ ชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 ☐ ชั้นปริญญาตรีปีที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. สถานภาพ ☐ เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าจากวิทยาลัย นาฏศิลป์สุพรรณบุรีหรือวิทยาลัย นาฏศิลป์อื่น ๆ ☐ เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าจากสถานศึกษาอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย								
1. ท่านต้องการหลักสูตรฝึกอบรม รูปแบบใด ☐ การฝึกอบรมแบบบรรยาย ☐ การฝึกอบรมแบบสาธิต	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.6	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการแสดง ชุต รำลงสรงสุหร่าย (สำหรับนักศึกษา)								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
☐ การฝึกอบรมแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง ☐ การฝึกอบรมแบบการฝึกปฏิบัติ								
2. เนื้อหา/ความรู้ เรื่องใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม ☐ ความรู้เกี่ยวกับการลงสรงและการลงสรงในพระราชพิธี ☐ ความรู้เกี่ยวกับการรำลงสรง ☐ ความรู้เกี่ยวกับประวัติที่มา รูปแบบ องค์ประกอบการแสดง ชุต รำลงสรงสุหร่าย ☐ การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลง การแสดง ชุต รำลงสรงสุหร่าย ☐ หลักการฝึกปฏิบัติท่ารำเบื้องต้น ☐ การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุต รำลงสรงสุหร่าย ☐ การแก้ไขข้อบกพร่องของท่ารำด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม ☐ วิธีการสอนแบบบรรยาย ☐ วิธีการสอนแบบสาธิต ☐ วิธีการสอนแบบอภิปราย ☐ วิธีการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์	+1	+1	+1	0	0	3	0.6	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย (สำหรับนักศึกษา)								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
☐ วิธีการสอนโดยใช้เกม ☐ วิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ ☐ วิธีการสอนแบบสะท้อนคิด ☐ วิธีการสอนแบบระดมสมอง ☐ วิธีการสอนแบบตั้งคำถาม ☐ วิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนความคิด								
4. การวัดและประเมินผลแบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม ☐ วัดและประเมินผลโดยตนเอง ☐ วัดและประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ ☐ วัดและประเมินผลโดยครู ☐ วัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ ☐ วัดและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. สื่อ/เอกสาร รูปแบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม ☐ เอกสารประกอบการอบรม ☐ สื่อวีดิทัศน์ทำรายการแสดง ☐ เครื่องเสียง ☐ สื่อคอมพิวเตอร์ ☐ Youtube	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย (สำหรับนักศึกษา)								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	
☐ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI								
6. สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม ☐ ห้องฝึกปฏิบัติ ☐ ห้องประชุม ☐ ห้องเรียน ☐ โรงละคร/เวทีสำหรับการจัดการแสดง ☐ ห้องโถง ☐ สนามหญ้า	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.6	ใช้ได้
7. จำนวนวันที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรม ☐ 2 วัน ☐ 4 วัน ☐ 5 วัน ☐ 10 วัน ☐ 15 วัน ☐ 20 วัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ ☐ 1 ชั่วโมง/ครั้ง ☐ 2 ชั่วโมง/ครั้ง ☐ 3 ชั่วโมง/ครั้ง ☐ 4 ชั่วโมง/ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการแสดง ชูต รำลงทรงสุหร่าย (สำหรับนักศึกษา)								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวม คะแนน	IOC	ผลการ พิจารณา
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นอื่นๆ ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชูต รำลงทรงสุหร่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
รวม							0.9	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) (สำหรับคุณครูวิระชัย มีบ่อทรัพย์)								
ข้อความถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย								
คำสัมภาษณ์ 1 การแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย มีประวัติที่มาอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คำสัมภาษณ์ 2 การแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย มีประวัติการสืบทอดอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คำถามที่ 3 การคัดเลือกผู้แสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย มีการคัดเลือกอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คำถามที่ 4 การแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย มีรูปแบบและองค์ประกอบการแสดงอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับเทคนิควิธีการถ่ายทอดท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย								
คำสัมภาษณ์ 1 เทคนิควิธีการ ถ่ายทอดท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย จากรุ่นครูสู่ครูเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คำสัมภาษณ์ 2 การเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย มีวิธีการอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
คำสัมภาษณ์ 3 วิธีการฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย มีขั้นตอนอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
รวม							1	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมิน คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
ส่วนที่ 1 คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย								
1. หลักการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. จุดมุ่งหมายการอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. โครงสร้าง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. ขอบข่ายเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. เวลาการอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. แนวดำเนินการจัดอบรม	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6	ใช้ได้
7. กิจกรรมการอบรม	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6	ใช้ได้
8. การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
9. โครงสร้างแผนการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ส่วนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้								
1. แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย								
- สารสำคัญ/ความคิดรวบยอด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สารการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- วิธีการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สื่อการสอน/อุปกรณ์ที่ใช้จัดการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- การวัดและประเมินผล	+1	+1	0	+1	0	3	0.6	ใช้ได้
- บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/บันทึกหลังสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมิน คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุต รำลงสรงสุหร่าย								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
- แบบประเมินกิจกรรม “เผยแพร่ความคิด”	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- เอกสารประกอบการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การฝึกปฏิบัติการร้องเพลงการแสดง ชุต รำลงสรงสุหร่าย								
- สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- วิธีการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สื่อการสอน/อุปกรณ์ที่ใช้จัดการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
- บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/บันทึกหลังสอน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- แบบทดสอบการจับคู่เนื้อเพลงการแสดง ชุต รำลงสรงสุหร่ายกับความหมายของเนื้อเพลง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบประเมินทักษะปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุต รำลงสรงสุหร่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การฝึกปฏิบัติทำรำการแสดง ชุต รำลงสรงสุหร่าย ครั้งที่ 1								
- สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมิน คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย								
ข้อความถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
- วิธีการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สื่อการสอน/อุปกรณ์ที่ใช้จัดการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
- บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/บันทึกหลังสอน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- แบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบสังเกตพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย ครั้งที่ 2								
- สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- วิธีการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สื่อการสอน/อุปกรณ์ที่ใช้จัดการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
- บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/บันทึกหลังสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบสังเกตพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมิน คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย								
ข้อความ	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
5. แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย ครั้งที่ 3								
- สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- วิธีการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สื่อการสอน/อุปกรณ์ที่ใช้จัดการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
- บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/บันทึกหลังสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบสังเกตพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย ครั้งที่ 4								
- สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- วิธีการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สื่อการสอน/อุปกรณ์ที่ใช้จัดการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมิน คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย								
ข้อความถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
- บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/บันทึกหลังสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบสังเกตพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7. แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย ครั้งที่ 5								
- สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- วิธีการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สื่อการสอน/อุปกรณ์ที่ใช้จัดการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
- บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/บันทึกหลังสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบสังเกตพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8. แผนการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย ครั้งที่ 6								
- สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- วิธีการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมิน คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่าย								
ข้อความ	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
- กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สื่อการสอน/อุปกรณ์ที่ใช้จัดการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
- บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/บันทึกหลังสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบสังเกตพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9. แผนการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง มองผ่านกล้อง								
- สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- วิธีการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สื่อการสอน/อุปกรณ์ที่ใช้จัดการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
- บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/บันทึกหลังสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบประเมินการเขียนผลการปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่าย ของนักศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบบันทึกข้อมูลการส่งงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมิน คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย								
ข้อความ	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
ของนักศึกษา								
10. แผนการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง การนำเสนอการแสดงผลสัมฤทธิ์								
- สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- วิธีการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- สื่อการสอน/อุปกรณ์ที่ใช้จัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
- การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
- บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้/บันทึกหลังสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบประเมินทักษะการปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
- แบบบันทึกผลการนำเสนอการแสดงผลสัมฤทธิ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
รวม							0.9	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ
ในประเมินคู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่าย

รายการ	ข้อเสนอแนะ
ส่วนที่ 1 คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่าย	
1. หลักการ	-
2. จุดมุ่งหมายการอบรม	ให้พิจารณาเรื่องการตั้งจุดมุ่งหมายเรื่องของการมีทัศนคติที่ดีต่อการร่วมกันอนุรักษ์ สืบสานการแสดงนาฏศิลป์ไทยว่าจะใช้เครื่องมือใดในการประเมิน เนื่องจากหากใช้แบบสอบถามความพึงพอใจอาจจะไม่สามารถสะท้อนถึงทัศนคติได้
3. โครงสร้าง	-
4. ขอบข่ายเนื้อหา	-
5. เวลาการอบรม	-
6. แนวดำเนินการจัดอบรม	-
7. กิจกรรมการอบรม	-
8. การวัดและประเมินผล	-
9. โครงสร้างแผนการเรียนรู้	-
ส่วนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้	
1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	1. เอกสารประกอบการฝึกอบรม หัวข้อ “การลงสรงและประเพณีการลงสรง” ผู้เชี่ยวชาญที่อ้างถึงขณะนี้ไม่มีตำแหน่งเป็นศิลปินแห่งชาติ ให้เพิ่มข้อมูลในส่วนนี้ 2. เอกสารประกอบการฝึกอบรม หัวข้อ “ประวัติที่มาของการแสดง” ยังขาดข้อมูลว่าใครเป็นผู้ประดิษฐ์ท่ารำ 3. เกณฑ์การวัดและประเมินผล ไม่ควรระบุ “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ควรระบุเป็นระดับคุณภาพ เช่น ดีมาก ดี พอใช้ หรือปรับปรุง เป็นต้น
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมข้อที่ 2 คำว่า Process หมายถึงกระบวนการ ใช้สำหรับครูผู้สอน แต่ถ้าใช้ Practice ใช้กับนักศึกษา หมายถึงปฏิบัติ

รายการ	ข้อเสนอแนะ
	2. เกณฑ์การวัดและประเมินผล ไม่ควรระบุ ว่า “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ควรระบุเป็นระดับคุณภาพ เช่น ดีมาก ดี พอใช้ หรือปรับปรุง เป็นต้น
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	ภาคผนวก ให้ใส่ภาพถ่ายทำรำหลักให้สอดคล้องกับการประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เพื่อให้ทราบว่าจะประเมินทำรำได้บ้าง
4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	1. ภาคผนวก ให้ใส่ภาพถ่ายทำรำหลักให้สอดคล้องกับการประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เพื่อให้ทราบว่าจะประเมินทำรำได้บ้าง 2. เกณฑ์การวัดและประเมินผล ไม่ควรระบุ ว่า “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ควรระบุเป็นระดับคุณภาพ เช่น ดีมาก ดี พอใช้ หรือปรับปรุง เป็นต้น
5. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	1. ภาคผนวก ให้ใส่ภาพถ่ายทำรำหลักให้สอดคล้องกับการประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เพื่อให้ทราบว่าจะประเมินทำรำได้บ้าง 2. เกณฑ์การวัดและประเมินผล ไม่ควรระบุ ว่า “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ควรระบุเป็นระดับคุณภาพ เช่น ดีมาก ดี พอใช้ หรือปรับปรุง เป็นต้น
6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	1. ภาคผนวก ให้ใส่ภาพถ่ายทำรำหลักให้สอดคล้องกับการประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เพื่อให้ทราบว่าจะประเมินทำรำได้บ้าง 2. เกณฑ์การวัดและประเมินผล ไม่ควรระบุ ว่า “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ควรระบุเป็นระดับคุณภาพ เช่น ดีมาก ดี พอใช้ หรือปรับปรุง เป็นต้น
7. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	1. ภาคผนวก ให้ใส่ภาพถ่ายทำรำหลักให้สอดคล้องกับการประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เพื่อให้ทราบว่าจะประเมินทำรำได้บ้าง

รายการ	ข้อเสนอแนะ
	2. เกณฑ์การวัดและประเมินผล ไม่ควรระบุว่า “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ควรระบุเป็นระดับคุณภาพ เช่น ดีมาก ดี พอใช้ หรือปรับปรุง เป็นต้น
8. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	1. ภาคผนวก ให้ใส่ภาพถ่ายทำร่ำหลักให้สอดคล้องกับการประเมินทักษะการปฏิบัติทำร่ำ เพื่อให้ทราบว่าจะประเมินทำร่ำได้บ้าง 2. เกณฑ์การวัดและประเมินผล ไม่ควรระบุว่า “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ควรระบุเป็นระดับคุณภาพ เช่น ดีมาก ดี พอใช้ หรือปรับปรุง เป็นต้น
9. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	เกณฑ์การวัดและประเมินผล ไม่ควรระบุว่า “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ควรระบุเป็นระดับคุณภาพ เช่น ดีมาก ดี พอใช้ หรือปรับปรุง เป็นต้น
10. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	เกณฑ์การวัดและประเมินผล ไม่ควรระบุว่า “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ควรระบุเป็นระดับคุณภาพ เช่น ดีมาก ดี พอใช้ หรือปรับปรุง เป็นต้น

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจ ในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม								
1.1 ระดับการศึกษา ☐ ชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 ☐ ชั้นปริญญาตรีปีที่ 4	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.6	ใช้ได้
1.2 สถานภาพ ☐ เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าจากวิทยาลัย นาฏศิลป์สุพรรณบุรีหรือ วิทยาลัยนาฏศิลป์อื่น ๆ ☐ เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าจากสถานศึกษาอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ตอนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย								
2.1 ด้านครูผู้สอน								
1. ความพร้อมและการเตรียมตัว ของครูผู้สอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. เทคนิคหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้ ของครูผู้สอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. การให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ ท่ารำ หรือการตอบคำถามของครูผู้สอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจ ในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
5. การแต่งกายและบุคลิกภาพของครูผู้สอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2.2 ด้านความรู้								
1. ความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย <i>ก่อนการฝึกอบรม</i>	+1	+1	+1	-1	-1	1	0.2	ใช้ไม่ได้
2. ความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย <i>หลังการฝึกอบรม</i>	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพในอนาคต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. การนำความรู้ไปเผยแพร่หรือถ่ายทอดให้กับผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม								
1. ความสอดคล้องของกิจกรรมการฝึกอบรมกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2. ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับขั้นตอนในการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. ความยืดหยุ่นหรือการปรับกิจกรรมตามความเหมาะสมของสถานการณ์การฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. ความหลากหลายของกิจกรรมในการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5. ประโยชน์หรือความรู้จากการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่าคะแนน IOC สรุปผลประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจ ในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย								
ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ผลรวมคะแนน	IOC	ผลการพิจารณา
2.4 ด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร								
1. สถานที่ในการฝึกอบรม	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
2. ระยะเวลาในการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. อาหารและน้ำดื่มระหว่างฝึกอบรม	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ								
3.1 ด้านครูผู้สอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3.2 ด้านความรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3.3 ด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3.4 ด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร	+1	+1	+1	+1	-1	3	1	ใช้ได้
รวม							0.9	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่า IOC ที่ได้รับต้องเกิน 0.50 ขึ้นไป

ภาคผนวก ง
เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

COA No. 04

RMUTT_REC No. Exp 04/67

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
39 หมู่ที่ 1 ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12110 โทร. 0-2549-4640

เอกสารรับรองการพิจารณาแบบเร็ว

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีดำเนินการให้การรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline และ International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice หรือ ICH-GCP

ชื่อโครงการวิจัย: : การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสูงห่วย

รหัสโครงการวิจัย: Exp 04/67

ผู้วิจัยหลัก: นางสาวพิมพ์ลิริ วงศ์ชูชัยสถิต

สังกัดหน่วยงาน: คณะศิลปกรรมศาสตร์

วิธีทบทวน: แบบเร็ว (Expedited)

รายงานความก้าวหน้า: ส่งรายงานความก้าวหน้าสิ้นสุดการวิจัย หรือไม่เกิน 1 ปี

เอกสารรับรอง: 1. โครงการวิจัย เวอร์ชัน 3 ฉบับลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2567

2. เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย เวอร์ชัน 3 ฉบับลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2567

3. เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย เวอร์ชัน 3 ฉบับลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2567

4. แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และคู่มือหลักสูตรฝึกอบรม เวอร์ชัน 3 ฉบับลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2567

5. ประวัติผู้วิจัยและใบประกาศผ่านการอบรม

ลงนาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พิชญ์ ต่วนภูษา)

อธิการบดีประธานกรรมการ

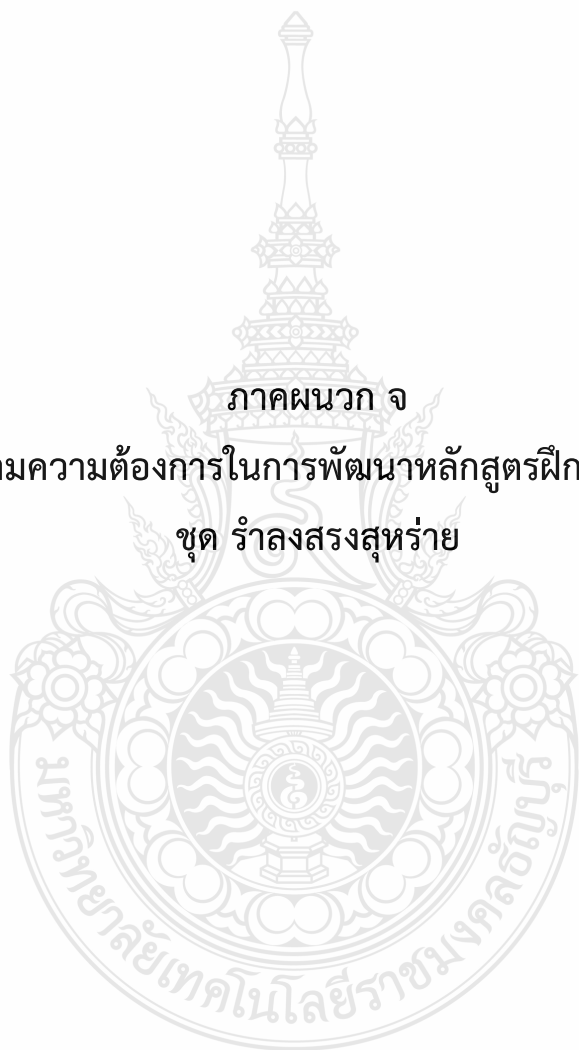
วันที่รับรอง: 27 ก.พ. 2567

วันหมดอายุ: 26 ก.พ. 2568

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง

ชุด รำลงทรงสุหร่าย

แบบสอบถามความต้องการ
ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำหลักสูตร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำหลักสูตร วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย

2. แบบสอบถามนี้ มี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย

3. โปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ข้อมูลของท่านจะเป็นความลับในการศึกษา และการรายงานผลการตอบแบบสอบถามจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาระบุข้อมูลโดยการทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

สถานภาพ

☐ ผู้เชี่ยวชาญ ☐ ผู้บริหาร ☐ อาจารย์ประจำหลักสูตร

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย

คำชี้แจง กรุณาระบุข้อมูลโดยการทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ตามความต้องการ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)

1. ท่านต้องการหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบใด

☐ การฝึกอบรมแบบบรรยาย ☐ การฝึกอบรมแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง

- ☐ การฝึกอบรมแบบสาธิต ☐ การฝึกอบรมแบบการฝึกปฏิบัติ

2. เนื้อหา/ความรู้ เรื่องใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม

- ☐ ความรู้เกี่ยวกับการลงสรและการลงสรในพระราชพิธี
- ☐ ความรู้เกี่ยวกับการรำลงสร
- ☐ ความรู้เกี่ยวกับประวัติที่มา รูปแบบ องค์ประกอบการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่าย
- ☐ การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่าย
- ☐ หลักการฝึกปฏิบัติทำรำเบื้องต้น
- ☐ การฝึกปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่าย
- ☐ การแก้ไขข้อบกพร่องของท่ารำด้วยตนเอง

3. วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม

- ☐ วิธีการสอนแบบบรรยาย ☐ วิธีการสอนแบบสาธิต
- ☐ วิธีการสอนแบบอภิปราย ☐ วิธีการสอนทักษะปฏิบัติของदेवी
- ☐ วิธีการสอนโดยใช้เกม ☐ วิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ
- ☐ วิธีการสอนแบบสะท้อนคิด ☐ วิธีการสอนแบบระดมสมอง
- ☐ วิธีการสอนแบบตั้งคำถาม ☐ วิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4. การวัดและประเมินผลแบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม

- ☐ วัดและประเมินผลโดยตนเอง ☐ วัดและประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ
- ☐ วัดและประเมินผลโดยครู ☐ วัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ
- ☐ วัดและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ

5. สื่อ/เอกสาร รูปแบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม

- ☐ เอกสารประกอบการอบรม ☐ สื่อวีดิทัศน์ทำรำการแสดง
- ☐ เครื่องเสียง ☐ สื่อคอมพิวเตอร์
- ☐ Youtube ☐ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI

6. สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม

- ☐ ห้องฝึกปฏิบัติ ☐ ห้องประชุม
- ☐ ห้องเรียน ☐ โรงละคร/เวทีสำหรับการจัดการแสดง

☐ ห้องโถง

☐ สนามหญ้า

7. จำนวนวันที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรม

☐ 2 วัน

☐ 4 วัน

☐ 5 วัน

☐ 10 วัน

☐ 15 วัน

☐ 20 วัน

8. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ

☐ 1 ชั่วโมง/ครั้ง

☐ 2 ชั่วโมง/ครั้ง

☐ 3 ชั่วโมง/ครั้ง

☐ 4 ชั่วโมง/ครั้ง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำ
ลงทรงสุหร่าย

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามความต้องการ
ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย
สำหรับนักศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย

2. แบบสอบถามนี้ มี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย

3. โปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ข้อมูลของท่านจะเป็นความลับในการศึกษา และการรายงานผลการตอบแบบสอบถามจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาระบุข้อมูลโดยการทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

☐ เพศทางเลือก

2. ระดับการศึกษา

☐ ชั้นปริญญาตรีปีที่ 1

☐ ชั้นปริญญาตรีปีที่ 2

☐ ชั้นปริญญาตรีปีที่ 3

☐ ชั้นปริญญาตรีปีที่ 4

3. สถานภาพ

☐ เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
จากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรีหรือวิทยาลัยนาฏศิลป์อื่น ๆ

- ☐ เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าจาก
สถานศึกษาอื่น

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย
คำชี้แจง กรุณาระบุข้อมูลโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความต้องการ (เลือกตอบได้มากกว่า 1
ตัวเลือก)

1. ท่านต้องการหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบใด

- ☐ การฝึกอบรมแบบบรรยาย ☐ การฝึกอบรมแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง
☐ การฝึกอบรมแบบสาธิต ☐ การฝึกอบรมแบบการฝึกปฏิบัติ

2. เนื้อหา/ความรู้ เรื่องใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม

- ☐ ความรู้เกี่ยวกับการลงทรงและการลงทรงในพระราชพิธี
☐ ความรู้เกี่ยวกับการรำลงทรง
☐ ความรู้เกี่ยวกับประวัติที่มา รูปแบบ องค์ประกอบการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย
☐ การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย
☐ หลักการฝึกปฏิบัติท่ารำเบื้องต้น
☐ การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย
☐ การแก้ไขข้อบกพร่องของท่ารำด้วยตนเอง

3. วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม

- ☐ วิธีการสอนแบบบรรยาย ☐ วิธีการสอนแบบสาธิต
☐ วิธีการสอนแบบอภิปราย ☐ วิธีการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์
☐ วิธีการสอนโดยใช้เกม ☐ วิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ
☐ วิธีการสอนแบบสะท้อนคิด ☐ วิธีการสอนแบบระดมสมอง
☐ วิธีการสอนแบบตั้งคำถาม ☐ วิธีการสอนแบบแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4. การวัดและประเมินผลแบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม

- ☐ วัดและประเมินผลโดยตนเอง ☐ วัดและประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ

- ☐ วัดและประเมินผลโดยครู ☐ วัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ
- ☐ วัดและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ

5. สื่อ/เอกสาร รูปแบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม

- ☐ เอกสารประกอบการอบรม ☐ สื่อวิดีโอทัศน์ทำรายการแสดง
- ☐ เครื่องเสียง ☐ สื่อคอมพิวเตอร์
- ☐ Youtube ☐ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI

6. สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม

- ☐ ห้องฝึกปฏิบัติ ☐ ห้องประชุม
- ☐ ห้องเรียน ☐ โรงละคร/เวทีสำหรับการจัดการแสดง
- ☐ ห้องโถง ☐ สนามหญ้า

7. จำนวนวันที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรม

- ☐ 2 วัน ☐ 4 วัน
- ☐ 5 วัน ☐ 10 วัน
- ☐ 15 วัน ☐ 20 วัน

8. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ

- ☐ 1 ชั่วโมง/ครั้ง ☐ 2 ชั่วโมง/ครั้ง
- ☐ 3 ชั่วโมง/ครั้ง ☐ 4 ชั่วโมง/ครั้ง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด
รำลงสร่งสุหร่าย

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

สำหรับคุณครูวิระชัย มีป่อทรัพย์

หัวข้อวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลง

สุหร่าย

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย

คำสัมภาษณ์ 1 การแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย มีประวัติที่มาอย่างไร

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

คำสัมภาษณ์ 2 การแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย มีประวัติการสืบทอดอย่างไร

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

คำถามที่ 3 การคัดเลือกผู้แสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย มีการคัดเลือกอย่างไร

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

คำถามที่ 4 การแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย มีรูปแบบและองค์ประกอบการแสดงอย่างไร
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับเทคนิควิธีการถ่ายทอดทำรำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย
คำสัมภาษณ์ 1 เทคนิควิธีการถ่ายทอดทำรำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย จากรุ่นครูสู่ครูเป็น
อย่างไร
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

คำสัมภาษณ์ 2 การเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย มี
วิธีการอย่างไร
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

คำสัมภาษณ์ 3 วิธีการฝึกปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย มีขั้นตอนอย่างไร
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

ผลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

สำหรับคุณครูวีระชัย มีป่อทรัพย์

หัวข้อวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย

คำสัมภาษณ์ที่ 1 การแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย มีประวัติที่มาอย่างไร

ผลการให้คำสัมภาษณ์ การแสดงลงทรงสุหร่ายชุดนี้ใช้ในการแสดงละครในเรื่อง อุนรุท ตอน อัมสม เรื่องราวกล่าวถึงพระอุนรุท ได้อาบน้ำแต่งตัวก่อนที่จะไปพบกับนางเอกซึ่งก็คือนางอสุสา เป็นการแสดงที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ได้พระราชทานพระบรมราชโองการ เรื่อง อุนรุท หลังจากนั้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ได้ทรงให้เจ้าจอมมารดาแย้ม พระสนมของท่าน ถ่ายทอดทำรำลงทรงสุหร่ายนี้ให้กับลูกศิษย์ และเนื่องจากลูกศิษย์คนนี้มีฝีมือ มีความสามารถจึงยกชื่อให้ว่า “แย้ม” หรือเรียกกันว่า “หม่อมครูแย้ม (อิเหนา)” เมื่อหม่อมครูแย้ม (อิเหนา) ได้เป็นครูสอนที่วังสวนกุหลาบ ท่านได้ถ่ายทอดทำรำให้กับคุณครูมูล ยมะคุปต์ ต่อมาเมื่อคุณครูมูล ได้เข้าสอนที่โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ ท่านได้ถ่ายทอดทำรำนี้ให้กับครูอิง หรือคุณครูอุดม กุลเมธพนธ์ การแสดงชุดนี้ไม่ได้ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยนาฏศิลป์ แต่เป็นการแสดงที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

คำสัมภาษณ์ที่ 2 การแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย มีประวัติการสืบทอดอย่างไร

ผลการให้คำสัมภาษณ์ เป็นกระบวนการทำรำที่สืบทอดต่อกันมาจากวังสวนกุหลาบ ที่คุณครูมูล ยมะคุปต์ ถ่ายทอดให้กับคุณครูอุดม กุลเมธพนธ์ หลังจากนั้นคุณครูอุดม กุลเมธพนธ์ ได้ถ่ายทอดทำรำต่อให้กับคุณครูวีระชัย มีป่อทรัพย์ โดยคุณครูอุดม ได้ถ่ายทอดกระบวนการทำรำการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย ให้ครั้งแรกเมื่อคุณครูอุดมได้ออกไปสอนรำกับคุณครูกฤษณา ภักดีเทวา ให้กับนักเรียนในช่วงวันหยุด โดยมีครูวีระชัยเป็นผู้ช่วย ระหว่างพักครูอุดมได้ต่อทำรำให้ โดยมีครูกฤษณา คอยช่วยบอกบทขณะต่อทำรำ หลังจากนั้นได้บันทึกวิดีโอไว้ นอกจากนี้ ในทุก ๆ เช้า ขณะที่คุณครูอุดมฝึกซ้อมทำรำโดยมีคุณครูวีระชัย

ร่วมฝึกซ้อมด้วยนั้น หลังจากที่เราเพลงช้า-เพลงเร็ว เพื่อฝึกกำลังขาแล้ว ครูอุดมก็จะต่อทำรำเพลงต่าง ๆ รวมถึงทบทวนท่ารำการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่ายให้ครูวีระชัยด้วย สาเหตุที่คุณครูมอบวิชาความรู้ชุดนี้ให้ คาดว่าครูอุดม น่าจะเห็นถึงความกตัญญูของครูวีระชัย ประกอบกับต้องการให้ครูวีระชัยได้มีวิชาความรู้เพื่อเป็นอาวุธติดตัว อีกทั้งเห็นว่าในบรรดาลูกศิษย์ ครูวีระชัย มีลักษณะที่จะเป็นครูผู้สอนมากกว่าเป็นศิลปินบนเวที หลังจากนั้นคุณครูวีระชัย ได้ถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์เนื่องในโอกาสต่าง ๆ อีก 4 คน ได้แก่ นายพัชรพล เหล่าดี เพื่อใช้ในการแสดงผลงานการศึกษารายวิชาเอกศิลปนิพนธ์ ของนักศึกษาปริญญาโท สาขานาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ นายอิสริย พรหมเสน เพื่อใช้ในการแสดงศิลปนิพนธ์ ของนักศึกษาปริญญาตรี สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี นางสาวณัฐมน พรหมจำปา เพื่อใช้ในการแสดงปริญญาานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ โดยนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนางสาวพิมสิริ วงศ์ชูชัยสถิต เพื่อให้มีวิชาความรู้ติดตัวและใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ของการศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

คำสัมภาษณ์ที่ 3 การคัดเลือกผู้แสดง ชุด รำลงสรสุหร่าย มีการคัดเลือกอย่างไร

ผลการให้คำสัมภาษณ์ เนื่องจากการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่าย เป็นการแสดงรำเดี่ยว ผู้แสดงจะต้องเป็นผู้มีฝีมือ จะต้องมีความรู้พื้นฐานของการรำที่ดี มีปฏิภาณไหวพริบ มีความเฉลียวฉลาด มีทักษะเกี่ยวกับท่วงท่าลีลา การเล่นเท้าและการใช้จังหวะเข้าต่าง ๆ จะทำให้การแสดงออกมาสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังจะต้องมีรูปร่างหน้าตาที่ดี เพื่อจะให้เหมาะสมกับบทบาทพระเอก เหมือนกับบทประพันธ์ที่กล่าวไว้ว่า พระอนุรุทเป็นพระเอกที่มีรูปร่างงาม อีกทั้งยังมีการคัดเลือกลูกศิษย์จากอุปนิสัย ครูในสมัยโบราณจะเลือกลูกศิษย์ที่เป็นที่รัก สามารถไว้วางใจได้ และเห็นว่าลูกศิษย์คนนั้นเมื่อได้รับถ่ายทอดไปแล้วจะสามารถเก็บรักษาท่ารำไว้ได้ ไม่เป็นคนอวดดี โดยจะสังเกตได้ว่าคุณครูอุดม กุลเมธพนธ์ มีลูกศิษย์หลายคนที่มีชื่อเสียงแต่ท่านไม่ได้ถ่ายทอดกระบวนท่ารำนี้ให้ ท่านถ่ายทอดท่ารำนี้ให้ไว้เฉพาะแค่คุณครูวีระชัย มีบ่อทรัพย์เท่านั้น ซึ่งน่าจะมีเหตุผล 2 ประการ คือ เป็นเพราะคุณครูเป็นคนที่มีมักจะเก็บรักษาท่ารำหรือคอยฟังสิ่งที่คุณครูสอน โดยไม่เปลี่ยนแปลง และคุณครูอุดม กุลเมธพนธ์ น่าจะอยากให้คุณครู วีระชัย มีบ่อทรัพย์ มีความรู้เป็นอาวุธติดตัว

คำสัมภาษณ์ที่ 4 การแสดง ชุด รำลงสรสุหร่าย มีรูปแบบและองค์ประกอบการแสดงอย่างไร

ผลการให้คำสัมภาษณ์ รูปแบบการแสดงจะยึดขนบธรรมเนียมตามรูปแบบการแสดงละครใน ที่จะต้องเน้นในเรื่องของการรำ ที่จะต้องมีความประณีต สวยงาม ซึ่งการแสดง ชุด รำลงสรสุหร่าย นั้น ในตอนเริ่มต้นจะใช้เพลงต้นเข้ามา รำออกมาหน้าเวที ตามด้วยการร้องเพลงลงสรสุหร่ายประกอบกับการรำลงสร เป็นการอาบน้ำ การทรงพระสุคันธ์ คือ การประพรมเครื่องหอมทั่วร่างกาย และการ

ทรงเครื่อง คือ การแต่งตัวแบบยืนเครื่อง และจะมีความพิเศษในช่วงท่าย คือจะใช้เพลงเสมอมาประกอบกับบทร้อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเดินทาง ผู้แสดงจะใช้ผู้แสดงหญิงหรือชาย ที่ฝึกหัดโขนหรือละครพระที่มีทักษะด้านการรำที่ดี การแต่งกายจะแต่งกายตามบทประพันธ์ คือจะแต่งกายยืนเครื่อง พระขนวยาวสีเหลือง วงดนตรีจะใช้เป็นวงปี่พาทย์ไม้นวม มีอุปกรณ์ประกอบการแสดง ได้แก่ เตียง อ่างน้ำ ชันน้ำ เครื่องพระสำอาง คันฉ่อง ตั่งและพานสำหรับวางอาวุธ และพระขรรค์

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับเทคนิควิธีการถ่ายถอดทำรายการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย

คำสัมภาษณ์ที่ 1 เทคนิควิธีการถ่ายถอดทำรายการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย จากรุ่นครูสู่ครูเป็นอย่างไร

ผลการให้คำสัมภาษณ์ ในช่วงเริ่มต้นครูอุดม กุลเมธพันธ์ ต่อทำรำให้ด้วยการรำนำ แล้วให้คุณครูวิระชัย มีบ่อทรัพย์ รำตาม หลังจากนั้นครูวิระชัย จะต้องกลับไปทบทวนด้วยตัวเอง ด้วยการฝึกท่องจำเนื้อเพลงให้ได้ ประกอบกับการเปิดเทปบันทึกเสียงเพื่อฝึกร้องเพลง ขณะที่ฝึกซ้อมทำรำในทุก ๆ เข้า จะมีการทบทวนเพลงการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย อยู่เสมอ ทุกครั้งที่ซ้อมรำครูอุดมจะคอยบอกคอยชี้แนะเรื่องของความถูกต้องของท่ารำ เพื่อให้ถูกต้องตามความหมายของเนื้อเพลง โดยจะเน้นเรื่องของการปฏิบัติท่ารำให้มีความสอดคล้องกับจังหวะและทำนองเพลงมากที่สุด เทคนิคการรำของครูอุดมที่ถ่ายทอด ให้ครูวิระชัยนั้น ท่านไม่ได้บอกกล่าวโดยตรงอย่างชัดเจน แต่จะเป็นการทำเพื่อให้ลูกศิษย์ดูเป็นตัวอย่าง เช่น การกำมือหลวม ๆ การชะอ้อนตัว และการใช้สายตา เพื่อแสดงให้เห็นถึงความหอม ความอ่อนหวาน และความสดชื่น ขณะที่ลงทรง การเล่นเท้าแบบต่าง ๆ ให้มีความกระฉับกระเฉง เป็นต้น

คำสัมภาษณ์ที่ 2 การเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย มีวิธีการอย่างไร

ผลการให้คำสัมภาษณ์ ในขั้นเริ่มต้นครูวิระชัย มีบ่อทรัพย์ จะสอนให้เข้าใจในประวัติที่มาและเนื้อเรื่องของการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย ว่ามีความเป็นมาอย่างไร สอนให้เข้าใจถึงบุคลิกและบทบาทของตัวละคร อีกทั้งรูปแบบและองค์ประกอบการแสดงด้านต่าง ๆ เพื่อให้ลูกศิษย์เข้าใจก่อน หลังจากนั้นให้ลูกศิษย์ได้ฝึกท่องจำเนื้อร้องและฝึกร้องเพลง รวมถึงจะต้องเข้าใจในความหมายของเนื้อร้องแต่ละคำเพื่อจะได้ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องตามความหมาย หลังจากนั้นครูวิระชัยจะให้วอร์มร่างกายด้วยการฝึกปฏิบัติท่าเบื้องต้น โดยเฉพาะขา ครูวิระชัยจะเน้นเรื่องการเดินเส้า เพื่อให้กล้ามเนื้อขาที่มีความแข็งแรงไม่ว่าจะเป็นลูกศิษย์ที่เรียนโขนพระหรือละครพระก็ตาม เนื่องจากการแสดงชุดนี้หากต้องการรำให้ดีเวลารำจะต้องมีความพริ้งเพรา ซึ่งเป็นผลมาจากการมีกล้ามเนื้อขาที่แข็งแรง

คำสัมภาษณ์ที่ 3 วิธีการฝึกปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย มีขั้นตอนอย่างไร

ผลการให้คำสัมภาษณ์ ครูวิระชัย มีบ่อทรัพย์ จะเริ่มต้นด้วยการต่อท่ารำทีละคำ ขณะที่ต่อจะคอยบอกรายละเอียดของท่ารำเพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้อง โดยจะให้ลูกศิษย์ร้องเองรำเองก่อน เพื่อเป็นการประเมิน

การร้องเพลง และความสอดคล้องระหว่างทำนองเพลงกับท่ารำ เมื่อได้แล้วจึงจะให้รำเข้ากับเพลง
ครูจะคอยประเมินการปฏิบัติท่ารำและคอยชี้แนะอยู่เสมอ หลังจากนั้นจะให้ลูกศิษย์ได้ลองฝึกรำกับ
พื้นที่หรือเวทีแสดง

ภาคผนวก ข

คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย

หลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุด รำลงสรงสุหร่าย

The curriculum of a training course on Longsong Suraj dance

จัดทำโดย
นางสาวพิมพ์สิริ วงศ์ชูชัยสทิต

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

วิธีสแกนคิวอาร์โค้ด (QR Code)

1. เปิดแอปพลิเคชัน Line

2. ไปที่เมนู "เพิ่มเพื่อน"

3. เลือกสแกน QR CODE

ภาคผนวก ซ
แบบสอบถามความพึงพอใจ
ในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุทนต์

แบบสอบถาม ความพึงพอใจ
ในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย
ณ วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย ของนักศึกษาสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย และตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
3. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ระดับการศึกษา

- ☐ ชั้นปริญญาตรีปีที่ 3 ☐ ชั้นปริญญาตรีปีที่ 4

1.2 สถานภาพ

- ☐ เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
จากวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี หรือวิทยาลัยนาฏศิลป์อื่น ๆ
- ☐ เป็นนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าจาก
สถานศึกษาอื่น

ตอนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
2.1 ด้านครูผู้สอน					
1. ความพร้อมและการเตรียมตัวของครูผู้สอน					
2. ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน					
3. เทคนิคหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้ของครูผู้สอน					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
4. การให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติท่ารำ หรือการตอบคำถามของครูผู้สอน					
5. การแต่งกายและบุคลิกภาพของครูผู้สอน					
2.2 ด้านความรู้					
1. ความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงสรสูงห่วย หลังการฝึกอบรม					
2. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพในอนาคต					
3. การนำความรู้ไปเผยแพร่หรือถ่ายทอดให้กับผู้อื่น					
2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม					
1. ความสอดคล้องของกิจกรรมการฝึกอบรมกับวัตถุประสงค์					
2. ความเหมาะสมของรูปแบบและลำดับขั้นตอนในการฝึกอบรม					
3. ความยืดหยุ่นหรือการปรับกิจกรรมตามความเหมาะสมของสถานการณ์การฝึกอบรม					
4. ความหลากหลายของกิจกรรมในการฝึกอบรม					
5. ประโยชน์หรือความรู้จากการฝึกอบรม					
2.4 ด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร					
1. สถานที่ในการฝึกอบรม					
2. ระยะเวลาในการฝึกอบรม					
3. ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม					
4. อาหารและน้ำดื่มระหว่างฝึกอบรม					

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3.1 ด้านครูผู้สอน

.....

.....

.....

.....

3.2 ด้านความรู้

.....

.....

.....

.....

3.3 ด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

.....

.....

.....

.....

3.4 ด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสูงห่วย

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	แปลผล	อันดับ
1. ด้านครูผู้สอน					
1	ความพร้อมและการเตรียมตัว ของครูผู้สอน	4.70	0.48	มากที่สุด	4
2	ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน	4.90	0.32	มากที่สุด	2
3	เทคนิคหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้ ของครูผู้สอน	4.70	0.48	มากที่สุด	4
4	การให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติท่ารำ หรือการตอบคำถามของครูผู้สอน	4.80	0.42	มากที่สุด	3
5	การแต่งกายและบุคลิกภาพ ของครูผู้สอน	5.00	0.00	มากที่สุด	1
รวมด้านครูผู้สอน		4.82	0.39	มากที่สุด	-
2. ด้านความรู้					
1	ความรู้เรื่องการแสดง ชุด รำลงสร สูงห่วยหลังการฝึกอบรม	4.50	0.71	มากที่สุด	2
2	การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน การศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ในอนาคต	4.50	0.53	มากที่สุด	2
3	การนำความรู้ไปเผยแพร่หรือถ่ายทอด ให้กับผู้อื่น	4.60	0.52	มากที่สุด	1
รวมด้านความรู้		4.53	0.57	มากที่สุด	-
3. ด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม					
1	ความสอดคล้องของกิจกรรม การฝึกอบรมกับวัตถุประสงค์	4.60	0.52	มากที่สุด	2
2	ความเหมาะสมของรูปแบบ และลำดับขั้นตอนในการฝึกอบรม	4.60	0.52	มากที่สุด	2

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	แปลผล	อันดับ
3	ความยืดหยุ่นหรือการปรับกิจกรรมตามความเหมาะสมของสถานการณ์การฝึกอบรม	4.60	0.52	มากที่สุด	2
4	ความหลากหลายของกิจกรรมในการฝึกอบรม	4.50	0.53	มากที่สุด	3
5	ประโยชน์หรือความรู้จากการฝึกอบรม	4.90	0.32	มากที่สุด	1
รวมด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม		4.64	0.48	มากที่สุด	-
4. ด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร					
1	อาคารสถานที่ในการฝึกอบรม	4.40	0.52	มาก	2
2	ระยะเวลาในการฝึกอบรม	4.20	0.63	มาก	3
3	ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม	4.50	0.53	มากที่สุด	1
4	อาหารและน้ำดื่มระหว่างฝึกอบรม	4.40	0.52	มาก	2
รวมด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร		4.38	0.54	มาก	-
รวม		4.61	0.51	มากที่สุด	-

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ด้านครูผู้สอน

1.1 คุณครูสอนละเอียดมากค่ะ ค่อย ๆ สอนให้ปฏิบัติทำรำทีละท่า ไม่รีบร้อน จนทำให้พวกหนูสามารถปฏิบัติทำรำได้

1.2 คุณครูใจดีค่ะ สอนละเอียดมาก ๆ และก็คอยจับท่ารำทุก ๆ คน

1.3 คุณครูน่ารักค่ะ อยากเรียนกับครูอีก

1.4 ครูร้องเพลงเพราะค่ะ

2. ด้านความรู้

2.1 หนูเป็นเด็กที่ไม่มีความมั่นใจ พอครูช่วยต่อท่าและบอกรายละเอียดซ้ำ ๆ ทำให้หนูปฏิบัติทำรำได้ดีขึ้นกว่าเดิมค่ะ ถึงจะยังไม่ดีมาก แต่ก็พัฒนาตนเองให้มากขึ้นค่ะ

2.2 ได้ความรู้เกี่ยวกับการแสดงรำลงทรงเพิ่มขึ้นครับ

2.3 หนูรู้สึกว่หนูได้รู้เกี่ยวกับการรำมากขึ้นค่ะ ว่าควรจะทำรำให้ถูกต้อง
อย่างไร เวลาเรียนในห้องอาจจะมีเด็กเยอะ แต่พอมาอบรมกับครู ทำให้จับท่ารำได้อย่างทั่วถึง หนู
สามารถนำไปปรับใช้กับการรำเพลงอื่น ๆ ได้ค่ะ

2.4 เพลงลงทรงสุหร่าย เป็นเพลงที่ร้องยากมากค่ะ เอื้อนเยอะมาก โชคดีที่ถึงเนื้อเพลง
จะเยอะ แต่ก็ใช้ทำนองเดียวกันทุกบท เวลาต่อท่ารำแต่ละครั้ง ครูคอยสอนร้องทีละท่อน ทำให้จำได้ไม่
ยากค่ะ แต่เป็นเพลงที่ทำท่ายากมาก ๆ

3. ด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

3.1 เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ครับ อยากให้ครูจัดเพลงอื่น ๆ อีก

3.2 เป็นกิจกรรมที่ดีค่ะ การบรรยายไม่หนักจนเกินไป มีการนำเกมเข้ามาให้เล่น เวลา
ตอบคำถามหรือทดสอบความรู้ ทำให้ไม่น่าเบื่อค่ะ

4. ด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร

4.1 ระยะเวลาเหมาะสมค่ะ ไม่นักเกินไป

4.2 หากที่อบรมเป็นห้องแอร์จะดีมากกว่านี้ค่ะ

ภาคผนวก ฅ
รูปภาพกิจกรรมการฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย

รูปภาพกิจกรรมการฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุทรี
ณ วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

รูปภาพกิจกรรมการฝึกอบรมการแต่ง ชุด รำลงทรงสุหร่าย
ณ วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

รูปภาพกิจกรรมการฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุหรัาย
ณ วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

รูปภาพกิจกรรมการฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุทราลัย
ณ วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

รูปภาพกิจกรรมการฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงสรสุทราลัย
ณ วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล นางสาวพิมสิริ วงศ์ชูชัยสถิต
วัน เดือน ปีเกิด 24 สิงหาคม 2537
ที่อยู่ 119 หมู่ 1 ตำบลสนามชัย อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
จังหวัดสุพรรณบุรี 72000
ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา
คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ประวัติการทำงาน ข้าราชการครู วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
เบอร์โทรศัพท์ 088 010 4452
อีเมลล์ phimsiri_w@mail.rmutt.ac.th
phimsiri.wo@gmail.com

